Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

रसवाहिनी

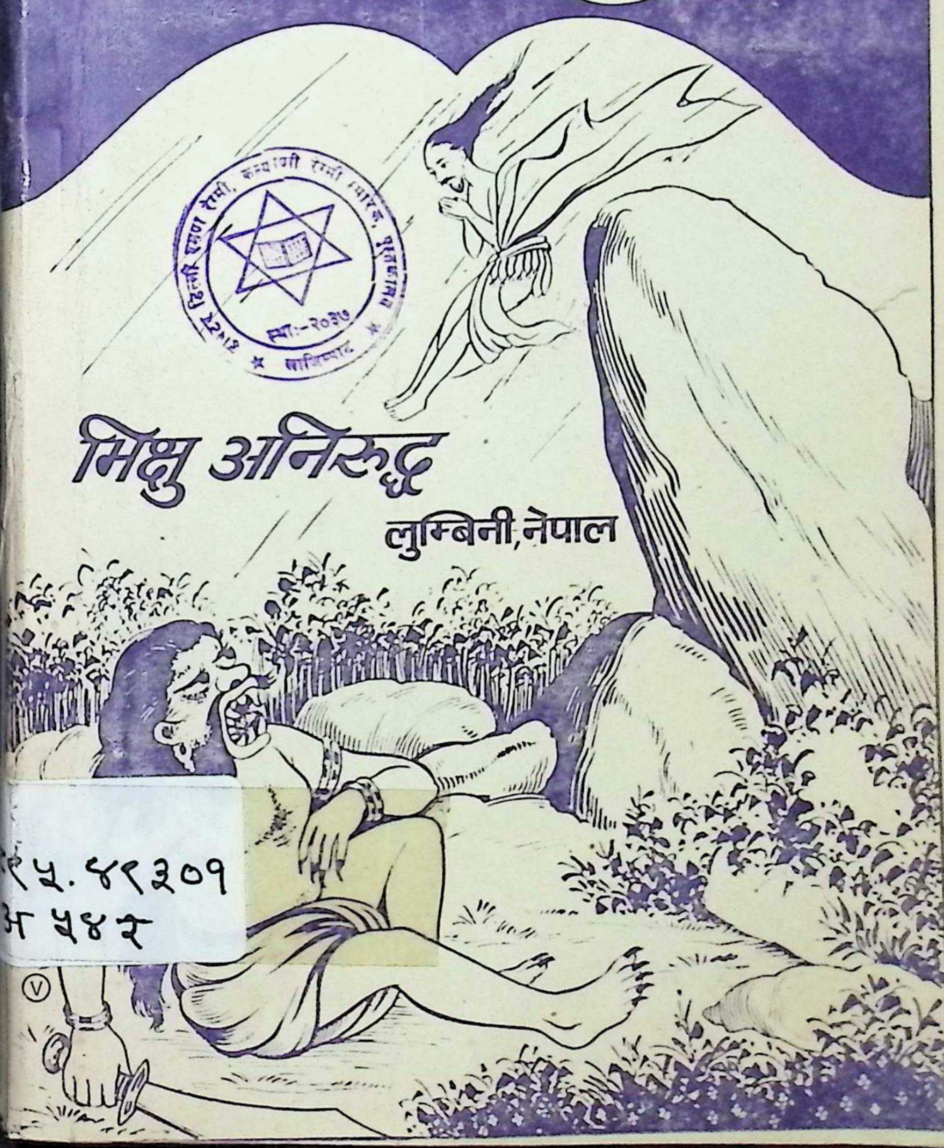

भिक्षु अनिरुद्ध

लुम्बिनी, नेपाल

२९५.४९२०१
अ ५४२

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

प्रकाशक:-
लुम्बिनी धर्मोदय समिति
राजकीय बुद्ध मन्दिर
लु० लुम्बिनी
नेपाल

श्री बुद्ध सम्बत :
२५२३
श्री ने. सं. ११००
श्री बि. सं. २०३६
" ई. सं. १९७९

प्रथम संस्करण
१०००

मूल्य- ३/- ने. रु.

- छापाकु -
सिद्धार्थ प्रेस
खस्यौली-बुटवल

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

श्री

॥ नमोरत्नत्रयाय ॥

रसवाहिनी

[नेपाल भाषा अनुवाद]

भाग १

अनुवादक :—

भिक्षु अनिरुद्ध

लुम्बिनी धर्मोदय समिति
लुम्बिनी

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

विषय सूची

	विषय	पौ ल्या
१.	धम्मसेराडक जुजुया बाखं	१
२.	ब्याधाया बाखं	२३
३.	स्वह्म व्यक्ति पिनिगु बाखं	३२
४.	बुद्धेनिया बाखं	४३
५.	अहितुण्डिक (=सर्प प्याखं ह्विकीह्मस्या) बाखं	५०
६.	शरण स्थविरया बाखं	५६
७.	वेस्सामित्तया बाखं	६६
८.	महामन्धाताया बाखं	७४
९.	बुद्ध वम्म ब्यापारिया बाखं	८२
१०.	रुपद्वेवीया बाखं	८८
११.	नन्द्रिय जुजुया बाखं	९६
१२.	सुं छ्ह्म मनूया बाखं	१११
१३.	विसमलोम कुमारया बाखं	११५
१४.	कन्चन द्वेवीया बाखं	१२२
१५.	व्यग्घ – धुँया बाखं	१२८
१६.	सिपू टुकडा ग्रानयाह्मस्या बाखं	१३३
१७.	खुँ पासाया बाखं	१३८
१८.	मरुत ब्राह्मणया बाखं	१४९
१९.	लः त्वंकूह्मस्या बाखं	१५२
२०.	पासायात जीवन परित्याग याह्मस्या बाखं	१५८

प्रकाशकीय

थ्व 'रसवाहिनी' नां जुया च्वंगु पुस्तक छगू पालि भाषं ळीगु मातृ भाषा नेपाल भाषास जि बु० सं० २५२१ सालया वर्षा वास रमणीय पर्वतीय नगर तानसेन पाल्पास स्वँला तक्क वर्षा वास अधिष्ठानयाना च्वं च्वना बले अनुवाद यानागु खः । थ्व पुस्तक अनुवाद याय्त जि सिंहल भाषं च्वयातःगु (सन्ने) यागु आधार कया अनुवाद यानागु खः। नेपाल भाषाया पाठकपिंत थुगु पुस्तक गुलित रुचिकर ज्वी जि धाय् मफया तर कथा-बाख न्यने योपि व्यक्तिपिंत अवश्यनं रुचिकर जूवने फु ।

'रसवाहिनी' जम्बू द्वीपयागु बाखं लंका द्वीपयागु बाखंया रूपं निगू प्रकार यागु दु । आ थ्व अनुवाद यानागु जम्बू द्वीपयागु ४० पु बाखं मध्ये २० पु बाखया प्रथम भाग याना प्रकाशितयाना च्वना । लिपा हानं मौका चूलाना परिस्थिति अनुकूल जुल धासा बाकि जुया च्वंगु २० पु बाखं नं द्वितीय भागयाना प्रकाशितयाना दीगु उद्योग याना वं च्वने तिनि ।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

थ्व 'रसवाहिनी' यागु प्रथम भाग इ. सं. १९७९ साल लुम्बिनी वर्ष मानेयागुया उपलक्ष्यस, स्वीगुं सहयोग मकास्य थःहे अनुवादक व प्रकाशक जुया प्रकाशितयाना च्वना।

थ्व पुस्तकया प्रूफ् हथासं याकःचां स्वया च्वने मागुलिं याना आपालं अशुद्ध व प्रेसया त्रुटि जूगू खनेदु। उकिं शुद्धि पत्र छगूनं तया च्वन ।

थ्व पुस्तक खस्यौलो सिद्धार्थ प्रेसं कुतः याना फछि फक्को याकनं प्रकाशित याना ब्यूगु बाबते उपरोक्त प्रेस खलः तयेत हार्दिक धन्यवाद बिया च्वना।

अनुवादक

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

नमोतस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

रसवाहिनी

(नेपाल भाषा अनुवाद)

१. सत्थुप्पसत्थचरणं सरणं जनानं
ब्रह्मादिमोलिमणिरंसि समावहन्तं,
पङ्केरुहाभमुदु कोमलचारु वण्णं
वन्दामि चक्कवर लक्खणमादधान ॥१॥

सकल सत्वप्राणिपिंत शरण जुया बिज्याकह्म अथवा सत्व प्राणि पिनिगु (भय आदि यात) नाश याना बिज्याकह्म, महा ब्रह्मराजया मौलि माणिक्य रश्मि धारण याना बिज्याकह्म, (ह्याँउगु) पलेस्वां समानं मृदु - नाइस्य च्वंगु, बांलागु वर्णदुगु उत्तमगु चक्र लक्षण धारण यानातःगु शास्तायागु प्रशंसित श्रीपाद छ्जोयात नमस्कार याना ॥१॥

२. सिद्धं जिनेन चिरकालमतन्द्रितेन
यं श्रावको समधिगच्छति खेममग्गं
यं कप्परुक्ख रुचिदानमणीव भाति
तं धम्मग्गमसमं पणमामि निच्चं ॥२॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

सर्वज्ञ तथागतं ताकालतक्क आलसि मचास्य (गुगु) सिद्धयाना कया विज्यागु, गुगु भावना याना काह्मसित निर्वाण मार्गस बांलाक थ्यंकःयकी, उगु धर्म कल्पवृक्ष - चिन्तामणिरत्न समानं प्रकाश मान जुया च्वनी, अग्रगु सुनाप समान मजूगु उगु धर्मरत्न यात सदा सर्वदा न्ह्यावलेसं नमस्कार याना।

३. सन्तिन्द्रियं सुगतसूनुवरं विसुद्धं
यं दक्खिणेय्य मतद्धं सुचिपुञ्जखेत्तं,
तारोसिनं सरणमुज्झित सब्ब दुक्खं
वन्दामि सङ्घमनघं सिरसा महग्घं ॥३॥

गुगु संघरत्न शान्तगु इन्द्रिय दया बिज्यात, उत्तमपिं सर्वज्ञ पुत्र जुयाविज्यापिं, अमृत फल बिया वज्याईपिं, शुद्ध पवित्र जुया बिज्यापिं, पुण्य या पुसा पीगु बुं जुयाबिज्यापिं, सकल दुःख हरण याना बिज्याईपिं, पाप मदया विज्यापिं, अनर्घं जुयाविज्यापिं वसपोल अष्ट आर्य पुद्गल महा संघरत्नपित जिगु छ्यलनिस्यं नमस्कार याना ॥३॥

४. यम्पत्तमेत्थ रतनत्तयथोमनेन
पुञ्ञेन तेन दुरितं सकलं पनुज्ज,
वक्खामहं सुमधुरं रसवाहिनिन्तं
भो भो सुणन्तु सुजना हि मुदावहा सा ॥४॥

थन रत्नत्रययात स्तुति यानागुलिं गुगु पुण्य प्राप्तजुल. उगु पुण्यया प्रभावं सकल उपद्रव हटे याना जि प्रत्यन्त न्यने ययापुस्यच्वंगु रसवाहिनी

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

थ्वेगु प्रकरण-ग्रंथ ब्वाय् त्यना भो! भो! सज्जनपिं थुकियात बांलाक न्यो थ्व रसवाहिनी चित्त प्रसन्न याय्त हेतु जूवनी ॥४॥

५. तत्थ तत्थूपपन्नानि वत्थूनि अरहा पुरे,
अभासुं द्दीपभासाय थपेसुं तं पुरातना ॥५॥

थरापूर्व कालस उगु उगु थासे उत्पन्न जूगु कथावस्तुत अरहन्तपिसं आज्ञाजुयाबिज्यागु, पुलांपि आचार्यपिसं सिंहल भाषास (लंका द्वीप यागु भाषं) (प्रकरण-ग्रन्थ) दयेका तयातल ॥५॥

६. महाविहारे तङ्गुत्तवङ्क परिवेणवासिको,
रट्ठपालोति नामेन सीलाचारगुणाकरो ॥६॥

व प्रकरण-ग्रन्थ (अनुराधपुर नगरे) महा विहारे, गुत्तबङ्क परिवेणे च्वनाबिज्याह्म, रट्ठपाल नाम प्रकट जुया बिज्याह्म शीलाचार गुण धर्मयात उत्पत्तिस्थानथें जुयाबिज्याकह्म (स्थविरं, ॥६॥

७. हिताय परिवत्तेसि पजानं पालिभासतो
पुनरुत्तादिदोसेहि तमासी सब्बमाकुलं,
अनाकुलं करिस्सामि तं सुजाथ समाहिता ॥७॥

सत्वप्राणिपित हितयालागी पालिभाषं परिवर्त्तन (=अनुवाद) याना व सकल पुनरुत्तादि (=हाकनं दोहरे जूगु) दोषं आकुल व्याकुल जुयाच्वंगुयात अनाकुल (=छुटे छुटे याना बी) एकाग्रचित्तयाना बांलाक न्यो।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

८. वीतरागा पुरेवोचुं यस्मा तस्मा हि भासितं,
एतमादुतनीयं हि साधु साधूहि सब्बदाति ॥८॥

गुकियानिर्म्ति न्हापा अरहन्तपिसं (थ्व) आज्ञा जुयाबिज्यात, उकिया निर्म्तिहे थुगु भाषित यात बांलाक न्ह्याबलेसं सत्पुरुष तयेसं आदर सत्कार याय्मा ॥८॥

अन उगु कथा-बस्तुया उत्पत्ति निगू जुया च्वन । जम्बूद्वीपे व सिंहलद्वीपे । अन जम्बूद्वीपे पीपु, सिंहलद्वीपे खवीस्वपु (बाख) दु । उलि मध्ये न्हापालाक जम्बूद्वीप उत्पत्ति कथावस्तु प्रकट ज्वी । उकीसनं धम्मसोण्ड (जुजु) यागु कथा वस्तु न्हापालाक धायत्यना । गथे धासा:-

भी तथागतयां न्हापा थ्वहे भद्रकल्पे काश्यप धैह्म शास्ता लोके उत्पन्न जुयाबिज्यात । वसंपोल तथागतया शासन अन्तरधान ज्वी धुका ताकाल मदुवं भी बोधिसत्व वाराणसी जुजुया अग्रह्म महारानीया गर्भे जन्मका बिज्यात ।

वसपोल जन्म जुया बिज्याय्वंतुं सकल सत्व प्राणिपिनि मने धर्म चेतना उत्पन्न जुयावल । उकिं वसपोलयात धम्मसोण्डक धका नामकरण यानातल । वसपोल कुमार जुलसां तःधंगु परिवारपिं नाप नाप्पं तःधिकः जुजुं सकल शिल्प-विद्यास पारंगत जुया त्रिज्यास्येंलि, बौह्मस्यां उपराज पदवि बिया बिज्याय्

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

धुंका दानादि भिग् कुशल कर्म पब पूर्ण यायां बौद्ध स्वर्ग जुर्यौलि मन्त्रीगणपिस बसपोलयात राज्य अभिषेक यानाबिल । बसपोल धम्मसोण्डक महाराज जुलसां देवनगर समानगु वाराणसी नगरे चक्रवर्ति जुजु समानं वाराणसी राज्य याना च्व च्वं लच्छि लत्याति दयावनेव थीसयन लासास (थसपाया) थथे चिन्तना याना बिज्यात । थ्व जिगु राज्य श्री सम्पत्तिस जक अनुभव यानाच्वनेगु शोभा दमखु । धर्मं अलग जुया च्वनेगु सुर्घो मदुगु आकाश थें जुई धका ना ना कारण चिन्तना यानाबिज्यात । उकि थन धया तलः—

९. पुञ्ञेन सीलादिमयेन पुब्बे
कतेन पत्तोस्मि अतन्द्रितेन
मसक्कसारें विय देवराजा
राजत्तमिद्धे पुरमुत्तमम्हि ॥९॥

न्हापा—न्हापा आलसि मचास्य याना तयागु पुंण्दया प्रभावं देवराज इन्द्रया शहरे शक्र देवराज थें (सकल सम्पत्ति) समृद्ध जुया च्वंगु उत्तमगु नगरे जुजुत्व प्राप्त जुयाच्वन ॥९॥

१०. रुपेन हारी नयनुस्सवेन
सद्देन सम्मा सवणामतेन,
गन्धेन घानुस्सवसोभनेन
रसञ्ञ पुञ्ञेन रसेनचापि ॥१०॥

मनोज्ञ जुयाच्वंगु मिलायात उत्सुक जुया

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

च्वंगु बांलागु रूपं, न्हाय्‌पंयात अमृतमय जुयाच्वंगु मधुर स्वरं न्हाय्‌ उत्सुक याय्‌त लोगु सुगन्धं, म्ये यात प्रसन्न याईगु सुस्वादिष्टगु रसं नं ॥१०॥

११. फरुसेन गत्तस्स सुफस्सद्वेन
सम्मिद्धि पत्तोस्मि महिद्धिकोहं,
नेवेत्तकेनेब पमादभावं
मापज्जितुं युत्तरुपन्ति नत्वा ॥११॥

शरीरयात भिंगु स्पर्श बीगु स्पर्शनं जि अत्यन्त समृद्ध जुया च्वना, महानगु राज ऋद्धि दुम्हनं ख, थुलि हे जक (अथवा थ्व सुख तःधं समझे जुया) प्रमाद भावस थ्यंका च्वने मज्यू धका सीका ॥११॥

१२. दस्सामि अङ्गं अपि जीवितञ्च
धञ्ञं धनं चापि पसन्न चित्तो,
सोस्सामि धम्मं सिवमादधानं
जिनेरितंजाति जरापहारं ॥१२॥

प्रसन्नगु चित्त याना (जिगु) शरीर यागु अङ्ग प्रत्यङ्ग व जीवित नापं, अन्न वालि-वा-धांन्य आदी, (लुं वह आदि) धन नं बी धका, निर्वाण सुख हया बीगु जाति जरा दुःख तापाका च्वंगु, तथागतं कना बिज्यागु धर्म न्यने ॥१२॥

१३. न सोभति यथाकासं जलं धामपति बिना,
रज्जकरणं तथा मय्हं विना धम्मा न सोभति ॥१३॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

गये कि आकाश जाज्वल्यमान जुया च्वह्म
सुर्द्यो मदयेकं शोभा दं मखु, अथेहे तुं धर्म मदयेकं
जि राज्य याना च्वनेगु नं शोभा दंमखु ॥१३॥

१४. न सोभति यथा रत्ति निसानाथं विना सदा,
रज्जकरणं तथा मय्हं विना धम्मा न सोभति ॥१४॥

गये कि चन्द्रमा मदेक चा न्ह्यावलेसं शोभा
दंमखु अथेहे तुं धर्म मदयेकं जि राज्य याना च्वनेगु
नं शोभा दंमखु ॥१४॥

१५. अलङ्कतोपि चे हत्थी विना दाठा न सोभति
रज्जकरणं तथा मय्हं विना धम्मा न सोभनि ॥१५॥

किसि ववांपि यदि बांलाक छायपा त:सां
तिभ वं (न्हिपु) मदेकं शोभा दंमखु, अथेहेतुं धर्म
मदेकं जि राज्य याना च्वनेगु नं शोभा दंमखु ॥१५॥

१६. यथा कल्लोलमालीयं विना वेलं न सोभति
रज्जकरणं तथा मय्हं विना धम्मा न सोभति ॥१६॥

गये कि च्व महा समुद्र-सागर सि-
किनारा मदेकं शोभा दंमखु अथेहेतुं धर्म मदयेक
जिगु राज्य नं शोभा दंमखु ॥१६॥

१७. यथा सुमण्डितो राजा कुपटो नेव सोभति
रज्जकरणं तथा मय्हं विना धम्मा न सोभति ॥१७॥

गये कि बांलाक तिसांतिया छायपा तह्म

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

ज्वःगु भ्वा थःगु वस्त्र ज्वीव शोभा दैमखु अथेहेतुं
धर्म मदयेकं जिगु राज्य नं शोभा दैमखु ॥१७॥

१८. धम्ममेव सुणिस्सामि धम्मे मे रमती मनो,
नही धम्मा परं अत्थि धम्ममूलं तिसम्पदान्ति ।१८।

धर्म हे जक न्यने यो, जिगु चित्त धर्म हे जक प्यपुना लीन जुया च्वन, धर्मयासिनं उत्तमगु दस्तु (थ्व संसारे) मेगु छुं मदु, त्रिसंपद (= देव, मनुष्य, निर्वाण) धंगु थ्व स्वंगू सम्पत्तियानं धर्म हे मुख्य जुया च्वन ॥१८॥

थुगु प्रकारं चिन्तना याना सुथ न्हाप्पां श्री-सयन कोठां प्याहाँ बिज्याना बालाक छायपा तःगु तुयूगु श्वेत छत्रं पवीकातऽगु राज सिंहासने मन्त्रीगणविसं चाहुयेका फेतुना बिज्यात । देवराज, इन्द्र थें ज्वाला ज्वालां थिना, फेतुना जुलसां जुजुं मन्त्रीगणपित थथे आज्ञा दयेका बिज्यात— भो मन्त्रीगणपिं ! थन जुलसां सुनां बुद्ध कना बिज्यागु धर्म मध्ये छुं छ्वाचाजक जूसां धर्म स्यूगु दुसा वं कना हति, धर्म न्यनेगु तधंगु इच्छा जुयाच्वन । इपिं सकसिनं जिमिसं मस्यु (महाराज) धका बिन्ति यात । व खँ न्यना अप्रसन्नह्य जुजुं चिन्तना याना बिज्यात । यदि जि किसि ह्ले दोछि असर्फि तया नगरे नायखि च्वेकेवी कि सुं छह्लस्यां धनयागु लोभं याना प्यगू पद जक दुगु गाथा धर्म जूसां जितः कनाबिल धासा व जित ताकाल तवकयात हित—

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

सुखया लागी जूवनी। अनंलि वसपोलं अथे यानानं धर्म कंपि मदया हानं निदो, स्वंदो, च्यदो, च्यावो कोटि प्रकोटि थ्यकं वो धका (न.यर्खि च्वेकल) अनंलि गां, निगम जनपद, हानं महाजनया पदवि, सेनापतिया पदवि, उपराज आदिया पदवि समेतं वो, हानं श्वेत छत्र हेनं वो, जुजु याग़ु भेष तोता प: दास-च्यो ज्वी धका घोषण याना धर्म देशना याह्मसित वीगु जुल धका धया नार्यखि च्वेकलं नं धर्म देशना याइपि मदया सवेग जुया थ्व धर्म मदुगु राज्य जित: छुयायत ? धका मन्त्रीगणपित राज्य ल: ल्हाना सद्धर्म मा:जूह्म धम्मसोण्डक महाराज ग्राम निगम राजधानी परम्परा अनुसारं महावने (=जगले) द्वाहाँ विज्यात । उकि अथे धया तल—

१६. पुरे भेरिं चरापेत्वा धम्म सोण्डी नराधिपो,
सद्धम्मज्भेसकं सत्थु अलद्धा धनको टिहि ॥१६॥

धम्म सोण्ड महाराजं (प:गु) नगरे नार्यखि च्वेकुविया कोटान कोटि धन परि त्याग यात नं तथागतयागु सद्धर्म कनीह्म छह्म ल्वीके मफत ॥१६॥

२०. द्रासो होनि पहायाहं राजत्तं द्रेसकस्स मे,
इच्चाह सो महीपालो अहो धम्मेसु लोलता ॥२०॥

जि जिगु राजत्व त्याग याना (धर्म) देशना याह्मसिगु दास च्यो हे ज्वी धका वसपोल

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

जुजुं धया विज्यात, धर्मया लागी महान लोलूप भाव अहो ! आश्चर्य खः । ॥२०॥

२१. रज्जं नीयातपित्वान अमच्चानं मनोरमं
वनं सो पाविसि राजा गवेसं धम्ममुत्तमन्ति ।२१॥

वसपोल जुजु अत्यन्त मनोरमगु (प:गु) राज्य व्यापक मन्त्रीपित लःह्लाना बिया उत्तमगु धर्म मालां वने द्वाहाँ विज्यात ॥२१॥

महावने द्वाहाँ विज्याय् वं महासत्वया पुंण्य यागु प्रतापं देवराज इन्द्रया पण्डुकम्वल शैलासन क्वाना वल । अले देवराज इन्द्रं चिन्तना यात-"जि मयेकं हे जिगु पण्डुकम्बल शैलासन क्वाना वल कारण छुखः थें" धका लोके सोसों शक्र देवराज इन्द्रं धम्मसोण्डक महाराज सकल जम्बू द्वीपे माला स्वया धर्म देशना याइपिं त्वीके म फया महावने द्वाहाँ विज्यागु कारण खंकल । धम्म सोण्डक महाराज सद्धर्मया लागी राज्य धन बन्धु जीवितनापं तोता जंगले द्वाहाँ बिज्यात । वसपोल जुलसां लर-तर ह्म व्यक्ति मखु । थुगुहे कल्पया दुने बुद्ध जुया बिज्याईह्म खः । वसपोल बुद्ध वोधिसत्व खः । थौं हे तिनि महा जंगले द्वाहाँ बिज्यात । सद्धर्म यात माले मफया महानगु दुःख जूवनीन । अथे ज्वीका चवनेगु योग्य मजूधका चिन्तना याना थौं जि अन वँने माल, धर्मा मृत रसं वसपोल यात अभिषेक याना राज्यले स्थापना

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

याम्मा: घका थ:गु रूप तोता भयांनकगु महान राक्षस भेष कया महासत्वया न्ह्योने सत्तिकहे पत प्रकट याना वयन । उकि थन थथे धया तल:-

२२. व्यग्घच्छसीह महिसोरग हत्थिदीपि
मिगाकुलं कराटक सेल रुक्खं,
नरानमिन्द्रो पविसित्व काननं
इतो चितो विब्भमि धम्मकामो ॥२२॥

धर्म यागु इच्छा याना बिज्याम्ह नरोत्तमम्ह (धम्मसोण्डक महाराज) धु, भालु, सिंह, म्ये, सर्प, किसि, चितुवा, चला (धैपि धुसिसं) व्याकुल-व्याकुल जुया च्वंगु कं, लोहँ, सिमा यक्को दुगु महावनस द्वाहाँ बिज्याना उखें पुखें भटके जुया बिज्याना च्वन ॥२२॥

२३. तस्सानुभावेन पुरिन्दद्दस्स
सिलासनं उण्हमहोस्यकामं,
तेनेव सो लोकमुदिक्खमानो
अद्दक्खि धीरं विपिने चरन्तं ॥२३॥

वसपोल धम्मसोण्डक जुजुया प्रतापं देव-राज इन्द्रया पण्डुकम्बल शैलासन मयेकंहे क्वाना वल उकि हे वसपोल इन्द्रं (मनुष्य लोकस सोया महान जंगले भटके जुया बिज्याना च्वंम्हसित (धम्मसोण्डक जुजुयात) खंका बिज्यात ॥२३॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

२४. मयज्ज तं धम्मरसेन सग्गा
सन्तप्पयित्वा गमनं वरन्ति,
मन्त्वा सुभीमञ्च नकूटवराणं
महामुखं 'निग्गत भीमदाठं ॥२४॥

जि थौं व जुजुयात धर्मया रसं वांलाक संतृप्त याना वयेगु उत्तम ज्वो धका मत्ती ल्वौका अत्यन्त ग्यानापुस्य च्वंह्म वंचुस्य च्वंगु वर्ण दुह्म, तःप्वागु म्हुतु दुह्म, प्याहाँ वयाच्वंगु भयांनकगु धंवा दुह्म ॥२४॥

२५. द्वित्तग्गि सङ्कासबिसाल नेत्तं
मज्झेन भग्ग चिपिटग्गनासं,
खरतम्ब दाठि धनमस्सुवन्तं
नीलोदरं गज्जित भीम घोसं ॥२५॥

ज्वाला ज्वालां मि प्याहाँवया च्वंगु तःमोगु मिखा निगः दुह्म, दथुई त्यज्याना च्वंगु फ्याफःगु न्हाय् दुह्म कडागु ताम्र वर्णगु म्हुतुसिया फुं निकुं नं चातुला प्याहाँ वया च्वंगु धंवा निनु दुह्म, फिं फिं च्वंगु ख्वातुगु ग्वाय् डाढि दुह्म ग्याना-पुस्य च्वंक सः पिकया हाला च्वंह्म, वंचुस्य च्वंगु भोरि प्वा प्याहाँवयाच्वंह्म ॥२५॥

२६. करोरुहं तिक्ख सलोहितायतं
विसालधोतायत खग्ग हत्थं,
गदायुधेनङ्कितमञ्ज बाहुं
द्वठोद्वभीमं सवलि ललाटं ॥२६॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

अत्यन्त च्वामुस्यच्वंगु हि किनाच्वंगु ताता हाकःगु लुसिदुह्म तःधंगु जयेक चुलातःगु ताःहाकःगु पङ्क छपु छपा ह्लाति ज्वना मेगु ह्लाति गदा ज्वना ब्हुतसि वांग्वाना भयांनकगु रूप जुया फगा हें हें फुना च्वंह्म ॥२६॥

२७. मनुस्स मंसादन रत्त पानं
भयानकं क्खखल यक्ख वराणं,
सुमापयित्वान वनन्तरस्मि
द्रस्सेसि अतं स नराधिपस्साति ॥२७॥

मनूया ला नैह्म हि त्वनीह्म भयांनकह्म अत्यन्त कर्कषह्म राक्षसयागु रूपकया वसपोल देवराज इन्द्र जंगलया विच्चे थःत, व मनूतय् मध्ये अत्यन्त उत्तम जुया बिज्याकह्म (धम्मसोण्डक) गुजुयात क्यना बिज्यात ॥२७॥

अनंलि महासत्वं थ्व सत्तिक न्ह्योने च्वं च्वंह्म राक्षस खंका बिज्यात । अनालि वसपोल यात भय जूसां त्राश जूसां चित्त भचाहे विचलित जू धैगु मन्त, थन वसपोलं छु चिन्तना याना बिज्यात धासा थ्यैंथ ज्याह्म राक्षसं नं सायद धर्म स्यूला छुयें ? जि वैके धर्म न्यने वत धासा अति उत्तम ज्वी थथे धर्म न्यनेगु जितः ताकाल तक्क हित सुखया लागी ज्वीफु धका चिन्तना याना बिज्यात । चिन्तना यानालि जुलसां थौं जि वैत नाप लाना न्यना स्वैमाल धका बिज्याना राक्षस

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

नाप खँ ह्ला ह्लां थथे धया बिज्यात :-

२८. अस्मि वनस्मि तरुसण्डमण्डिते
सुफुल्लिता नेक लता कुलाकुले,
अधिग्गहीतोसि महानुभाव
पुच्छामि तं देव वदेहि कङ्ख ॥२८॥

अत्यन्त तःधंगु ऋद्धि-आनुभव दुह्म हे देव ! बांलाक ह्वयाच्वंगु. अने अनेगु लता-गुँबि आकुल व्याकुल जुया च्वंगु, आपालं सिमा समूहं अलंकार जुया बांलाना च्वंगु थुगु वन-जंगले अधि ग्रहित जुया च्वंह्म छःपिके जिगु मने शंका जुया च्वंगु खँ छगू न्यने कना बिज्यां हुँ ॥२८॥

२९. धम्मं गवेसं वनमागतोह्मि
पहाय रज्जं अपि ञातिसङ्घं,
जानासि चे सब्भ वदेहि मय्हं
एकम्पि गाथं सुगतेन देसितं ॥२९॥

राज्य, थःथितिंपि पुचः, (सकतां) त्याग याना धर्म माला स्वेया लागी (जि) थ्व वन-जंगलस वया. हे पासा यक्षराज ! यदि छं स्युसा बुद्ध भगवानं कँनाबिज्यागु छपुजक जूसां गाथा धर्म जित न्यांकव्यु ॥२९॥

अले राक्षसं धाल:—

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

३०. धम्मं पजानामहमेकदेसं
जिनेरितं साधुतरं रसानं,
देसेमि चेहं तव धम्ममग्गं
तुवं हि किं काहसि देसकस्साति ॥३०॥

रस मध्ये अत्यन्त उत्तमकु तथागतं आज्ञा जुयाबिज्याकगु धर्म छुं छ्वाचा जक जूसां जि स्यूगु दु । यदि जि छंत व अग्र-उत्तमगु धर्म कंनाबिल धासा धर्मकह्म (बितः) छं जुलसां छु बीगुखः ? (धका न्यन)

अले महासत्वं धयाबिज्यात :—

३१. रज्जे ठितो अस्समहं सचे भो
अनप्परूपं पकरोमि पूजं,
इदानि एको वन मज्झपत्तो
करोमि किं देहमिमं ठपेत्वा ॥३१॥

हे पासा ! यदि जि थःगुराज्ये च्वंच्वनागु जूसा चीधंमज्वीक-महान ज्वीक पूजा-सत्कार यायगु खः । आ थुगु अवस्थाय् जि याकःचा जक थन जंगले विच्चे लानाच्वन, थ्व शरीर छगू बाहिक मेगु जि छु पूजा सत्कार याय्‌के ?

३२. यदिच्छसि त्वं मम मंसलोहितं
करोमहं सङ्गह मज्ज तेन,

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

न चत्थि अञ्ञं तव अच्चनीयं
द्वेसेहि धम्म सुगतप्पसत्थन्ति ॥३२॥

यदि छं जिगु ला, हि यःसा उकि जि
थौं [छंत] संग्रह याय्, छत पूजा-सत्कार याय्
बहगु मेगु वस्तु जिके छुं मदु। तथागतं प्रशंसा
यानातःगु धर्मं उपदेश ब्यंकि ॥३२॥

अले राक्षसं धाल :—

३३. भुत्वान मंसं सुहितोव सन्तो
हन्त्वान पिपासं रुधिरं पिवीत्वा
धम्मं कथेतुं पभवामि तुय्हं
वत्तुं न सक्कोमि खुद्दापरेतोति ॥३३॥

ला नया पित्यागु लंका, हि त्वना प्याचागु
लंका जक छंत धर्म देशना याय्फै नयुपित्याकं
पित्याकं धर्मं देशना याय्फैमखु। (धका धाल) ।३३।

अले धम्मसोण्डक जुजुं धयाबिज्यात :-

३४. भुत्वा तुवं मं पठमं हि यक्ख
पच्छा तु द्वेसेस्ससि कस्स धम्मं,
धम्मस्स मय्हं तव मंसलाभं
त्वमेव जानाहि यथा भवेय्याति ॥३४।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

हे यक्ष-लाखे ! छ्गपालाक जुलसां छ्ं जित नया, लिपा स्वीत धर्म कँबँनेगु ? जित धर्म (लाभ) ज्वीगु व छंत मंस-ला हि लाभ ज्वीगु तरिका (छ्ं हे) जित कँनाब्यु । (धका धयाबिज्यात)

थथे धयाबिज्याय्‌व शक्र देवराज इन्द्रं ज्यू महाराज ! जिं हे छ्त तरिका कँनाबी धका धया वया सत्तिकंतु स्वंगू गाबुत (म्हे कुया छ्गू 'यट्ठि' नीगू 'यट्ठि'या छ्गू 'उसभ' चेगू 'उसभया' छ्गू 'गाबुत') ज्वी । ताजागु बँचुस्य च्वंगु महानगु पर्वत छ्गू (थःगुऋद्धि) प्रकट यानाहे महाराज ! थ्व पर्वते गया पर्वतया च्वकाय् च्वना जिगु म्हुत्वी क्वब्वां वा । क्वब्वां वया च्वंह्म छंत जिं धर्म उपदेश याय्, थथे ज्वीव छ्त धर्म लाभ व जितः मंस लाभनं (नित्तां छकोलं) ज्वी (धका धाल) । व खँ न्यना बोधिसत्वं थागा मद्गुगु थ्व संसारे चाचा हिला च्वनाह्म जि सिंह, व्याघ्र, भालु, न्या कावले, भ्रंगः आदिपिसं नका वयागु जन्म या थुलि उलि धैगु प्रमाण छुंदुगु मखु । (थौं) जि तथागत या धर्म न्यनेया लागी जीवित त्याग याय् योग्य जू धका चिन्तना याना थथे धयाबिज्यातः—

३५. संसारवट्टेसु विवट्ट माना
पप्पोन्ति दुक्खं जनता अनेक
एतं हि भो अत्तनो वा पस्स
अत्थाय नाहोसि अहोसि तुच्छं ॥३५॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

संसार चक्रस (जन्म मरण रूपं) चाचाहुला च्वंपिं अनेक सत्व प्राणिपिं दुःखस प्राप्तजू वना च्वन । भो भो सज्जनपिं ! थुगु प्रकारं दुःख सीगु जुलसां थःत अथवा मेपित फाईदाया लागी मजुल तुच्छया लागी जुल (अर्थात निश्प्रयोजनया लागी जुल) ॥३५॥

३६, त्वमद्दिन्न हारी तिच पारद्दारिको
पाणातिपातीसि 'मुसा आभासि,
त्वमज्ज पायीसि अकासि द्दोसं
पग्गय्ह द्दुक्खं बहुसो द्ददन्ति ॥३६॥

छं खुयाकाल धका व्यभिचार यात (धका) प्राणहिंसा यात (धका), मखुगु खँ ल्हात (धका) छं मद्यपान यात धका मेमेगुनं दोषद्दुगु ज्या यात धका (जुजु पिसं) ज्वनायका आपालं दुःख-कष्ट बी ॥३६॥

३७. एतंहि भो अत्तनो वा परस्स
अत्थाय नाहोसि अहोसि तुच्छं ।
रुक्खा पपाता पपतित्वा केचि
★ 'द्दुब्बन्धिया उग्गविसाद्द नेन' ॥३७॥

★ 'द्दुब्बन्धिया उग्ग विसाद्द नेन'-
धका आपालं ग्रन्थस द्दु ।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

३८. व्याधीहि ना ना खरवेदनाहि
मरन्ति सत्ता उतुवेदनाहि ।
एतं हि भो अत्तनो वा परस्स
अत्थाय नाहोसि अहोसि तुच्छं ॥३८॥

३७-३८ भो सज्जनपिं ! थ्व (स्यायगु पालेगु बन्धने तयेगु) जुलसां थःत जूसां मेपित जूसां फाइदाया लागी मजुल तुच्छ निश्प्रयोजनया लागी जक जुल, गुह्यं गुह्यं सिमां जूसां पर्वत - प्रपातं जूसां कुत्युं बना (सी) दुःख दायकगु फडागु बन्धनं जूसां, दुःख - कष्ट ज्वीगु विष आदि सेवन याना जूसां, अनेक प्रकारगु कष्टदायकगु रोग याना जूसां, ऋतु बदले ज्वीगु वेदनां याना जूसां, सत्व प्राणिपिं मरण जुयावनी । भो सज्जनपिं ! थ्व थथे मरण ज्वीगु जुलसां थःत जूसां परयात जूसां अर्थ - फाईदाया लागी मजुल तुच्छ-निश्प्रयोजनया लागी जक जुल ॥३७॥३८॥

३९. व्यग्धचच्छ मच्छोरग कुच्छियाहि
मतस्स मे नत्थि पमाणसङ्खा,
एतंहि भो अत्तनो वा परस्स
अत्थाय नाहोसि अहोसि तुच्छं ॥३९॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

धुँ, भालु, न्या, सर्प, (धैँव थुमिगु) त्वाथे मृत्यु जूह्म जिगु (जीवने) थुलि उलि धैगु संख्या-प्रमाण दुगु मकु । भो सज्जनपिं ! थ्व यथे मृत्यु ज्वीगु जुलसां थःत जूसां परयात जूसां अर्थ-प्रयोजनया लागी मजुल । तुच्छ-निरर्थकया लागी जक जुया वन ।

४०. एतज्ज मे द्रुच्चजमत्त द्रानं
नहोति द्रेविस्सरियाद्रिकस्स
सब्बञ्ञु भावं पन पापुणित्वा
संसारतो ★ नित्तरणाय सत्ते ॥४०॥

थौं त्यागयाय्त थाकुया च्वंगु थ्व आत्मदान दिव्य एश्वर्यादि सुख लाभ याय्या लागी मखु । सर्वज्ञ बुद्ध जुया जुलसां, सकल सत्व प्राणिपित थ्व संसार सागरं उत्तीर्णयाय्या लागी ज्वी दयेमा ।४०।

४१. त्वं सम्म मय्हं बहुसोपकारी
तस्मा तवेतं वचनं करोमि,
असङ्कितो द्रेसय मय्ह धम्मं
समिज्झते द्रानि मनोरथो तेऽति ॥४१॥

हे पासा ! छ जुलसां जितः अत्यन्त उपकार यावःह्म खः । उकिया निम्ति छंगु उगु वचन

★ "नित्थरमाय"-गनं गनं

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

(अवश्यन) जि याय्, जितः (छं छुं छुं हे) शंका क्षयास्य धर्म देशनाया या छंगु मनोकामना (याकनं हे) समृद्ध सिद्ध ज्वीगु जुल ।

थुगु प्रकारं धया जुलसां बोधिसत्वं पर्वते गया च्वकाय् च्वना जि थौं राज्य सहित जीवित समेतं, शरीरया मांस नापं सद्धर्मया लागो दान याय्‌गु जुव धका प्रसन्न चित्त जुया हे पासा ! धर्म देशना या धका धया, वं ततःपुगु धंवा प्याहाँ वया च्वंगु तःप्वागु म्हुतु वाँ छाया च्वनेव वया चुलिचू ववव्वां बिज्यात । थ्वले शक्र देवराज इन्द्रं प्रसन्न जुया आश्चर्यचाया व (राक्षस यागु) आत्म भाव तोता अलंकार जुयाच्वंगु दिव्य आत्म भाव प्रकट यानाः आकासे तहराह्म सुर्यो समानं प्रकाशमान जुया च्वे आकाशं ववव्वां बिज्याना च्वंह्म बोधिसत्वयात निपा ह्लातिं ववात्तुक फयाकया देवलोके यंका पण्डुकम्बल शैलासने फेतुका द्योतयेगु सुगन्ध स्वांमा आदि पूजा याकेबिया थम धर्म देशना न्यना प्रसन्न जुया खुशिजूगु आकार वयना काश्यप तथागतं देशना याना बिज्यागु अनित्यादि परिदीपिकास वःगुः—

४२. अनिच्चा वत सङ्खारा उप्पादवय धम्मिनो
उप्पज्जित्वा निरुज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो'ति ॥२२॥

सकल संस्कार धर्म एकान्तं–निश्चयरूपं अनित्य खः, उत्पन्न ज्वीगु व विनाश ज्वीगु थ्व स्वाभाविक

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

धर्म हे ख, उत्पन्न जुयालि विनाश जुया वनीगु व संस्कार धर्मयात मदयेकाव्छे धैगु हे "निर्वाण-परम सुख" खः (धैगु अर्थ दुगु) ।

गाथा द्वारा धर्म देशनायाना बसपोलया मनो-कामना सम्पूर्णयाना देवलोके महानगु ऐश्वर्य श्री सम्पत्ति बयना (हानं) हया थःगु राज्ये हे प्रति स्थापना याना अप्रमाद जुयाबिज्याँहु महाराज ! धका उपदेश बिया देवलोके हे तुं (ल्याहाँ) बिज्यात ।

४३. इति अमितसिरिं वा जीवितं वापि सन्तो
न सुमरिय पसत्थं धम्म मेवाचरन्ति,
ननुतर विभ ान अप्पमामूनमब्भो
इह कुसलपमाद्रो कोनु तुह्माद्रिसानन्ति ॥४३॥

थुगु प्रकारं सत्पुरुषतय्सं अप्रमाणगु ऐश्वर्य सुख सम्पत्ति जूसां (थःगु) जीवत हेनं बास्ताम-यास्य (बुद्धादि आर्यपिस) प्रशंसा याना बिज्यागु सद्धर्म हे जक आचारण यानाबिज्याई भो भो सज्ज-नपिं ! अत्यत्त भतीचाजकगु सम्पत्ति दुपिं, स्वल्प आयू दुपिं छिपिं थें ज्यापिस थुगु आत्मभावस कुशल याय्गुली प्रमाद याना चवनेगु गनं योग्य ज्वी ?

धम्मसोण्डकया कथा

प्रथम—छपु ।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

ब्याधाया बांखनस

८व छसेनिसेंया आनुपूर्वि कथा !

थ्नि जुलसां स्वीछ्गू कल्पस सिखो धैह्म संम्यक सम्बुद्ध समानगु स्वीगू पारमिता धर्म पूर्ण याना परम उत्तमगु अभिसम्बोधिस थ्यंका देवतापिं सहित लोकपिंत संसार रूपी समुद्र तरे यायां धर्म रत्न रूपी वर्षा-वा वयेका बिज्यास्य धर्मरूपी बाजं थाना बिज्या ज्यां, धर्मरूपी ध्वजा बोयेका बिज्या ज्यां, छ्येगू समहस विवेक–एकान्तगु स्थान माला (छ्गू) अरञ्ञ जंगलस द्वाहाँ बिज्यात । द्वाहाँ बिज्यानालि जुलसां बांलाक ह्वया च्वंगु नाग पुन्नाऽ गादि अनेक प्रकारगु सिमां सुशोभित जुयाच्वंगु, बांलाक ह्वयाच्वंगु सुमन, मालति प्रभृति अनेक गुँ स्व॰ लहराया दुने, अन अनेंपि निपा तुति प्यपा तुति दुपिं सत्व प्राणि संघपिसं सेवनयाना तःगु रमणीय शित्तलगु लोहँया द्योने संघाटि चीवर प्यवः याना लाया फेतुना बिज्यात । (हान) छब्बण्ण रंसि= खुगू रंग दुगु रश्मि दिशा विदिशा सकभनं ऊिजे याना जायेका बिज्यात ।

अबले अन देव ब्रह्म नाग गरुड आदिपिं मुंवया द्योपिनिगु सुगन्ध माला पाँदि तथागतयात

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

पूजा यायां, स्तोत्र यायां, नमस्कार यायां च्वं च्वन । उगु समागम सभाभूमिस जुलसां तथागतं मधुर न्यने हे ययानुस्य च्वंगु सःपिकया बिज्याना ब्रह्मघोष याना प्यगु सत्य संयुक्त जुया च्वंगु धर्म देशना यानाबिज्यात । अमृतयागु बा वयेका बिज्यार्थेतुं । उगु सयमस छह्म व्याधा जंगले द्वाहाँ वया चला, बनेल स्याना ला न नं उगु थासे थ्यंका तथागतं धर्म देशना यानाबिज्याना च्वंगु खन । खनालि छखेलिक्क च्वना धर्म न्यना चित्त प्रसन्नयाना अन सिना वँना देवलोके जन्मकया खुगू काम स्वर्गस व मनुष्य लोके नं उखें थेखें ऐश्वर्य सुख अनुभव यायां थुगु बुद्धोत्पाद समयस श्रावस्ती नगरे कुलगृहे जन्म जुया ज्ञान बुद्धि दया बस्येंलि तथागतया शासने प्रव्रजित जुया छन्हुया दिनस तथागतं धर्म देशना यानाबिज्यावले प्यंगू सत्यं संयुक्त जुगा च्वगु धर्म कथा न्यना ॐ प्यंगू प्रति सम्भिदा सहितं अरहन्त जुयाबिज्यास्य जन्हुया दिने भिक्षु संघपिनि दथ्वी च्वना थःगु ह्लाप यागु कर्म प्रकाश याय्या निम्ति प्रीति वाक्य आज्ञा जूया बिज्यातः—

१. एकतिंसे इतो कप्पे लोके उप्पज्जि नायको।
बत्तिंस लक्खणाकिराणो सम्बुद्धो ससिखिद्धयो ॥१॥

थ्वयां स्वी छगूगु कल्प न्हापा (स्वगू लोकया) नायो जुयाबिज्याकह्म, स्वीनिगू लक्षणं संयुक्त जुयाबिज्याकह्म, सिखी नां जुयाबिज्याकह्म वसपोल तथागत (थुगु) लोकस जन्म जुयाबिज्यात ॥१॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

२. जलन्तो दीपरुक्खोव सुरियोवन नभमुग्गतो।
मेरुराजाव सम्बुद्धो जनेसग्गो पतापवा ॥२॥

प्रदीपय गु सिमायें. आकाशया बिच्चे च्वंगु सुर्द्यो थें, महा सुमेरु पर्वत राज थें, ज्वाला ज्वालं थिना च्वंगु (सकल) सत्व प्राणिपिनि बिचे अग्र-श्रेष्ठ जुयाबिज्याकह्म प्रतापवान जुया संम्यक सम्बुद्ध जुयाबिज्याकह्म ॥२॥

३. पूरेत्वा धम्मनावाय स नाथो सकलं पजं,
पतिट्ठापेन्तो संसारकन्तारा सन्ति भूमिया ॥३॥

लोकजनपिनि स्वासि जुयाबिज्याकह्म वसपोलं सकल सत्व प्राणिपित धर्मरूपी नांचाय् जायुक तया संसार महासागरं (पारतरे याना) निर्वाण रूपी क्षेम-शान्ति भूमिस प्रतिष्ठित यानाबिज्यात ॥३॥

४. धम्मकेतुं समुस्सेन्तो हनन्तो धम्मदुन्दुभिं,
सत्तो दुक्खा पमो चेन्तो वसी तत्थ जिनो वसी ॥४॥

धर्मरूपी ध्वजा बोयेका बिज्यास्य, धर्मरूपी जय बाजं थानाबिज्यास्य, सत्वप्राणिपित दुःखं मुक्त यानाबिज्या ज्यां (सकल इन्द्रियय:त) वसे कया बिज्याकह्म तथागत अन वास यानाबिज्या। ॥४॥

५. एकस्मिं समये नाथो लोकपज्जोतको जिनो,
विवेक कामो सम्बुद्धो सुरम्मं काननं गतो ॥५॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

लोकया नाथ जुयाबिज्याकह्म, स्वंगू लोकं जाज्वल्यमान यानाविज्याकह्म, पञ्चमारयात त्याका बिज्यागुलिं जिन-तथागत जुयाबिज्याकह्म, संम्यक् सम्बुद्ध जुयाबिज्याकह्म, छगू समयस एकान्ते च्वना बिज्याय्गु इच्छा जुया अत्यन्त सुरंम्यगु वन जंगलस बिज्यात ।।५।।

६. पुन्नाग नाग पूगाद्रि नानापाद्र पसंकुलं,
लता लिङ्गित साखाहि सामोद्र कुसुमा युतं ।।६।।

सुगन्ध दुगु स्वांनं संयुक्त जुया च्वंगु, लहरा-गुलिं आकुल-व्याकुल जुया च्वंगु, सिमाकचां संयुक्त जुयाच्वंगु, पुन्नागमा, नागमा, ग्वे मा इत्यादि अने अनेगु सिमां व्याप्त जुयाच्वंगु ।।६।

७. कुसुमा मोद्र सम्पत्त छप्पद्रालिनिसेवितं,
नाना मिग गणाकिरणं मयूरगण नच्चितं ।।७।

स्वांयागु सुगन्धया लागी वःगु भवःतयेगु समूहं न्ह्याबलेसं सेवन याना च्वंगु, अनेक प्रकार-याःगु चलातिस आकीर्ण जुया च्वंगु म्हैखा पुचः प्याखं हुयाच्वंपि दुगु ।।७।।

८. सीतल च्छोद्रिका साधु सुपतित्था जलासयं,
आसार सार धाराहि निज्भरा सतसङ्कुलं ।।८।।

स्वाउस्य च्वंगु निर्मलगु (लद्दुगु) पुखुलि शयुक्त जुया च्वंगु, बांलाक प्रतिष्ठत जुया च्वगु

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

प्राकृतिक पुखू दुगु आषाढ मैनां वा वँगु जल धारा दुगु, वेगं न्ह्याना च्वगु सलंस झरनां आकुल व्याकुल जुया च्वगु ॥८॥

९. गन्त्वान सो महारञ्ञं सीतलं सिकतातलं,
सिलात्तले निसिन्नोसि विस्सज्जेन्तो छरंसियो ॥९॥

ख्वाउस च्वंगु स्वच्छ फि होला तःगु तःधंगु जंगलस बिज्याना वसपोल तथागत लोहँ छगःया चोने च्वना खुगू रग दुगु ज्योति–रेश्मि फिजे याना फेतुना बिज्यात ॥९॥

१०. देवा तत्थ समागन्त्वा पूजेसुं द्विपदुत्तमं,
दिब्बेहि गन्धमालेहि नच्चेहि तुरियेहिच ॥१०॥

देवतापिं अन मुंबया दिव्यमयगु सुगन्ध स्वांमा आदि, प्याखं हुया, म्वालि पुया वसपोल निपा तुति दुपिं मनुष्यतय् दथुवी दकले उत्तम जुयाबिज्याकह्म तथागतयत पूजायात ॥१०॥

११. देव देवो तदा देवसङ्घ मज्झे निसीदिय,
चतुसच्च मदेसेसी निच्छरं मधुरं गिरं ॥११॥

देवता पिनियासिनं महा देवता जुयाबिज्याकह्म तथागत अवले देवतापिनि पुचले दथुवी फेतुना बिज्याना मधुर स्वर पिकया बिज्यास्य प्यंगू आर्य सत्य धर्म देशना यानाबिज्यात ॥११॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

१२. तद्वाहं लुद्दको आसि मिगसूकरमारका,
मिग मंसेन जीवामि तेन पोसेमिद्दारके ॥१२॥

उगु समयस जि जुलसां चला वंन्थल् स्याना ज्वीह्म व्याधा जुया चवना । चला तयेगु लां जीविकायाना चवना उकिहे मचाखाचातनं पालन-पोषणयाना चवना ॥१२॥

१३. तद्वाहं मिगवं याती स बाणो ससरासनो,
अद्दसं विरज बुद्धं द्वेव संघ पुरक्खत ।१३।

१४. चन्द्रंव तारका किरणं मेरुं व'ण्णवमज्झगं,
विरोचमानमासीनं चतु सच्चप्पकासक ।१४॥

१३/१४ उगु समयस जि तीर धनुष ज्वना शिकार ह्मितः वंना चवना बले, नंगु समूहं चाहुयेका च्वंह्म चन्द्रमा समानं, महा समुद्रया विच्चे महा सुमेरु पर्वत राजथें, देवता व मनुष्यपिंस चाहुयेका जाज्वल्य मान जुया, प्यगू आर्य सत्य प्रकाश याना विज्याना च्वंह्म, छु छुं क्लेश पाप मदया विज्या-कह्म वसपोल (सिखी नां जुयाविज्याकह्म) तथा-गतयात दर्शन याना ॥१३/१३॥

१५. एकपस्से ठितो तत्थ अस्सोसि धम्म मुमंत्त,
तत्थ चित्तं पसाद्वेत्वा सोमनस्सं पवेद्वयिं ॥१५॥

अन छखेलिक्क चवना उत्तमगु धर्म न्यना, उगु धर्मस चित्त प्रसन्नयाना मनयागु प्रमुदित भाव प्रकटयाय् त्यना ॥१५॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

१६. एकतिंसे इतो कप्पे यं पुञ्ञं पसुतं मया
तेनाहं पुञ्ञकम्मेन जातोसि देवयोनियं ॥१६॥

थनि स्वीछगू कल्प न्हापा गुगु पुण्य जि
संचययाना, जि उगु पुण्य कर्मयाना दिव्यलोक
स्वर्गस जन्म कावँना ॥१६॥

१७. सम्पत्तिमनु भुत्वा छकामसग्गे परापरं
देवसङ्घ परिबूल्हो विमाने रतनामये ॥१७॥

(अप्रगु पञ्चकाम सम्पत्ति दुगु) खुगू
देव लोकस उखें थुखें जन्म कया देवतापिं पुचल
चाहुयेका रत्नं दयेकातःगु देव विमानस देव सम्पत्ति
अनुभवयाना, अनं च्युत जुया वया) ।

१८. मनुस्सेसु च यं अग्गं तस्स भागी भवाम'हं,
भोगे मे ऊनता नत्थि सद्धम्मसवणो फलं ॥१८॥

मनुष्यतय् दथ्वी नं उत्तमगु गुगु सम्पत्ति
दुगुख उगु सम्पत्तिया जि स्वामि जुया जिगु भोग
सम्पत्तिस घटेगु मदु थ्व सद्धर्म श्रवणयानाया
फल खः ॥१८॥

१९. इमस्मिं भद्दके कप्पे सावत्थि पुर मुत्तमे
अड्ढे महद्धने साले जातो'हं उद्दिते कुले ॥१९॥

जि थुगु महा भद्रकल्पस उत्तमगु श्रावस्ती
नगरे अत्यन्त धनाढ्य–धनवानगु प्रसिद्धगु महा साल
कुलस जन्म जुया ॥१९॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

२०. महता परिवारेन पत्तो बुद्धिञ्च विञ्ञुतं,
चारिकं चरमानोऽहं पत्तो जेतवनं वरं ॥२०॥

तःधगु परिवार संयुक्त जुया तःधिकःव ज्ञां दुह्य जुया, जि देश चारिकास चायह्यु वह्यं उत्तमगु जेतवन महा विहारस थ्यंकःवना ॥२०॥

२१. अद्दसं सह सिस्सेहि निसिन्नं सुगतं तदा'
अस्सोसि मधुरं धम्मं चतुसच्चप्पकासकं ॥२१॥

उगु समस शिष्यपिं मुंका फेतुना बिज्याना च्वह्म [गौतम] सर्वज्ञ-तथागतयात खना, प्यगू सत्य प्रकाश यानाबिज्यागु मधुरगु न्यनेहे यःापुःय च्वंगु धर्म श्रवण याना ॥२१॥

२२. सुत्वान मधुरं धम्मं पब्बजित्वान सासने,
अजरामरं सीति भूतं पत्तो निब्बाणमुत्तमं ।२२॥

मधुर-न्य हे ययापुस्य च्वंगु उगु धर्म देशना न्यना, सर्वज्ञ-तथागतयागु शासन प्रव्रजित भिक्षु जुया जरामरणं मुक्तजुया सिच्युस्य च्वगु, उत्तमगु निर्वाणस थ्यंकः वना ॥२२॥

२३. सुतं एक मुहुत्तं मे तदा धम्मं सुदेसितं,
तेनम्हि चतुरापाये न जातो न कुतो भयं ।२३॥

उगु समयस बांलाक देशना यानाबिज्यागु धर्म ज्ञलसां घौपलक जक न्हूसां जि न्यना व धर्म

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

श्रवण यानागु कुशल कर्म याना थ्यंगू नरकस उत्पन्न जूमवना [उकिं] भय धैगु गन दै दैहे मखु ।।२३।।

२४. करमुक्खिप्प वक्खामि करोथेक गिरं मम,
ममोपमं करित्वान धम्मं सुणाथ साधुकन्ति ।।२४।।

ल्हा निप्पां च्वे च्छुया धया च्वना जिगु छगूबचन [छिमिसं] याय्गु कोशिसया जिगु उकथा न्ह्योने तया बांलाक धर्म श्रवण याय्गु सो ।।२४।।

थुगु प्रकारं जुलसां धया सत्व प्राणिपिन धर्म श्रवण याय्गुलो लगे यानाबिज्यात ।

२५. इति तनुतरकालं साधु धम्मं सुणित्वा
अधिगत विभवानं आनुभावं सुणित्वा
भवविभवसुखं भो ! पत्थयन्ता कुसीतं
जहथ सुणाथ धम्मं दुल्लभं दुल्ल भस्साति ।।२५।।

थुगु प्रकारं अत्यन्त स्वल्प समयजक जूसां बांलाक धर्म श्रवणयाना प्राप्तयाना कागु [दिव्य मनुष्यादि] सम्पत्ति दुह्य सिगु आनुभाव न्यना भो! सज्जनपिं ! भव सुख व विभव सुख प्रार्थनायाना च्वंपिं व्यक्ति पसं [धर्म श्रवण याय्गुली] आलसि चाय्गु तापाका च्छ, दुर्लभ जुया बिज्याह्म तथागत यागु दुर्लभ जुया च्वंगु धर्म देशना श्रवण याय्-गु स्व ।।२५।।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

ब्याधा यागु बाखं

द्वितीय-निपु

स्वह्म व्यक्ति पिनिगु कथा — बाखनस
थ्व छसेंनिस्येंयागु—आनुपूर्ति कथा खः ।

जम्बू द्वीपस जुलसां न्हापा अत्यन्त वाम्हगाना तःधंगु अनिकाल जुयावन । उगु समयस ताल्लाया सुर्योयागु किरण-ज्योति-निभा रूपं ह्लात दँह, पुखू, खुसि, पर्वत भो, भरना आदिस ल भतिचाहे वा क मज्वीक सुच्चुक त्वना छो थेंतु सुनावँनेव न्या, कावले आदिपं आपालंयाना विनाश जुया वँन । उगु अवस्थास महावन जंगल भूमिस सिमा, घाँय्, गुंखि आदि तःसतं गँनावन चला व भंगःतनं निभालं पुना प्याचाया मृग तृष्णा (=अवल) यात ल धका समभो जुया उखें थुखें ब्वां ब्वां जुया महानगु दुःखस थ्यंकः वन । उगु समयस छह्म आत्मैरामया मचा प्यास चाया अन-अन उगु-उगु थासे ल मान्तुबा जुजुं तःधंगु जंगले छगू स्वीकु जागु नरक समनगु गाले ल यागु गन्ध ताया ल त्वनेगु लोभंयाना ल त्वनेत अन क्वाहाँ वना आपा ल त्वंगुलियाना ज्यातुया अनतुं कुत्यु वना [अनं] थाहाँ वये मफयास्वन । हानं मेह्मनं

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

सर्प-नाग छह्म व मनू छह्म नं निह्म उकीसतुं कुत्युंवन । नाग धयाविसं सुंमङु थाय्-एकान्त थासे हे जक थःगु रूप बदले याय् फुगु जुया च्वन अर्थात भेष बदले याय्फे । उकि थ्व नागराजां नं एकान्त थाय् मदुगलिं यना (भेष बदलेयाना) व गालं थाहाँ वये मफया च्वन । जोना बःकायगु यक्वायगु छुं छुं मदुगुलियादा मनूमं [व गालं थाहाँ वये मफमा च्वन) इपिं (स्वम्हं) थाहाँ वये मफया सीगु भयं ग्याना थवं थः बाधक मनुस्य अनंतुं वास याना च्वन । अनंलि वाराणसी च्वह्म मनू छह्म बने द्वाहाँ वया अयेहेतुं ल मा जुजं अन उगु थासे थ्यंका (अन) इपिं स्वम्हं खना हृदय कम्पमान याना गुंलि यागु टोकरिपा वयेका खिप्त चिना ववे कोत छोया इपिं स्वह्मसितं थकयः बिल । अले इमिसं थ्व जिमिगु जीवन (दान) बिल धका प्रसन्न जुया वैत थये धाल "स्वामि ! जिपिं छि याना जीवन लाभ जुल थनि निस्यें छःपिं हे जिमि (जीवन दान ब्यूह्म) योह्म पासा जुल जिपिनं छःपिनि पासा खः । जिपिं च्वना थाय् ध्याय् माल' धका धया इपिं मध्ये ह्लापा लाक आत्मैरामया मचां थये धाल 'स्वामि ! वाराणसीया दक्षिण पाखे च्वंगु थ्वाकाया लिक्क तःमागु बरना छमा दु । अन जि च्वं च्वनागु खः । छपित छुं छगू ज्या परे ज्वीगू घरी जिगु थासे ध्याया आत्मैराम-आत्मैराम धका सःता दिसँ" धका धया मित्रभाव ववातुका वॅन । नागं नं पासा जि वहे बरमाया

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

लिवकसंतुं तःधंगु कुमिचिगु चा द्वँ दु । अन च्वं च्वना । छःपिनि ज्या दै बले अन बिज्याना (पासा) ताहा-ताहा ! धका सःता बिज्यां हुँ धका धया ह्लापार्थेंतुं वन । मनू नं बराणसी नगरे थुगु लँ स थुगु छेँ च्वं च्वना, छःपिनि ज्या दै बले जिगु थासे बिज्यांहुँ धका धया वन । लिपा व उपकार याह्म मनू थ त ज्या परे जुया वःबले जिथि पासाथि थय् वँने धका संकेतया अनुसारं वँना बरन्ना(?)या क्वे च्वना आत्मेरामया मचा यात सःतल । व सःताया आत्मेरामया मचा वेगं वया वनाप कुशल वार्तायाना पासा ! तादयेका झाल, झायागु कारण जितः कँनादिसँ धका न्यन । वं नं पासा जि जीनिका हे याय् मफया काय् कलाथि थःथिति पि थाय् तोता छं थाय् वयागु धका (कँन) । आत्मे-रामया मचा न पासा ! छि जिथाय् झागु अत्यन्त बेशजुल, छि जिगु जीवन दान बियादिल, जिनं छिगु जीविका याय्गु उपाय याना बी योग्यजू, जि त्याहाँ मवःतल्ले थन हे मचा विश्रमयाना दिसँ धका धया, जीविका याय्गु उपाय मा वँनेया लागि (अनं) बोया वन । उगु अवस्थास जुलसां वारा-णसीयाह्म जुजु नगरं प्याहाँ बिज्याना बांलाक छाय्पातःगु उद्यानस द्वाहाँ बिज्याना परिवारथि सहित ह्लिवु ह्लितुं न्हिनसिगु समये बांलाक ह्वया च्वंगु न्यागू प्रकारयागु पलेस्वां दुगु मंगल पुष्करणी खना मोल्हुयेत इच्छायाना सकल तिसा वसः तोता सिपाहिं तयेत लःह्लाना मोल्हुयेत (पुखुनी) वव हाँ

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

बिज्यात। उगु समयस आत्मेरामया मचा अन थ्यंका सिमा कचा भाले सुला सिपाहि तयेगु प्रमाद (=बेहोसि) सोया जुजु यागु मोतीमा (त्वार्थं) वांन्याना आँकासे बोया वना वेगं वया थः पासा यात बिया अप्रमादि जुया थ्व मिया (ज्या चलेया) पासः! धका धया लःल्हाना बिल। अनंलि वं व कया थ्व गन यंका जिम्मा बिया तयेगु धका चिन्तना याना जि पासा छह्म नगरे दुने च्वं च्वगु दु, वंथाय् यंकातये यंके माल धका चिन्तना याना संकेतया अनुसारं नापलाना कुशल वार्तायाना आत्मेरामया बचचां यागु उपकार प्रकाशयाना थ्व मोतीमा बांलाक बिचा याना ति धका धया (वंत) बिल। उगु क्षणस जुजु मोल्हुया सुगन्धं बुया वसतं पुना तिसां व्यू बले मोतीमा मखन। अनंलि सिपाहि तिसं दुने पिने च्वंपि थ मनू तयेके परीक्षायाना स्वया मोतीमा मखना नगरे नाय्‌खि च्वेके बिलः-"सुनां मोतीमा ल्वीका बी वंत जुजुं तःधंगु यस-एश्वर्य बी" धका। व खँ न्यना व मित्र द्रोहिह्म मनूनं थथे चिन्तना यात "जि जुलसां दुःखी जुया च्वना, मोतीमा जुजु यात वयना सुख पूर्वक जीवि-कायाय् दःसा बेशज्वी, वनाप जिगु छुहे सम्बन्ध दु" धका। वं यागु अयि ज्यागु महानगु उपकार वास्ता मयास्य महान मित्रद्रोहिह्म मनूनं सिपाहित नाप लाना मोतीमा थःथाय् तया तये हगु समाचार कंवन "भो! राजपुरुसपि जिथाय् छह्म मनू वयः मोतीमा तयातये हःगु दु" धका धाल। असत्पुरु-

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

षतय्नाप सत्संग याय्‌व थये हे ज्वीगु खः । उकिं धयातल :-

१. यथा सं वट्ढितो निम्बो मधुखीरोद्सिञ्चना,
नयाति मधुरं तं वेपकार समतं कतं ॥१॥

गथे कि कस्ति, दुरु (जक) ल विया वांलाक पालन पोषणयाना बढेयाना तयागु खाई ब.सिमा (गबलेंहे) चाकुस्य च्वंके फैमगु, असत्पुरुष तयेत यानागु उपकारनं अथेहेतुं खः ॥१॥

(न्ह्याको हे कस्ति दुरु तोंका बढे याना तयागु खाइब:सिमां थ:गु खाधूगु स्वभाव तोती मखु थेंतुं असत्पुरुष धैह्मसित न्ह्याको हे उपकार यासां नभि थ:गु अकृतज्ञ स्वभाव तोती मखु)

२. सीसेन द्रकमाद्राय वड्ढितोपि नुहीतरु ।
नयाति मधुरं तं वेंपकारमसतं कतं ॥२।

ध्यंलेतया ल ल्हाया ल बिया बढे याना तयागु नुही धैगु (कायूगु) सिमा (गबलेंहे) चाकुस्य च्वनी मखु, असत्पुरुतय्‌त यानागु उपकारमं अथेहेतुं खः ॥२॥

३. निच्चं खीरोद्रपानेन वड्ढितो'सीविसी यथा
विसंव परिवत्तोति तथा नीचो पकारक ॥३।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

ह्यावलेसं तुक' तोंका पोसेयाना तयाह्म सर्पया गथे झनहे जक बिष बडे जुया वै. नीचगु बिचार दुर्पि दुर्जन तयेत उपकार याय्गु नं अथेतुं खः ।।३।।

४. यथात्तना कत्तो अग्गि सीतलं न द्रढे खलु।
तथा नीचे कतं कारं अग्गीव द्रहते तनुं ।।४।

गथे कि थमं च्याकागु मि चूसां गबलेसं हे सिच्चुस्य चवनी मखु अथेहेतुं कृतघ्नभाव मस्तूपिं नीचपिं मनू तयेत यानागु उपकार थम च्याकागु मि थःततुं प्वी थें (दुःख रूपी मि) पुका च्वन माली ।।४।।

५. तस्मा उपपरिक्खित्वा भावं भावाय बुद्धिया।
कातब्बा मेत्ति जन्तूहि नामित्तो लभते सुखतित ।।५।

उकिया निमित्त मनू तयेगु स्वभाव गुण कारणा कारण स्वूगु बुद्धि परिक्षायाना स्वया सत्पुरुषतय् नाप जक मित्रता याय् योग्य जू। असत्पुरुषतय्नाप मित्रता याय् लाय्व (निगू लोकेसं) सुख दैमखु ।।५।।

अनंलि व मित्रद्रोहिया वचनया अनुसारं सिपाहितिसं मोतीमा नं वंत नं जोना माल सहित व मनूयात जुजुया न्ह्योने यंकल अले जुजुं माल सहित खुं खना तंचाया– "थ्व यात दक्षिण च्वाका पाखेयंका स्वा स्वाकं हे शूले तिया व्व" धका

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

हुक्म जुल । सिपाहितिसं वैत जुजुया आज्ञा पालन यायया लागी यंकल । इमिसं यंका च्वंह्म (व) मनू दक्षिण ध्वाकां थ्यहाँ वना सर्प पासा जुसेंय वया वयापाखें छुं उपकार जूसा बेशज्वी धका मत्तितया ह्लापा कँनातःगु संकेतया अनुसारं कुमिचिगु चा दोंबोचा लना "पासा ताहा" धका सःतल । व चा दोंबोंविगु प्वालं प्यःहाँ वया वैत अथे यंका च्वंगु लना संवेग जुया दुःख ताया "पासा यात थौं जि अवश्यनं आधार जूवने माल" धका वैत भरोसा बिया थःगु आत्मभाव तोता छह्म मनूयागु भेष कया वया सिपाहित नाप लाना "थ्व मनू यात धौपलख स्याना च्छे मतेनि" धका ववातुक धया व (नाग राज) तुरन्त क्षण भरं जुजुया महारानी च्व थाय् वंना सर्पया रुपं महारानीयात न्याना बिषं बेहोसयाना (हानं) मनूया भेष कयावया "व स्याय् यंकूह्म मनू बिष लिकायगु मन्त्र स" धका (प्रचार यान) तुरन्त हे पासाह्मसिथाय् वँना- "जुजुं छत सःतीगु बखते वना ल छपासः कया महारानीया छचँले च्छाका विष लिकया ब्यू" धका धया वँन । अनंलि जुजुं बिष लिकया बःपिं वैद्यत मा जुजुं व खँ न्यना स्याय् यंकूह्म मनूयात लित हति धका आज्ञा बिया महारानीयात बिष लिकया ब्यू धका धय बिज्यात । वं नागराजं धयात गु अनुसारं बिष लिकया बिल । महारानी सुखी निरोगी जुल । जुजुं व लना खुशि जुया वैत बुं बस्तु सल किसि रथ आदि बिया तःधगु सत्कार

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

याना बिज्यात । थ्वनं लिपा वं जुगु थाय् वँना थ्वं यानागु खँ व्याकनं प्रकाशयात । उकि धयातलः-

६. एकदाहं महाराज ! वनं कम्मेन केनचि ।
गतोद्दसं महावाटे पतितं सुव पोतकं ॥६॥

हे महाराज ! जि छन्हुयादिने छुं छगू ज्यां याना जगले वँनावले तःधंगु नरक समानगु गाले कुत्तुंवना चवंह्म ग्याःनेरानया मचा छह्म खना ।६।

७. अथोरगं मनुस्सञ्च दुक्खप्पत्तो खुदापरे ।
उक्खिपिं करुणायाहं ते मेवोचुं तदा तयो ॥७॥

हानं (अथेहे कुत्युंवना चवंपि) सर्प व मनू छह्मन (खना) दुःख जुया नयेपित्यंका चवंपि (इपिं स्वह्म सित) जि दया-करुणा। तया च्वे थकया बिया उगु समयस इपिं स्वह्मस्यां जित (थथे) धाल - ॥७॥

८. अदासि जीवमह्माक उपकारोसि नो तुवं ।
तव किच्चे समुप्पन्ने अह्माकं एहि सन्तिकं ॥८॥

छिं जिमिगु जीवन (दान) बिल, जिमित तःधगु उपकारयाना दिल, छितः छुं ज्या परे ज्वीगु धरी जिमिगु थाले (अवश्यनं) भासँ (धका धाल) ।८।

९. एवं तेहि पवुत्तोहं अगच्छि सुव सन्तिकं।
तेन कतू पकारोहं मनुस्सस्सापि सन्तिकं ॥९॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

थुगु प्रकारं ईपि स्वह्मसिनं धागु अनुसारं जि (ह्लापा लाक) आत्मैरामया थाय् नि वंना। व आत्मैरामया मचांयाना हःगु उपकार दुह्म जि (अले) मनूया थाय् (वंन) ।९।

१०. तेनाहं मरणप्पत्तो अद्दसं उरगाधिपं ।
सोद्दासि जीवितं मय्हं अलद्धं विपुल धनं ।१०॥

व मनूनं याना जित स्याय् यंकल (लें बिचे) नागराजयात खना, वसपोल नागराजं जिगु जीवन (दान) बिया बिज्यात तःधगु धन सम्पत्तिनं (वसपोलं याना हे) प्राप्त जूगु जुल ।१०॥

११. सुजनो नावमन्तब्बो खुद्दकोति नराधिप ! ।
सुवो च उरगो चेते मित्त धम्मे पतिट्ठितो ॥११॥

भो महाजन ! सत्पुरुषजनपिंत चिकिचाधं धका अपमान याय् योग्य मजू, आत्मैरामया मचा व नागराज सर्प ईपिं निह्म मित्र धर्मस प्रतिष्ठित जूगु जुल ।।११॥

१२. कारणञ्जु मनुस्सेसो अम्हेहि समजातिको ।
कतूपकारो एवम्पि द्विसो जातो नराधमो ।१२॥

कारण बांलाक स्यूह्म जिपिनाप समानगु जति दुह्म थ्व मनू (जिं) याना तयःगु उपकार दयेक दयेकं हे थुगु प्रकार शत्रु जुया वल, धर्म मदुह्म दुष्टह्म मनू जुल ।१२॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

१३. अकस्मा द्वेव कुप्पन्ति पसीदन्त निमित्ततो ।
सीलं हे तमसा धूनं बालानमविजानतं ॥१३॥

भो महाराज ! छुं कारण मदेकं हे तंचाई हानं निश्कारणं हे खुशि-प्रसन्न ज्वी धेगु। थ्व (कारण। कारण) मस्यूपिं मूखं असतपुरुषतय् स्वभाव हे जुल ॥१३॥

१४. मनुस्सापि महाराज केचि विस्सासिया न वे ।
तिरच्छानापि होन्तेव अजिह्म मनसा सठाति ॥१४॥

भो महाराज ! गुह्मं गुह्मं मनुष्यहे जूसां एकान्तं निश्चयरूपं विश्वास याय् बहमजू । तय्यंगु मन दुपिं हेके मसःपिं पशुत हे जूसां विश्वास याय् योग्य जुहे जू ॥१४॥

थुगु प्रकारं वं थःगु इतिहास कँन । जुजुं व खँ न्यना प्रसन्न जुया थ्व मनूयात त धागु छें दयेका तःधंगु सत्कार-पूजा यानाव्यु धका आज्ञा जूगु जुल । व जुलसां छिगु छें बरमा व कुमिचा दोम्बोचिया दय्वी दयेकाव्यु धका धया अथे याके बिया अन वासयाना चव च्वं जुजु यागु सेवा सत्कार यायां इपिं पासापिं नाप खुशि प्रसन्न जुजुं जन्मकाछि च्वना आयु फुना वने व इपिं नाप्पं थ थःगु कर्मया अनुसारं (परलोक) जुया वनं ।

१५. इति पतितसुखानं अङ्गतो वा धनह्मा
परमतरपतिट्ठा होन्ति मित्ता सखानं ॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

विरहितसखिनं भो ! नत्थि यस्साहिवुद्धि ।
चिराथ कुसल धम्मं मित्तावन्तं महन्तं ॥१५॥

थुगु प्रकारं शरीरं जूसां धनं जूसां परिहीन जूगु सुख दुःपि पासापित (कल्याण) मित्रत अत्यन्त उत्तमगू प्रतिष्ठा आधार जूवनी । भो पुण्यवान सज्जनपि ! मित्र-पासा मदुपि गुक्रिया निर्मित अभि वृद्धि ज्वीमखु (उक्रिया निर्मित) मित्र-पासा दुपि ज्वीत तःधंगु कुशल धर्म संचय यायगु स्रो ॥१५॥

स्वप्न व्यक्तिपिनिगु बारवं
तृतीय—स्वपू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

बुध्देनिंया बारवनस

७व छसेनिसेंया आनुपूर्वि कथा–बारवं!

जम्बुद्विपे जुलसां न्हापा–परापूर्व कालस पाटलिपुत्र धैगु नगरे चयेन्हेगू कोटि धन धुकुती दुगु छगू महाजनया कुल दयाव चवन । व महाजनया जुलसां याक: ह्याय् छह्म दया च्यन नाम बुध्देनि धयाह्म, व मचा न्हेदँ जक दुबले यया मां बौपिं निम्हं परलोक जुया वन । उगु कुले चवगु सकल धन सम्पत्ति वहे मिसा मचायागु जुल । व मिसा मचा जुलसां अत्यन्त बांला खंपि न चित्त प्रसन्नजू रूप वर्ण सम्पूर्ण जुया देव अप्सरा समान जुया सकलस्या योह्म जुया चवन । त्रिरत्नया उपरे श्रद्धां प्रसन्न जुया चवंह्म जुया वासयाना चवन । उगु समयस उगु नगरे चवंपि महाजन, सेनापति, उपराज आदिपिसं वैत थ स्त्री परिवार यायेगु इच्छायाना कोस: सहितं मनत छोया हल । व मिसा मचां व खँ न्यना थथे चिन्तना यात: "जि नां बौ पिसं सकल धन सम्पत्ति तोता परलोक जुयावन, जि नं अथेयाना वने योग्य मजू, पैन वँना जित छु फाईदा ज्वी? केवल धन सम्पत्ति फुकेगु जक ज्वी, जि जुलसां थ्व धन सम्पत्ति व्याकं बुद्ध शासनय लागी हे जक खर्च याना च्वेगु उत्तम

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

ज्वी । थथे चिन्तना याना जुलसां ईपं दूत तयेत जि पैन बने मखु धका प्रतिक्षेप याना च्वत । व मिसा मचा अबलेसं निस्यें महान दान वीगु थाले माना श्रमण ब्राह्मण तय्‌गु सेवा-सत्कारस लगे जूवन । उकिं थन थथे धया तल:-

१. चतुद्दिसायात जिनत्रजानं आपात भूतं
धरमासितस्सा ।
यद्दिच्छितप्पचचय लाभ हेतु द्वेवद्दुमो
वासि महानु भावो ॥१॥

व मिसां मचाया छें प्यंगू दिशां बिज्यापिं बुद्ध पुत्रपित ल:त्वनेगु-ज:रूँ समान जुया च्वन, थ:त य: य:गु वस्तु लाभ य य्‌या लागी अत्यन्त आनुभाव सम्पन्न जुया च्वंगु कल्प बृक्ष मसान जुया च्वन ॥१॥

२. पुप्फू पहाराद्दि वितानलङ्कता पद्दीप
पज्जत्त सुभा सनावली ।
सुखा सनासीनवसीहि लङ्कता तस्सासि
तस्मि वरद्धान साला ॥२॥

व मिसा मचायां उगु छें स्वां स्वांमा आदि संयुक्त जुया च्वंगु इलां प्यना छाय्‌पा तल, मत च्याका तल, बांलाक लायात:गु आसन-लासा भो भो लाक दया च्वगु उत्तमगु दान शालास सुख पूर्वकं फेतुना बिज्याना च्वंपिं तपश्वितय्‌सं अलंकृत जुया शोभायमान जुया च्वन ॥२॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

३. सुधोतहत्था सुचिपुञ्ञ चित्ता सद्धादरा
रक्खितपञ्चसीला ।
बुध्देनिनामा करुणागुणग्गा अद्धा
महादानकरं पसत्थं ॥३॥

दान बीया लागी अत्यन्त परिशुद्धगु ल्हा दुल्ह, शुद्धगु पुंण्य चित्तदुल्ह. ल्ह बलेसं सादर गौरव सहित रक्षायाना तःगु पञ्चशील दुल्ह दया-करुणा गुणं श्रग्र जुया च्वंह्म बुध्देनि धैह्म व कंन्या-कुमारिं प्रशंसा याना तःगु महादान बिल ॥३॥

अनंलि लिपायागु समयस छह्म सल व्यापारी सल बने ज्याय्‌या लागी पूर्व पाखें पश्चिम पाखे वना च्वं बले हमिगु छें वया बासं च्व वल। अले व व्यापारि व कन्या कुमारि खना थः ह्याय् समानं स्नेह याना सुगन्ध स्वांमा वस्त्र अलंकार आदि उपकार याना वंनेत्येका मैं थुपिं सलत मध्ये छं यःह्म सल छह्म ल्ययाका धका धाल । कंन्या कुमारिं नं सलत स्वया सिंधव सलया मचा छह्म खना "थ्व सल जित ब्यु" धका धास।

व्यापारि मैं थ्व सिन्धव सलया मचा खः अप्रमादि जुया थोयात पालन पोषणया धका धया वैत व सल लःह्लाना बिया वंन ।

वं नं व सलया मचायात पालन पोषण यायां आँकाशं वंनेफुह्म धका सीका भन वांलाक बिचायाना लहिना थये चिन्तनायात पुंण्य याना

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

च्वनाह्म जितः पास, दत । भगवामं मार सेन यात त्याका बुद्ध जुया बिज्यागु जय महा बोधि मण्डपस जि वंने मनंनि । अन वँना तथागतया जय महा बोधि वृक्ष यागु दर्शन–पूजन याय् दःसा गुलि उत्तम ज्वी धका चिन्तना याना अ पालं वह यागु स्वांमा लुं यागु स्वांमा आदि दयेके बिया छ्न्हुया दिनस सल गया आँकासं वना बोधि मण्डपे च्वना भो आर्यपि ! लुंय गु स्वांमालं (बोधि वृक्ष) पूजा याय्त थन बिज्याय् माल धका घोषणायात। उकि थन थथे धया तलः—

४. यतो पट्ठायहं बुद्ध सासने सुद्धमानसा।
पसन्ना तेन सच्चेन ममा नुग्गह बुद्धिया ॥४॥

गबलेसं निस्यें जि बुद्ध शासने शुद्धगु मन याना प्रसन्न जूया वया उगु सत्यया प्रभावं जित अनुकम्पा कृपा तयाबिज्यास्य ॥४॥

५. आगच्छन्तु नमस्सन्तु बोधिं पूजेन्तु साधुकं
सोरणमाला हि सम्बुद्धपुत्ता अरिय सावका ॥५॥

सर्वज्ञ–तथागत पुत्र जुया बिज्याकपि आर्य श्रावक संघपि (थन) बिज्याहुँ थी महा बोधि वृक्षयात नमस्कारयाना बिज्यांहुँ, बांलाक लुं यागु स्यां मालं पूजायाना बिज्यांहुँ ॥५॥

६. सुत्वा तं वचनं अय्या बहूसीहल वासिनो।
आगम्म नभसा तत्थ वन्दिसु च महिंसुचाति ॥६॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

श्री लंका द्वीपे बिज्यांना च्वंपिं आपालं आर्य संघपिसं उगु वचन (= बुध्देंनं धागु वचन) (दिव्येश्रोतं) ताया आँकासं अन बिज्यांना (श्री महा बोधि वृक्षयांत) बन्दना नं यात पूजा नं यानाबिज्यात ॥६॥

अवलेसं निस्यें व कंन्यः कुमारी बुद्ध शासनस अत्यन्त प्रसन्न जुया न्ह्याबलेसं सल गया वँया आर्य संघपिं नाप श्री महा बोधि वृक्षयात लुँयागु स्वांमालं पूजायाना ल्याहाँ वनी ।

अनंलि पाटलिपुत्र नगरया उपवनस शिकरि तिसं व न्ह्याबलें वँना च्वह्म व ल्याहाँ वया च्वंह्म हानं (वैगु) रुप सम्पत्ति खना जुजुयात बिन्तियावन- "भो महाराज ! थथिज ह्म कंन्या कुमारि छह्म सल गया वया न्हि न्हि बोधि वृक्षयात पूजायाना ल्याहाँ वनी महाराजया महारानी याय्‌त योग्यजू महाराज!" ।

जुजुं व खँ न्यना ऐजूसा हे नगर बासींपि व कंन्या कुमारीयात जोना हति जि अग्रह्म महारानी याना वी धका (धया) मनूत उगुज्याय् लगेयाना बिल, व उगुज्यास लगेयाना तपिं मनूतिसं बोधि वृक्ष पूजायाना ल्याहाँ वया च्वंह्म सित जोनायंके धका अन गनं छथाय् सुला जोनाकाय्‌त तंय्यार जुया च्वंच्वन ।

उगु समयस व कंन्या कुमारि सल गया

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

महा बोधि मण्डपस वँना वीतराग आर्यपिनाप स्वां पूजायाना बन्दनायाना ल्याहाँ वयेत्यन, अले वसगोल पिनि दथ्वी छह्म धम्मरक्खित धैह्म स्थबिर वैत यथे धयाबिज्याात- "केहे" मयेजु लँ या बिचवै छंत जोना यंकेत्त खुंन छयो पिया चवं चवन थुगु थासे थ्यने व अप्रमादि जुय याकनं हुँ" धका ।

व नं वना चवं चवं अन उगु थासे थ्यंका खुंतिसं ल्यूवयेवं सलयात ग्यालि इसारा बिया वँना चवन, खुंतिसं नं ल्यू ल्यू वया ल्यूवया चवन सल वेगं ब्वांवना आँकासे थाहाँवन कन्या कुमारि वेक थामे याय् मफया सलया जंधुलि चुलुया कुत्युंवया चवबले, जि याना तयागु उपकार लुमंकि पुता ! धका धाल । व (सलं) कुत्युंवया चवंह्म (अ म लिक) यात लँका वेगं वया थगु जंधुली फेतुका आंकासं वँना थःगु थासे हे वना थ्यूवन । उकि (धाल) ।

७. तिरच्छानगतापेव सरन्ता उपकारकं ।
न जहन्तीति मन्त्वान कतञ्ञू होन्तु पाणिनो'ति ॥७।

पशुत हे नाप थुगु प्रकार (कृतज्ञ गुण) लुमंका उपकार याह्म सित तोतीमखु धका सीका स्तव प्राणिपिं कृतज्ञ ज्वीगु सो ॥७।

थनलि व कंन्या कुमारी चये 'हेगू कोटिधन बुद्ध शासने हे जक पिना (=खर्च याना) जन्म-

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

भरतवक शील रक्षायाना उपोसथ कर्मयाना अनं मृत्यु जुया वंना चना वना वह्न समनं देवलोके वना जन्मका वन ।

८. अति तरुणवया भो मातुगामा'पि एवं ।
विविध कुसल कम्मं कत्वा सग्गं वजन्ति ॥
कुसल फलमहन्तं मञ्ञमाना भवन्ता ।
भवथ कथमुपेक्खा दानमानादि कम्मं ॥८॥

भो सज्जनपि ! अत्यन्त बच्चगु दैस दुह्म मिसा मचां नापं थुगु प्रकारं अनेक प्रकारगु कुशल कमयाना स्वर्ग लोकस वन । कुशल कर्म यागु महानगु फल-विपाक स्यूपि सज्जनपिं (छिकिपिसं) दान बीगु आदि कुशल कर्मस गथेयाना उपेक्षा याव याय्फै ? (फै हे मखु) ॥८॥

कुण्डेन्निया बाखं

चतुर्थ—प्यपू

[library stamp]

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

अहितुण्डिक (=सर्प प्यारवं व्हिकी ह्मस्या) बारवनस

७व छसेनिसेंया आनुपूर्वि कथा—बारवं !

थुगु भद्रकल्पस जुलसां श्री तथ गत सम्यक्सं· बुद्धयां ह्मापा काश्यप धैह्म तथ गत लोके उत्पन्न जुया देवतापिं सहित लोकपित संसार सागरं तरे याःनाबिज्यात सकल बुद्धपिसं याय्मागु ज्या सिधेका बिज्याना बिना वह्म सुर्यो थेंतु सेतव्य (नगरे) अनुपदिशेष निर्वाण धातुं महा परि निर्वाण जुया बिज्यात ।

उगु समयस सकल जम्बुद्वीपस च्वंपिं मनूत मुना पिनें दमा यकेत रत्न थुना विचित्र यानातःगु छगू कोटि मूवंगु (छगू छगू कुलं) खपा छपा लुंयागु अप्पा, (हानं चैत्यया) दुने जाय्केया लागी बागू कोटि मू वंगु (अर्थात न्येगू लाख वंगु) छपा छपा लुंयागु अप्पा हया, मनोशिला धैथासं चा हया ज्या याना चैत्य छगः दयेका तःधंगु सत्कार पूजा याना च्वन ।

अबले छह्म अहितुण्डिक (=सर्प प्याखं ह्विकीह्म) गां, निगम, राजधानीस (वना) सर्प

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

प्याखं ह्वीका (तामास वयना) जीविकायाना जुजुं छगू गामे थ्यंका अन सर्प प्याखं ह्वीका (तामास वयनेव) प्रसन्न जूपिं गां वापिं मनूतिसं व्यूगु अनेक प्रकारयागु बक्शिस् नयेगु तोनेगु नया तोना अनहेतुं बासं च्वन।

उगु गामे जुलसां आपालं याना मनूत त्रिरत्न भक्तिपिं जुया च्वन उकिं इपिं बह्नी बने स्येका "नमो बुद्धाय" इत्यादि धया वन्दनायात व सर्प प्याखं ह्वीकीह्म जुलसां मिथ्या दृष्टिह्म मनू जुया च्वन। त्रिरत्न यागु गुण छु धैगु वं मस्यू उकिं इमिगु व बचन न्यना थमंन स्या याय् थें गिजे याय् थें याना 'नमो बुद्धाय' धका धायगु बानि यात।

अनंलि छन्हुया दिनस वया थःह्म प्याख ह्वीगुलि समर्थदुह्म छह्म सर्प अन अन उगु उगु थासे मा मा जुया च्वन उगु समयस छह्म नाग-राजा काश्यप तथागतयागु चैत्यस बँना बन्दनायाना छगू कुनिचिगु चा दोंम्वोचाय् द्वाहां वना च्वन। व खना सर्प प्याखं ह्वीकीह्मस्यां वेग वँना नाग-राजयात लाना कायत मन्त्र जप यात व नागराजं मन्त्र ताया तंपिकया वैत स्यायगु इच्छा याना लिना यंकल अथे नागराजां लिना हःगु खना सर्प प्याखं ह्वीकीह्म वेगं बिस्युं व वं छगः लोहँतय् लुंफि हाना ग्वत्तू वंबले ह्लप ह्लापा स्यःयःना धायथेंतुं वया म्हुतुं "नमो बुद्धाय" धका धा धां भोस्युवन।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

वैगु व वचनं लिनायंका च्वंह्म नागराजाया ह्लाय्‌पवे अमृत समान लावन । अनंलि व नागराज त्रिरत्नयात गोरवयाना व सर्प प्याख ह्लीकीह्मस्या उपरे प्याहाँ वःगु क्रोध शान्तयाना पासा ग्याय्‌मते जि जुलसां रत्नत्रय मन्त्र रूपी पासयागु प्रानुभावं विकेधुन । उकिया निम्ति जि छंत न्याना स्याय्‌गु योग्य मजुल । थौं जि छन्त प्रसन्न जुया छंत जिं उपहार बीका धका लुंयागु स्वाँ स्वफो बिल । थुगु प्रकारं रत्नत्रय धका धैगु धोर विष दुपिं अपिं ज्यापिं सर्प तय्‌गु नापं मन प्रसन्न याना बी । उकि थन थये धया तःगुदुः—

१. बुद्धोति वचनं सेट्ठं बुद्धोति पद्रमुत्तमं ।
नत्थि तेन समं लोके अञ्ञं सोतरसाय नं ॥१॥

बुद्ध धैगु वचन हे श्रेष्ठ जू, बुद्ध धैगु पद हे उत्तम जू, थुगु लोके अथि ज्यागु ह्लाय्‌पंयात रस बीगु मेगु छुं मदु ॥१॥

२. धम्मोति वचनं सेट्ठं धम्मोति पद्रमुत्तमं ।
नत्थि तेन समं लोके अञ्ञं सोतरसाय नं ॥२॥

धर्म धैगु वचन हे श्रेष्ठ जू, धर्म धैगु पद हे उत्तम जू, थुगुलोके अथिज्यागु ह्लाय्‌पंयात रस बीगु मेगु छुं मदु ॥२॥

३. संघोति वचनं सेट्ठं संघोति पद्रमुत्तसं
नत्थि तेन समं लोके अञ्ञं सोतरसाय नं ॥३॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

संघ धैगु वचन हे श्रेष्ठ जू, संघ धैगु पद हे उत्तम जू, थुगु संसारे अविज्याःगु ज्ञाय्पंपात रस वंगु मेगु छुं मदु ॥३॥

४. तस्स मुखं मुखं नाम यं वत्तति मुखे सदा
दुल्लभं बुद्धवचनं सब्ब सम्पत्तिदायकं ॥४॥

सकल सम्पत्ति बीगु दुर्लभगु बुद्ध वचन सदा म्ह्याबलेसं (सुथा) म्हुत्वी वंच्वनी धैगु म्हुतु (धार्थें याःगु) म्हुतु खः ॥४॥

५. तस्स मनो मनो नाम यंचे मनसि वत्तति
दुल्लभं बुद्धवचनं सब्ब सम्पत्तिदायकं ॥५॥

यदि सुया मने सकल सम्पत्ति बीयोगु दुर्लभगु बुद्ध वचन दैच्वनी धैगु चित्त हे जक धार्थेंयागु चित्त खः ॥५॥

६. तमेव कवचं देहे तमेव मणि कामदो ।
तमेव सुरभिधेनु तमेव सुर पादपो ।६।

शरीरस कवच (=नँयागु पोशाक) नं वहे बुद्ध धैगु वचन खः याःय याःगु वस्तु बीगु चिन्ता मणि माणिक्य नं वहे बुद्ध धैगु वचन खः, काम धेनु सा नं वहे बुद्ध धैगु वचन खः, कल्पवृक्ष नं वहे बुद्ध धैगु वचन खः ।

७. तस्सेव सोतं सोतं व यं सुणाति जनो अयं ।
दुल्लभं बुद्धवचनं, सब्ब सम्पत्ति दायकं ॥७॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

सकल सम्पत्ति वीयोगु दुलभगु बुद्ध धैगु वचन थ्व जनताविसं गुगु ह्लाय्पने न्यनी वैगु हे ह्लाय्पं जक धःथेंयागु ह्लाय्पं जूवनी ।।७।।

८. एवं विधोरगो घोरो हलाहल विसो सद्दा ।
बुद्धोति वचनं सुत्वा सन्तुट्ठोऽद्दासि जीवितं ।८।

थथिज्याह्म भयांनकह्म न्ह्यावलेसं हला हल विष दुह्म नागराजा बुद्ध धैगु वचन न्यना शंतोष जुया जीवित दान बिल ।।८।।

९. सोरण पुप्फत्तयं चापि महग्घं बहलं श्रद्धा ।
सप्प बुद्धोति वाचाय आनुभाव महन्ततं'ति ।।९।।

अनर्घगु थ्वगुगु लुंयागु स्वां स्वंफो नं बिल । बुद्ध धैगु वचनयागु महानगु आगुभाव (छको) सो ।।९।।

अनली नागरांजं वैत व लुंयागु स्वां स्वंफो बिया थथे धयाबिज्यात- "पासा थ्व स्वां मध्ये छफो छंत पुंण्यया लागी, छफो जितः पुंण्यया लागी (बुद्धयागु चैत्यस) पूजाया बाकि छगु छफो (छिगा) जन्मकाछि सुख पूर्वकं जीविकायाना, काय् कलापि पोषेय यां दान बीगु आदिस प्रमादित मनुस्य जीवन हंनायंकि, नीचगु ज्यायाय्गु स्वेमते मिथ्या दृष्टि भावनं तोता छो" धका उपदेश बिया वन । सर्प प्याखं ह्लीकीह्मनं अत्यतत प्रसन्न जुया व (नागराजां) धया वंथेतुं (लुंयगु) निफो स्वां चैत्यस पूजायाना

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

छफ़ो स्वां (मिया) दोछि दां प्रान्त जुया उकि कायूकलांपि पालन पोषण यायां गरीब गण्वा दरिद्र याचक तयेत दान व्यु व्युं सर्प प्याखं ह्लीकेगु ज्या तोता कुशल कर्म संचय यायां आयु फुया वस्येंलि स्वर्ग जन्म कावह्ल जूवन ।

१०. इति अविद्रितसत्तो किञ्चि बुद्धानुभावं ।
लभति धन विसेसं यस्स नामप्पकासो ॥
विद्रितजननिकायो किन्नु तस्सानुभावं ।
न लपति जिननामं किच्चमञ्ञाप्पहायाति ।१०।

थुगु प्रकारं छुं बुद्धयागु आनुभाव मस्यूह्म सत्व प्राणि नापं गुह्म बुद्धयागु नमो बुद्धाय धका नां काय् मात्रं धन विशेश (लुं स्वां) लाभयाना काल, अर्थिज्यापि बुद्धपिनिगु आनुभाव बांलाक स्यूपि सत्व प्राणिपि समूहपिसं मेगु ज्या तोता तथागत बुद्धयागु नां जपेयाय्गुली छाय् लगे मजुल ? ।१०।

सर्प प्याखं ह्लीकीह्मस्या बाखं

पञ्चम—ज्यापू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

शरण स्थविरया बारवनस

थ्व छसेंनिस्वंयागु आनुपूर्वि कथा !

श्रवस्ती नगरे जुलसां सुमन धँह्म छह्म गृहपति दया च्वन । वया जहानह्मस्या नां सुजत्पतिका ख: । इपिं छेँ गृहस्ति बासयाना च्वच्वं लिपा काय् छह्म व ह्माय् छह्म दत । इपिं गचा बले हे मां बौ पिं निह्म मृत्यु जुया वनेत्येका दाजुह्म-सित स:ता जिपिसं छिमित योग्य थासे थ्यंका बीमफुत । झीगु छेँ गुलि सम्पत्ति दुगु ब्याक्कं छं का थ्व छं केहेँचिया श्रभि वृद्धिनं छं हे भालाका धका धया दाजुह्मस्या ल्हाती केहेँह्मसिगु ल्हातया मृत्यु जुया वन । अले वं मां बौपिं मृत्यु जुया वँस्येलि डाह संस्कारया ज्या सिधेका बास याना च्वच्वं कालान्तरस केहेँ चित योग्यगु कुल छेँ स्वया पैत बिया व्हयाः थम नं व्याहाँ याना काल । अनंलि लिपायागु समयस दया केहेँ मयेजु गर्भवति जुया छन्हुया दिने भातह्मसित धाल- "स्वामि जिमि दाजु छको नापलावँनेगु इच्छा जुया यल ।" धका भातह्मस्यां नं ज्यू प्रिये धया योग्यगु कोश्यालि ज्वना व नाप (छेँ) प्यहाँ वल । उगु समये जुलसा तथागत सम्यक सम्बुद्ध बांलाक चीवर पुना भिक्षु संघपिसं चाहुयेका खुगू प्रकारगु

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

खवातुगु बुद्ध रेश्मि फैलेयाना नगरया लँस भिक्षाटनया बिज्याना च्वन । इसिसं भगवान तथागतयात खना न्याकुं जोरेयाना बन्दन याना प्रसन्नगु मन याना दना च्वन। अनलि तथागतं इँव निह्यतिपूया स्रोता पत्ति ज्वीगु—उर्दानस्सय सम्पत्ति खंका बिज्याना इँप निह्यसित शरण शीलस प्रतिष्ठितयाना बिज्यास्य थथे धया बिज्यात "छबले छिमित दुःख - कष्ट उत्पन्नजुय। वैबले तथागतयात लुमंके मा" धका । —उकि धया तल :-

१. यं किञ्चि भयमुप्पन्नं राजचोरादि सम्भवं ।
तद्रा सरेय्य सम्बुध्दं निच्छन्तो तद्रुपद्दवं ॥१॥

राज चौर आदि उत्पन्न जुया वंगु छुं छगू भय उत्पन्न ज्वीय।वैबले उगुउपद्रव इच्छा मयाँपि व्यक्तिविस सर्वज्ञ तथागतयात स्मरण याय्मा ॥१।

२. यं वे उपद्दवं होति यक्खपेतादि सम्भवं ।
तद्रा सरेय्य सम्बुध्दं निच्छन्तो तद्रु पद्दवं ॥२॥

यक्षप्रेत आदि उत्पन्न ज्वीगु गुगु उपद्रव जुया वै, उगु समयस उगु उपद्रव इच्छा मयाइँपि व्यक्तिविसं संम्यक सम्बुद्ध भगवान तथागतया स्मरण याय्मा ॥२॥

३. सीहव्यग्धतरच्छादि पुराडरिकादि सम्भवं
तद्रा सरेय्य सम्बुध्दं, निच्छन्तो तद्रु पद्दवं ।३।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

सिंह, धुं, भालु आदि व चितुवा आदि (थुसिसं) गुगु भय उत्पन्न ज्वी उगु समस्त उगु उपद्रव इच्छा मयाइपिं (व्यक्तिपिसं) संम्यक् सम्बुद्ध भगवान तथागतयात स्मरण याय्मा ।३।।

४. यमातपग्गिवाताद्रि उद्रकासति सम्भवं
तद्रा सरेय्य सम्बुघ्द्रं निच्छन्तो त्तद्रुपद्दवं ।४।।

निभा, मि, फँ आदि व ल, वज्रपात ज्वीगु आदि उत्पन्न ज्वीगु गुगु भय उत्पन्न जुया वै खः, उगु समयस उगु उपद्रव इच्छा मयाइपिं व्यक्तिपिसं सम्यक् सम्बुद्ध भगवान तथागतयात स्मरण याय्मा ।४।।

५. पज्जराद्रीहि रोगेहि विसमो तूह्नि सम्भव
तद्रा सरेय्य सम्बुघ्द्रं निच्छन्तो तद्रुचद्दवं ।।५।।

ज्वर आदि रोग व विषम ऋतुंयाना जुया वेंगु (गुगु उपद्रव उत्पन्न ज्वी) उपद्रव इच्छा ममाइपिसं संम्यक् सम्बुद्ध तथागतया स्मरण याय्मा ।।५।।

६. मच्चुना चे यद्रा युघ्द्रं तरोन्ते नापि जन्तुना।
सरिं तब्बो तद्रा बुद्धो पत्थयन्तेनत्तानो जयन्ति ।।६।।

यदि गवले मृत्यु मारनाप युद्ध ज्वी अथे युद्ध याह्म स्यां व जय प्रार्थना याह्मस्यां नं उगु समयस भगवान बुद्धया स्मरण याय्मा ।।६।।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

अनलि ईपिं तथागतयागु वचनस प्रसन्न जुयां अनं वन । अले दाजुह्मस्यां ईपिं वःगु खना योग्यनुसारं थागु सत्कारयात, वया भातह्म निनु स्वनु अन चवना कलाह्म वया दाजुह्मसीत लःल्हाना जि गामे ज्याङगु दु धका त्याह्गं बन । अनंलि वया दाजुं थः जहानह्मसित सःता धाल- "प्रिय ! थ्व यात याय्मागु कर्तव्य सकतां पुरेयाना व्यु" धका । वं अबलेसं निस्यें वंत ल त्वंकेगु भोजन याकेगु इत्यादि सेवा टहलयाना च्वँ च्वं वंगु ल्हा तुती आदिस च्वंगु तिसास लोभ उत्पन्नय ना व (लोभ) शान्त याय् मफय' नय् त्वनेगु व्यवक्कं तोता उसाय् मदुह्मथे पहपिकया खाताय् ग्वारातुला च्वन । अनंलि दाजुह्म छें वाहाँ वया व अथे द्यना च्वंगु खन' खाताय् फेतुना प्रिये छंत छु रोग जुल धका न्यन । व सुमकतुं च्वं च्वन निको लोको दोहरेयाना न्यने व धाय् फै मखु धका जवाब बिन । ह्यकनं बात ह्म यों थ्वातुक वारंवार न्यनेव व मिसां चिन्तना यात- "तप्यक जि वंगु तिसा इच्छायाना धका धाय् योग्य मजू वंगु न्यागू प्रकारयागु नाईस्य च्वंगु ला इच्छायाना धका धाय्व वंत स्याना च्छं अले वंगु तिसा व्याक्कं जिगुहे मखाज्वी" धका मत्तीत्वीका तदनन्तर स्वामि छं केहेंयागु न्यागू प्रकारगु नाईस्य च्वंगु ला नये मासिवल व ह्याबी मफत धासा जि म्वाई मखुत धका धाल । व खँ न्यना व अनेक प्रकारं धनू स्यायगु वैगु तःधंगु पाप धका समभे बुझेयका गंसां तांभ पने मफुत । अनंलि

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

वसंना आसक्त जुया च्वंगुलि कामं मूर्छा जुया मोहे थुलेजुया ज्यू अथे जूसा छंगु इच्छा पूर्ण ज्वी धका वैत वचन बिल । उकि धया तल: ·

७. हायन्ति इध लोकत्था हायन्ति पारलोकिका ।
हायन्ति महतो अत्था ये इत्थिनं वसङ्गता ।।७।।

गुह्य मनू मिमातयेगु बसे वनी (इमिसं) थुगु लोकयागु अर्थयात हानि–नुकसानयाई (हानं) परलोकयागु अर्थ यातनं नुकसानयाई । उलि जकनं मया) महानगु अर्थयात हेनं हानी नुकसानयाई ।७।

८. एसा माता पित्ता एसो भगिनी भातरो इमे ।
गरुतबबे नजानन्ति ये इत्थीनं वसङ्गत्ता ।।८।।

गुह्य मनू मिसातय् बसेवनी (वं) थ्व मां थ्व बौ थुपि तता केहें दाजु किजापि गौरव आदर याय्मापि धका ह्मसी मखु ।।८।।

९. कारणा कारणन्तेतं कत्तब्ब वा नवा इद्वं ।
कामन्धत्ता न जानन्ति ये इत्थीनं वसंगता । ९।।

गुपि मनूत मिसातय्गु बसेवनी (इमिसं) थ्व कारण थ्व आकारण, थ्व यॉय् त्यो थ्व यय् यत्यो धैगु नं कामयागु अन्धकारतांयान सीका काय् फै मखु ।।९।।

१०. पाणं वा अतिपातेन्ति होन्तिवा पारद्वारिका ।
भासन्ति अलिकं वाचं ये इत्थीनं वसंगता ।।१०।।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

गुपिं मनूत मिसातयेगु वसेवनी (इमिस) प्राणहिंस नं याई, व्यभिचार नं याई, भूठ मखूगु खँ नं ल्हाई ।१०।।

११. सन्धिच्छेदादिकं थेय्यं मज्जपानं च पेसुणं।
करोन्ति साहस सब्ब ये इत्थोनं वसंगता ।।११।।

गुपिं मनूत मिसातयेगु वसेवनी (इमिसं) अंग ध्वाछनेगु इत्यादि खुँ ज्या, मद्यपान यय्‌गु, चुगलि याय्‌गु (थेँगु) सकल साहसिक जबर्जस्ति याय्‌मागु ज्या याई ।।११।।

१२. अहो अच्छरियं लोके सरन्तानं भयावहं।
भरियाय वसंगन्त्वा सोदरिं हन्तु मिच्छसि'ति ।१२।

अहो! आश्चर्य खः थ्व ससारस लुमंके जक मात्रनं भय उत्पन्न जुया वंगु (यः) कलाया वसे वना थः छगः भीरिय'ह्म केहें चित स्याय्‌गु इच्छा यात ।।१२।।

अनंलि व साहसिक दयामाया मदुह्म मनूनं केहेंह्मसित थथे धाल– 'जा मैं भी मां बौपिसं बियातःगु ऋण कावंनेनु भी निम्हं खनेव ऋण कैततपिसं ऋण लित बिया हःसा उत्तम ज्वी" धका। व खँ न्यना केहेंह्मस्यां स्वीकार याय् व आराम ज्वीगु रथे फेतुका ऋण-साहु कयातःपिनिगु गामे वंनेथें याना तःधंगु जंगले थ्यंका रथयात लँया

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

छकेलिवक तथा चिच्चाय दंक हाला चवंह्म केहें चित ह्लाति जोना प्यंदंक पाला व्छे धका चिन्तना याना सपः जोना साला कोफाना बें ग्वारा त्वीकल। उगु समयस बया मचा व्वीगु व्यया जुया वल वं बाजु खना लज्ज्याचाया स्वामि! जित मचा व्वीगु व्यथा जुया वल जि मचा मव्वीकू तल्ले छखे चिला झाँस धका धयूक धायूकं हे छखे चिला मव्यूगु लि अनंतुं फाय् छह्म व्वीकल।

अले वं वैत अनस चवंगु बरसिमा क्वे स्याय् यंके धका सपः ज्वना सात्तु साला उगु समयस व मिसां स्वामि दाजु! छं काय्चिगु ख्वा सोया वैत स्नेहयाना दया माया तया जूसां जित स्याय् मते धका धाधां याचनायात। अले व कर्कशरौद्र-दया माया मदुह्म मनूनं वैगु व करुणचाया पुस्य चवंगु बचनयात मताह्लयाना वैत स्याय्गु हे उत्साहयात। अनंलि व मयेजुं थः अशरण जुया चिन्तनायात— "जिगु सः ताया सुं छह्म थन वया जिमि दाजुयात छुं अनर्थ याईगु योग्य मजू धकां थः दाजुया उपरे दुगु स्नेहंयाना चिवकं हे महास्य निशब्द जुया थः वंना चबनागु शरण हे जक बारंबार मत्ती त्वीका ग्वतुला चवन।

अनंलि वया दाजुह्मसित यागु मैत्रिया आनुभावं व लुमंकुगू शरणया आनुभावं उगु बरमास अधिग्रहित जुया चवंह्म देवतां थथिज्याह्म मिसायात थन स्याना छोत धासा अवश्यनं जि देवता

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

पिनिगु सभास द्वाहाँ वँने दै बलु धका चिन्तन याना व मिसाया भातह्मसिगु मेषकया वया वैत (=दाजु ह्मसित) श्याना दिसिक: च्छया छ ग्याय्मते धका भरोसाबिया वंत रथे पुत्र सहित फेतुंका उखुनु हे श्रावस्ती थ्यके यका नगरया दुने सत: छगुली वैत थ्यना अन्तर ध्यान जुया वँन । उकि धाल :-

१३. सब्ब सम्पत्तिद्रातारं सब्ब लोकेक नायकं।
मनसापि ये विभावेन्ति तं वे पालेन्ति द्रेवता ।१३।

१४. मुहुत्तम्पिच यो मेत्तं भावेति यद्रि साधुकं।
तं वे पालेन्ति द्रेवापि तोसयन्ति उपायनापि ।१४।

सकल सम्पत्ति बीयोगु सकल लोकपिनि छह्म जक नायो जुयाबिज्याकह्म (तथागत) यात सुनां मनंजक जूसां लुमंका काई इमित निश्चयरूप देवतापिसं रक्षायई । सुनां घौपल जक जूसां मैत्रि भवं बांलाक संयुक्त ज्वी दैत एकान्तं देवतापिसं नं पालन याई, योग्यगु उपहार बिया शंतोषयाना बी ॥१३॥१४॥

अनंलि व मिसाया भातह्म नगरं प्याहाँ वया वना चवं बले थ: कराबना- 'छगबले वध गु सुनां छंत बोना हल धका" न्यन । व घोनं बोना हःगु भाव मसिया छं छु धैचवनगु छं हे जित: बोना हैगु मखुला ? धका धाल । वं नं श्राम छु धैचवनागु प्रिये ! छंत छं दाजुया गामे लँ येंनिस्यें

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

थाँन पिला दये धुंकल थुलिमछि दत छुंत मखनागु गथे छ जि नाप वया घयागु ? धका न्यन ।

वं व खँ न्यना अथे जूसा थ्व रहस्य मेपित स्वीतं फनादी मते स्वामि धका धया द जुं थःतयाना ह:गु व्याक्कं खँ बिस्तार पूर्वकं (भातयात) कँन । व खँ न्यना वया भातह्म संवेग जुया भय भीत जुया वैत थःगु छें बोनायंकल । अनंलि निनु प्यनु बिते जुया वना वैत बिश्राम ज्वी धुंस्येंलि बुंपि निह्मस्यानं शास्ता तथाधसयात निमन्त्रणायाना महा दान बिया वन्दनायाना छखे लिक्क फेतुवन । अले वं तथागत शास्तायागु शरण शीलयागु प्रतापं थःत जीवित लाभ जूगु भाव प्रकाशयाना थः काय् नं तथागतयात वन्दना याका शरण धका नाम कर्णे यात ।; तथागतं ईमिगु मनो भाव सीका इमित लाइक जूगु धर्मो पदेशयाना बिज्यात । धर्म देशनाया अन्तस निह्मं स्रोआपन्न जुया वन । अनंलि वया काय् शरण कुमार न्ह्यीदँ उमेर दयावयेव बुद्ध शासनस प्रव्रजित जुया बिदर्शना भावना बढेयाना अरहन्त जुयाबिज्याना शरण स्थविर धंगु नामं प्रख्यान्त जुया बिज्यात ।

१५. खपमपि मनसेवं द्वेव द्वेवं सरन्ता ।
परमतर पतिट्ठं पापुरान्तीति मन्त्वा ॥
भगवति गुणरासिं जान माना जना भो ।
भजथ सरणसीलं सब्बथा सब्बकालन्ति ।१५।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

थुगु प्रकारं देवातिदेव जुयाबिज्याकह्म सर्वज्ञ तथागतयात मनं क्षण भर जक जूसां स्मरण यापिसं अत्यन्त उत्तमगु प्रतिष्ठा प्राप्तयाना काई धका सीका, भगवान तथागत याके च्वंगु गुण-यागु राशि-द्वं स्यूपि भो पुंण्यवानपि सत्व प्राणिपि (छिपिं) न्ह्याबलेसं सर्व प्रकारं शरण शील जक भजन यायेगु सो ॥१५॥

शरण स्थविरयागु बारवं

षष्ठम - खुपू

[stamp]

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

बेस्सामित्ताया बारवनस

थ्व छस्येंनिस्येंया आनुपूर्व कथा !

जम्बूद्वीपे जुलसां कोसम्बि नगरस कौसम्बि जुजुया बेस्सामित्ता धंह्म बड़ा महारानी जुया च्वन। उगु समयस भगवान तथागत आपालं भिक्षु संघपिं नाप चारिका चाह्यू विज्या ज्यां कोसम्बिस बास याना बिज्याना च्वन। उगु समयस व बेस्सामित्ता धंह्म महारानी जुजु नाप विहारे बिज्याना उपना बीथाय् मदय्क बुद्ध लीला क्यना मधुरगु स्वरं धर्म देशना यानाबिज्यागु भगवान तथागत यागु धर्म न्यना प्रसन्न जुया शरणस प्रतिष्ठित जुया बुद्ध धर्मस ममता दुह्म जुया बास याना च्वन। अनंलि लिपा यागु समयस वया जुजुया राज्यया लागी प्रत्यन्त देश पाखे याह्म जुजु छह्मस्यां युद्ध यायत तंय्यार जुया राज्य जूसां व्यु युद्ध जूसांया वा धका पत्र छ्वया हल। जुजू व खँ न्यना आपलं सेना गणपिसं चाहुयेका संग्राम भूमिस वनेत महारानी नाप बिज्यात पडाव सूमी च्वना व बेस्सामित्ता महारानीयात थथे आज्ञा दयेका बिज्यात- "प्रिय महारानी ! संग्राम भूमिस वं ह्मस्या जय पराजय ज्वीगु सीका काय् फैमखु यदि जि पराजय जुल धासा ह्लापांतु हे ह्याऊगु ध्वंजा बोयेका हये उगु

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

विण्ह अनुसांर छ कोसल्बि नगरे हे त्याहॉं हुँ धका समझे बुझेयाना संग्राह्म भूमिस वना महानगु युद्ध यायां थ वुना वनीगु भाव सीका महारानी लुमंका ह्याऊँगु ध्वजा बोयेका युद्ध याया संग्राम भूमिस गोत्तुल। अनंलि व महारानी ह्याऊँगु ध्वाय् बोयेकुगु खना निश्चयनं जि स्वामि-भात पराजययात धका भयभीत जुया बिस्युं वँनेगु थालेयात। अले व महारानीयात शत्रु जुजुया मनूतिसं खना थ्व जुलसां निश्चयनं बूह्म जुजुया महारानी धका ह्मसीका थ जुजुया थाय् यंका थयने यंकल। शत्रु जुजुं व महारानी खना स्नेह उत्पन्नयाना थोयात जिगु राज्ये अभिशेकया धका मन्त्रीपित आज्ञा बिल। मन्त्रीपिसं अभिशेक यायत वँके याचनायात। व महारानी भो मन्त्रीपि जित अभिशेकया छुं मतलब मदु धका इच्छा मया। मन्त्रीपिसं उगु कारण जुजुयात बिन्तियात, जुजुं वँत स्वःता छुयानिम्ति इच्छा मयानागु धका न्यनेव व महारानीं थथे धाल:-

१. सुणोहि साधुकं देव भासमानो मे वचो।
भत्ता मय्हं मतो अज्ज सब्बसम्पत्तिदायको॥१॥

भो महाराज! थया चवनगु जिगु वचन बांलांक न्यना बिज्यां हुँ, सकल सम्पत्ति बिया चवंह्म जिह्म स्वामि-भात थौं मृत्यु जुल।

२. कत्वान सोऽभिसेकं म अत्तनो हृदयं विय।
जलन्तग्गिह्मिको नाम पलालं पक्खिपे बुधो।२।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

वसपोल जुजुं जितः अभिशेकयाना थागु हृदय समानं पालन-पोषणयात वसपोल श्रेष्ठह्म जुजु लुमंका च्वनाह्म (जिगु) हृदय शोकरूपी अग्नि डाह जुया च्वन उकी हानं सु बुद्धिमानिह्म मनूनं सु तः वनी ? ॥२॥

३. महाराज सचन्वस्स अस्समग्ग महेसिका ।
तह्मा द्रुक्खा कथंमुच्चे तस्सपेवं भवेय्यचे ॥३॥

भो महाराज ! यदि (जि) मेह्म जुजु छह्मस्या महारानी जूसा व जुयातनं थुगु प्रकारं (शोक) अवश्य ज्वी उगु दुःखं जि गथेयाना मुक्त ज्वी फै ? ॥३॥

४. सोकग्गिना पद्दित्ताहं सोके साकं कथं खिपे ।
जलन्तग्गिह्मिकों नाम पलालं पक्खिपे बुधो ॥४॥

शोक यागु अग्नियाना हुरू हुरू च्छया च्वंह्म जि शोकस हानं मेगु शोक गथ्याना कोफाय्गु, गथे ज्याह्म पण्डितं हुरू हुरूं च्छया च्वंगु मी हानं सु कोफाय्यंकी ? ॥४॥

५. पियविप्पयोग द्रुक्खं तं चिन्तयन्ती पुनप्पुनं ।
तह्मा द्रुक्खा न मुच्चामितस्साहं तं न पत्थयेऽति ॥५॥

व यःह्मनाप बाया च्वने मागु दुःख जुलसां बारंबार चिन्तनायाना च्वनाह्म जि उगु दुःखं मुक्त मजुयानि उकिया निम्ति छःपित (जि) इच्छा मयाना । धका धाल ।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

व खँ न्यना जुजु क्रोधित जुया यदि अभि-शेक मयायगु जूसा (थ्वयात) मी कोफाना थ्व धका धया आपालं तिँ कायूके थ्वया तःधंगु चिता दयेके बिया उकी मि च्याके बिया फुसकं छगू पाखं थ्वया वयेव थुकी द्वाहाँ हुँ धका धाल । अले व महारानीं जुजुयात याचना याना धाल :-

६. पापो निप्पापिनि राज पातनं खलु पावके।
होति पाप फलं तस्स पच्चन्ते च परत्थच ॥६॥

भो महाराज ! पाप मदुम्ह जितः मी ववफा-युगु निश्चितरूपं पाप खः, अथे पाप यानिपि सत्व प्राणिपित पाप यागु विपाक थुगुलोकेनं परलोकेनं भोगेयायू मालीगु (अवश्य) ॥६॥

७. पुरातनेहि भूपाल समग्ग ब्राह्मणेसु च।
मातापितुसु बालेसु रोगेनातुर इत्थिसु ॥
नत्तसत्थो वधो द्देव तस्माहंन वधारहा'ति ॥७॥

पृथ्वी पाल जुया बिज्याकम्ह भो महाराज ! न्हापा न्हापा यापिं जुजुपिसं श्रमण ब्राह्मणपित, मां बौपित, मचा ख्याचा तयूत, रोगं आतुर जुया च्वंपि मिसा तयेत स्याना थ्वेगु प्रशंसा मया उकिया-निम्ति जित स्याना थ्वे योग्य मजू। धका धाल।

जुजुं व खँ न्यना नं वैत तोता मच्छम्ग थ्वयात न्हा तुति ज्वना मी ववफना छो धका

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

मनूतयेत आज्ञा बिल । इमिसं अथे यात । अले व महारानी मी ववफाना व्छे त्यं बले थन जित: सुं मेंपि शरण ज्वीपि मदु, सोंगू रत्न हे जक शरण-आधार काये धका चिन्तनायाना बुद्धं शरणं गच्छामि - बुद्धया शरण वंने; धम्मं शरणं गच्छामि - धर्मया शरण वंने; संघं शरणं गच्छामि - संघया शरण वंने; धाधां मननं स्मरण यायां मी ववव्वां वन । अथि ज्यागु फडागु शोभाव दुगु मि वया शरीरस चिमिसं छपु नापं क्काक। डाह याना वी मफुत, पलेस्वांया गर्धस द्वाहाँ वह्मथें सिचचुस्य च्वगु शरीर जुया वन । थुजुं व आश्चर्य खना संवेग जुया चिमिस तिं तिं स्वाना वया वेगं वयाथाय् लिक्क वंना निपा ल्हाति ल्ह्वना छाती ग्वत्वीका हय! राजसिंहासने फेतुका दना ल्हानिप्पां बिन्तियाना छुयानिंन्त छंगु शरीरे व मि मपुत धका न्यन। व महारानीं छगु कारण फंकं थथे धाल :—

८. माता पिता च ञाती च परीवारा च सोहद्रा ।
मन्तोसधाद्रयो चा'पि मेह सक्फा च द्रेवता ॥८॥

मां बौ ज्ञाति बन्धु परिवारपिं सुहृदय भिंगु हृदय दुपिं, मन्त्र वास इत्यादि व महानुभाव देवतापिनं ॥८॥

९. एते चञ्ञे च भूपाल सत्तानं भयमागते ।
रक्खितुं नेव सक्कोन्ति हित्वान सरणत्तयं ॥९॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

भूमि पालनयाना विज्याईह्म भो महाराज ! थुमित व मेंपित नं सत्व प्राणिपित भय उत्पन्न ज्वोवखे स्वंगू शरण वाहिक (मेगुलि) रक्षा याय् फैमखु ॥९॥

१०. अगाहं बुद्धं सरणं बुद्धोमे सरणं इति।
तेन तेजेन मं राज जलन्तो अग्गिनोद्रही ॥१०॥

भो महाराज ! जितः सर्वज्ञ - तथागत हे शरण - आधार घका जि बुद्धयागु शरण वँना उकिया तेजयागु प्रभावं हुरु हुरु च्वोया च्वंगु मि जितः मपुत ॥१ ॥

११. अगाहं धम्मं सरणं धम्मो मे सरणं इति।
तेन तेजेन मं राज जलन्तो अग्गिनोद्रही ॥११॥

भो महाराज ! जितः धर्म हे शरण-आधार घका जि धर्मयागु शरण वँना उगु तेजयागु प्रभावं याना जितः मि मपुत ॥११ ।

१२. अगाहं सघं सरणं संघो मे सरणं इति
तेन तेजेन मं राज जलन्तो अग्गिनोद्रही ॥१२॥

भो महाराज ! जितः संघ हे शरण-आधार घका जि संघयागु शरण वँना उगु तेजयागु प्रभावं याना जितः मि मपुत ॥१२॥

१३. एवं महानु भावन्तं पच्चक्खं एहि पस्सिकं।
नानोपद्दवविद्धंसि नाना सम्पत्ति द्रायकं ॥१३॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

थुगु प्रकारं अत्यन्त आनुभाव दुगु प्रत्यक्ष जुया च्वंगु वया सोवा धका धाय् योग्य जुया च्वंगु, अनेक प्रकारगु उपद्रव नाशयाना बीगु (हानं) अनेक प्रकारगु सम्पत्ति बीयोगु ॥१३॥

१४. सरणत्तयं हि यो सत्तो न समादाय गण्हति ।
इधवा परत्थवा लोके सो सुखं नानुभोस्सति १४

व त्रिशरण जुलसां गुह्म सत्व प्राणि बांलाक धारणयाना काई मखु वं थुगु लोके जूसां परलोके नूसां सुख अनुभवयाना नै मखु ॥१४॥

१५, सरणत्तयं हि यो सत्तो सु समादाय गण्हति ।
इध वा परत्थ वा लोके सो सुखा'परिहायति १५।

गुह्म सत्व प्राणि जुलसां त्रिरत्नयात बांलाक ववातुक आधारयाना जोना काई वं थुगु लोके व परलोके नं सुखं परिहीन जुीका च्वने माली मखु ॥१५॥

१६. तस्मा तुवम्पि भूपाल गण्हाहि सरणत्तयं ।
तं ते भवति सब्बत्थ ताणं लेणं परायणन्ति ।१६।

भूमिपाल, भो महाराज ! छःपिं नं उकिया निम्ति त्रिशरण ग्रहणयाना कया बिज्यांहु । अथे त्रिशरण ग्रहणयाना कायुगु छलपोलयात सकल थासं रक्षा स्थल, सुलेगु गुफा समान व परम प्रतिस्था नं जूवनी ॥१३॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

व खँ न्यना जुजु अत्यन्त प्रसन्न जुया वयाके क्षमा फोना तःधंगु सत्कार सन्मानयाना. थनि निस्यें छ जिमि मां हे समान जुल धका मां याग थासे तया (वैगु) हे शरण वन, अन मुना स्वर्गि आपालं जनता विसं उगु प्रातिहार्य - आश्चर्य खना शरणस प्रतिष्ठित जुया दानादि पुंण्य कर्मयाना थ थःगु कर्मया अनुसारं (परलोक) जुया वन ।

१७. इति सरणावरं सा केवलं उग्गहेत्वा ।
जलितग्रहन मज्झे सीति भावं अलत्थ ।
परम सरण सीलं पालयन्ता कथं वो ।
नलभथ भव भोगं निब्बुतिञ्चापि अन्तेति ।१७।

थुगु प्रकारं व वेस्सामित्ता धैह्म महारानी केवल उत्तमगु त्रिशरण मात्र ग्रहणयाना कया हुरू हुरू च्छया च्वंगु मि द्वैया बिच्चे सिचुगु भाव लाभ याना काल · उत्तमगु शरण शील पालनयापिं छिमित उपभोग - परिभोग सम्पत्ति व अन्तस निर्वाण सम्पत्ति समेतं गथे प्राप्त मज्वी ? ।

वेस्सामित्ताया बाखं
सप्तम—न्हेपू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

महा मन्धाताया बारवनस
थ्व छसेंनिसेया आनुपूर्वि कथा !

थनि जुलसां ग्वीछगू कल्प ह्लापा विपस्सी धैह्म संम्यक् सम्बुद्ध तथागत लोके उत्पन्न जुया बिज्याना उत्तमगु धर्म चक्र चाहेका बिज्यास्य देवतापिं सहित लोकपिसं पूजायाका बन्धुमती नगरस वासयाना बिज्याना चवन। उगु समयस थ्व मन्धाता उगु नगरे सुजिका जुया जन्म जुल। सुजिकायागु ज्यायाना थःगु जीवन हना चवन। उगु समयस सकल नगर बासिपिसं बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघपित निमन्त्रणायात जिगु नगरे च्वंपि सकल नगर बासि-पिसं (महान) दान बिया चवन, गरीब जूयानिति जिहे छह्म जक बाकि जुया चवन, यदि थौं जि थुकी पुसा पी मफ़त धासा थुगु दुःखं मुक्त ज्वी फैमखु धका व वेगं वना सुज्या यायगु ज्या माला उकि छुं भचा दां कमायाना उकि छह्मसीत जक जूसां दान बीगु अवसर प्राप्त मजुया, बजारे वंना (सियातःगु) कयेगू न्याना ह्यचा जायका बया बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघ पिनिगु दान शालास वंना दना थथे चिन्तनायात छह्म जक भिक्षुयागु पात्रे तयाबीगु समय नापं मंत आंजि थ्व आंकासे होला बी कुत्यं वःगु (थ्व कोयगू। छह्म जक भिक्षुया

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

पात्रे छः:ग जक लावंसानं थ्व जित ताकाल तक हित सुखया लागी जूवनी धका मन प्रसन्नयाना च्वे ग्राँकासे होला च्वत। व कुत्यु वःबले ग्रन बिज्यापिं परिचारक देवता पिनिगु व भगवानयागु प्रतापं पिने कुत्युं मवंस्य तथागत प्रमुख सकल भिक्षु संघपिनि भिक्षा पात्रे हे लावन। ग्रले वं उगु ग्राश्चर्य खना प्रसन्नगु मनयाना दना ल्हानिप्पां छ्यले तया बिन्तियाना थथे प्रार्थनायात।

१. इमिना मे अधिकारेन पसादेन यतिस्सरे।
काम भोगीनहं अग्गो भवेय्यं जातिजातियं ॥१॥

जिगु थ्व कुशल कर्मयाना ऋषि मुनिपिनि इश्वर जुया बिज्याकह्म तथागत खना चित्त प्रसन्न यानागुया कारणं जि (जुलसाँ) जन्म जन्म पत्तिकं पञ्च काम सेवन याइपिनि दथ्वी बकले सकले अग्रह्म ज्वीदयमा ॥१॥

२. पहरित्वा यद्रा पाणि ओलोकेमि नभोतलं।
सत्तारतन सम्पन्नं वस्सं वसतु सब्बदा'ति ॥२॥

गुगु समये (जि) लापा थाना ग्राँकासे स्वे उगु समयस न्ह्याबलेनं ★ न्हेगू रत्नं संयुक्त जुया च्वंगु वर्षा-वा गयेमा। (धका प्रार्थनायात)

★ *सप्तरत्न धैगु :—*
सुवण्णं रजतं मुत्ता मणि वेलुरिया निच।
वजिरं च पवालन्ति सत्ताह रतना निमे ॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

व अवलेसंनिस्यें देव मनुष्य लोके चाचा यहु यहुं तःधंगु दिव्य सम्पत्ति अनुभवयाना थुगु भद्रकल्पया आदिस महा सम्मत धैह्म जुजु जुया जन्म जुल, वया काय् रोज धैह्म, वयानं काय् वर रोज धयाह्म, वया काय् कल्याण धैह्म वयानं काय् वर कल्याण धैह्म वर कल्याणया काय् उपोसथ धैह्म उपोसथया काय् मन्धाता धैह्म (जुजु) जुया जन्म जुन । व जुजु जुलसां न्हेगू रत्न प्यंगू ऋद्धि संयुक्त जुया चक्रवर्ति राज्य यात। वया देपागु ह्ला कयेकुंका जवगु ल्हाति लप्पाय् पाता पातां दाय् व आँकासं दिव्य सुपाय् दना वया पुलि पुलि पाय्जा ज्वीक न्हेगु रत्नयागु वा गाईगु जुया चवन । थथि ज्वागु आंश्चर्य ज्वीगु जुया चवन । व जुलसां चय् प्यदो गू वर्ष तवक कुमार जुया ह्यिजक ह्मिता चवन, चय् प्यदोगू वर्ष उपराज जुया चवन, चय् प्यदोगू वर्ष तवक चक्रवर्ति राज्ययात, वया आयु जुलसां असंख्येय्य वर्ष जुल। वं काम तृष्णा पूर्ण याय् मफया छन्हुया दिनस आलसि चागु भाव क्यन । मन्त्रीगणपिसं गथे महाराज ! आलसि जुया विज्यानाला धका न्यन । भो मन्त्रीपिं ! जि याया वैगु पुंण्य कर्म स्वे बले थ्व राज्य योग्य कूर्थें मच्वं । थ्वया सिनं वांलागु राज्य गन दु ? देव लोक बांला महाराज ! वसपोलं चक्र रत्नस ल होला परिसदंपि नाप्पं चतुर्महाराजिक देवलोकस बिज्यात । अनंलि चतुर्महाराज देवतापि प्यह्म दिव्य स्वांमा धुं धुपाँय् ल्हाति ज्वना देवपरिषदंपिसं चाहुयेका

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

लँ सोवया, वैत वोना चातुर्महाराजिक देवलोकस वोना यंका राज्य विल । वसवोल थ परिसर्दपि नाप अन च्वना राज्ययाना आपालं समय बितेयाना वं अननं तृष्णायात सम्पूर्ण याय् मफया आलसि चागु भाव क्यन । अले चतुर्महाराज प्यह्मसिनं गथे ख महाराज ! आलसि चायाला धका न्यन । थ्व देवलोकया सिनं गुगु देवलोक जुलसां बांल -रमणीय जू ? भो महाराज ! जिपिं जुलसां च्यो स्वांतित समान तावतिंस देवलोक थ्वया सिनं सच्छि दुगं रमणीय जू, मन्धाता जुजुं चक्र रत्नया द्योने लः ह्वला थ परिसर्दपिसं चाहुयेका तावतिंस देवलोक पाखे स्वया वँन । अनंलि शक्र देवराज इन्द्र दिव्य स्वांमा सुगन्ध ल्हाति ज्वना देवतापिसं चाहुयेका लँ सोवया, वया ल्हाते ज्वनां थुखें विज्यां हु महाराज ! धका धाल । अनंलि जुजु देवतापिसं चाहुयेका वँनेत्येव जुजुया ज्येठाह्म काय्नं चक्ररत्न कया परिसर्दपि नाप्पं मनुष्य लोके ववाहां वया थ थागु छें द्वाहां वन । इन्द्रं मन्धाता जुजुयात शक्र भवनस वोना यका देवतापि निगू भाग थया थःगु राज्यया दथ्वी निकू टुकडायाना वैत विल । अवलेसं निस्यें जुजुपि निह्मस्यां राज्य चलेयात । थुगु प्रकारं समय बिते जुया ववं इन्द्र स्वी स्वँदो कोटि वर्ष आयूफुका च्युत जुया वन । मेह्म इन्द्र जन्मका वल । वंनं अथेहेतुं देवराज्य यायां आयूफुना वँना च्युत जुया वन । थुगु हे प्रकारं स्वीछुह्म इन्द्र च्युत जुया वँने धुंकल मन्धाता जुजु जुलसां मनू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

जुया हे देव राज्य चलेहेयाना च्वनतिनि । वया थुगु प्रकारं समय बिते जुजुं वना च्वबले वया काम तृष्णा भं भं बढेहे जक जुया वया च्वन वं श्व बच्छि जकगु राज्य छुयाय् त इन्द्रयात स्याना छगू हे राज्ययाना च्छे धका चिन्तनायात इन्द्रयात जुलसां स्याय् फैमखु । काम तृष्णा धैगु जुलसां विनाशया हेतु जूवनी । उकि धया तल: -

३. वरमत्र सुखन्त्यत्र अत्रिच्छा विहतो नरो ।
इध वा परत्थ वा किञ्चि न सातं विन्दते सदा ॥३॥

थन उत्तम जू पन सुख जू धका अधिक तृष्णांयाना विनाश जूपि मनूत थुगु लोके नं, परलोके नं न्ह्याबलेसं छु सुख अनुभव याय् फैमखु ।

४. तण्हाय जायते सोको तण्हाय जायते भयं ।
तण्हाय विप्पमुत्तस्स नत्थि सोको कुतो भयं ॥४॥

तृष्णांयाना हे शोक जुया वै, तृष्णांयाना हे भय जुया वै, तृष्णां मुक्त जूपित शोक दैमखु, भय गनं वै ॥४॥

५. तण्हादासो नरो एत्थ राजचोरारि सम्भवं ।
हत्थच्छेदादिक दुक्खं पापुणाति विहञ्ञति ॥५॥

थुगु संसारे तृष्णायात दास जूपि मनूत जुजु खुं आदि उत्पन्न ज्वोगु ल्हाँ त्वा ल्हाईगु आदि दुःखस प्राप्त जूवनी, हैरान जूवनी ॥५॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

६. येन लोभेन जातेन सद्रा जीयन्ति पाणिनो।
खेत्त वत्थुं हिरञ्ञं च गवस्सं द्रास पोरिसं॥
सब्बत्थामेन सो लोभो पहातब्बोव विञ्ञुनाति ॥६॥

बुं, वस्तु, लुं, सा, सल, दासत व जनता पिनिया (निर्मित) उत्पन्न जुया वैगु गुगु लोभंयाना सत्व प्राणिपित हानियाई ज्ञान दुपिसं व लोभयात अवश्यनं तोता व्छेमा ॥६॥

अनंलि अधिक तृष्णांयना नाश जूह्म वया आयु संस्कार क्षीण जुल बुढा जूगुलि शरीर जीर्ण जुल मनूतयेगु शरीर जुलसां देवलोके विनाश ज्वी मखु (अर्थात मृत्यु ज्वीमखु) उगु समयस व मन्धाता जुजु देवलोकं कुत्युं वया बन्धुमती नगर उद्याने द्वाहाँ विज्यात । उद्यान पांल वसपोल विज्यागु समाचार राजकुलस वँना कंवन । जुजु राजकुलं विज्याना उद्याने हेतुं आसन लायेके बिल। अनंलि मन्धाता उद्याने लाया तःगु उत्तमगु आसने गोत्तुला विज्यात लिपा गबलेसं हे दना वये म्वागु लासाय् गोत्तू विज्यागु जुल । अनंलि मन्त्रीगणपिसं महाराज ! छलपोलया लिपा जिमिसं छु समाचार बीगु धका न्यन ? मन्धाता महाराज निदो द्वीपं चाहुला च्वंगु प्यंगू महा द्वीपस चक्रवर्ति राज्ययाना चतुर्महाराज देवलोकस देवतापित नं राज्ययाना स्वी छुह्म इन्द्र तयेगु आयु प्रमाणं देवलोकस राज्ययाना मृत्यु जुया वन वैगु ख्व जिगु समाचार छिमिसं जि मदे धुंका लिपा वैपिं महान जनतापित कँनाब्यु । वसपोल

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

मन्धाता जुजुं थथे आज्ञा दयेका मृत्यु जुया थःगु कर्मया अनुसारं परलोके बिज्यात । भगवान तथागतं थुगु अर्थ प्रकाश याय्या लागी च्यंगू परिसद पिनि दथ्वी थुगु गाथा धर्म आज्ञा जुयाबिज्यात ।

७. यावता चन्दिम सुरिया परिहरन्ति दिसाभन्ति विरोचना ।
सब्बेव दासा मन्धाता ये पाणा पठविं सिता । ७॥

चन्द्र सूर्य निम्हं गबले तक्क (सुमेरु) चाहुला च्वनी थःगु रश्मि फिगू दिसासं जा ज्वल्य मान जुया थिना च्वनी अबले तक्क पृथिवी आश्रृत जुया च्वंपिं गुंपिं प्राणिपिं इपिं सकलें महा मन्धाता जुजुया दास खः ॥७।

८. नकहापणवस्सेन तित्ति कामेसु विज्जति ।
अप्पसादा दुखा कामा इति विञ्ञाय पण्डितो ॥८॥

९. अपि दिब्बेसु कामेसु रतिं सो नाधि गच्छति ।
तण्हक्खयरतो होति सम्मासम्बुद्ध सावको ति ॥९।

कंपनि वागामां तभि पञ्च कामस तृप्ति-शन्तोष धैगु ज्वीमखु (उकिया निर्मित्त) पण्डित जुया च्वंपिं सम्यक् संम्बुद्ध तथागतया श्रावक जुया च्वंपिं वस्तू काम क्लेश कामयात (स्वप्न समानं) आस्वाद रहित जुया दुःख धका सीका दिव्य पञ्च कामस नाप्पं च्यपुनेगु ज्या याय् मते तृष्णा क्षय याय्गुलि लीन जुया च्वनी ॥८। ९।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

थुगु धर्म देशना न्यना आपालं मनूत स्रोतापत्ति फलादिस प्राप्त जूवन ।

१०. इति गतिनियतानं बोधिया उत्तमानं ।
सकव समुपनेत्वा द्वेति दुक्खानि तराहा ॥
अनियत गतिकानं का कथा मादिसानं ।
जहथ तमिति मन्त्वा भो भजव्हो तिवत्युं ।२०॥

भो सज्जनपिं ! थुगु प्रकारं सम्यक् सम्बोधि यात निश्चित गति दुपित नापं तृष्णां थःगु बसे यंका दुःख बीयो, नियम गति मदुपिं झीपिं थे ज्यापिनिगु छु खं ल्हाय्गु ? थुगु प्रकारं सीका उगु तृष्णायात ताप का व्छया त्रिरत्नयागु भजनया ।१०।

म्हा मन्धाताया बाखं

अष्टम—च्यापू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

बुद्धवम्म ब्यापारिया बारवनस
थ्व छसेंनिसेंया आनुपूर्वि कथा !

जम्बूद्विपे जुलसां पाटली पुत्र नगरे बुद्धवम्म धैह्म ब्यापारि छह्म दया च्वन । ब्यापारयागु ज्या याना जीविकायाना वं लिपायागु समयस ब्यापारितय् नाप गां निगम जनपद राजधानीस (वँना) ब्यापार याजुया च्वन । उगु समयस भगवान तथागत अनेक दोल भिक्षुपिसं चाहुयेका जनपद चारिकास चाय्हू बिज्याना आपालं देवतापि सहित मनूतयेत संसार सागरं तरेयाना बिज्याना च्वन । उगु समयस व ब्यापारि स्वीनिगु उत्तमगु महा पुरुष लक्षण, चेगू अनु व्यञ्जनं संयुक्त जुया च्वंगु ज्वाला ज्वालां थिना च्वंगु लुँयागु सुमेरु पर्वत राज थें जाज्वल्यमान जुया बिज्याना च्वंह्म महा भिक्षु संघपिसं चाहुयेका बिज्याना च्वंह्म भगवान शास्ता यात खन । खनालि उत्तमगु प्रीति प्रफुल्लित जूगु शरीर जुया ह्लानिप्पां बिन्तियाना तथागतया थाय् वँना नमस्कारयाना बुद्ध शासनस परिचय् मदुगुलियाना संझा काती तथागतयात भोजनया लागी निमन्त्रणायात । अले वयात भगवानं तथागतपिसं विकाःल भोजनयाना मबिज्या धका धया बिज्यात । उगु समयस व ब्यापारि तथागतयात बन्दनायाना

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

भन्ते (अथे जूसा) तथागतपिसं संभ्रा काती छु भपा बिज्याइगु ? धका न्यन । अले भगवानं वयागु खँयालागी च्यागू प्रकारया सर्वत पान तथा-गतपिसं विकाले (=संभ्राकाती) सेवनयाय् योग्य जू व गथे धासा अंयागु सर्वत, जम्बुफ़लया सर्बत, पुड्डगु केराया सर्वत, पुमड्डगु केराया सर्बत, मह्वायागु सर्बत, कस्तिया सर्बत, अंगुरया सर्बत, व धका धया बिज्यात । व्यापारि व खँ न्यना चिनि सहित अंगुर (=डाक) यागु सर्बत दयेकेबिया बुद्ध प्रमखु भिक्षु संघपित चढेयात । भिक्षु संघपिं सहित तथा-गतं सर्बत सेवनयाना बिज्याना वैत धर्म देशनायाना बिज्यास्य जनपद चारिकास चायहू बिज्यात ।

व व्यापारिनं प्रसन्नगु मनयाना ल्याहाँ वन। मेपिं व्यापारितय् नाप उगु उगु जनपदस वँना व्यापार यागु ज्या यायां महावंत्तनिय धैगु रेगिस्तानस थ्यंक: वन । अन ईपिं सकलसिगु गाडाय् ल फुना वन । अन सकल मनूत व दोहँ तयेत (त्वनेया लागीं) ल मन्त, अले व व्यापारि प्याचाया उगु उगु गाडास वँना ल मा मां चा चा यहूजुल । अनंलि छगू गाडास च्वंपिं मनूतिसं वखना करूणा चाया थन वा थ्व त्यपे ल भचा दनि ना त्वंवा धका धाल, अनंलि व अन वँना ल त्वन वयात व ल यागु सवा अंगूर-डाकयागु रस-सर्बत समान जुल व ल त्वँ त्वं वं थये चिन्तनायात अवले संम्यक् सम्बुद्ध तथागतयात जि दान यानागु अंगूर

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

सर्बतयागु फल विपाक निश्चयरूपं थौं जित प्राप्त जूगु ज्वीमा, आश्चर्य अद्भुतगु मनयाना प्रसन्नचित्त जुया थःहे वँना त्यपयागु पुसा चायका स्वत। व सकल त्यप अंगूरयागु सर्बतं परिपूर्ण जुया च्वन। अनलि व व्यापारि रस दुगु ओजस दुगु न्ह्याको फासां मफूगु दिव्य पान समानगु ल खना परम-उत्तमगु प्रीति प्रफुल्लितगु शरीर दुह्य जुया सकलें वया ल त्वं वा धका घोषणायात। व खँ न्यना सकलें व्यापारित अन मुं वया ल खना आश्चर्य चागु चित्त दुपि जुल। व्यापारि इमि दथ्वी बुद्ध-यागु प्रताप प्रकाश यायां थथे धाल :—

१. पस्सथेद्धं भवन्ता भो आनुभावं महेसिनो।
अचिन्तनियमच्छेरं सन्दिट्ठिकमकालिक ॥१॥

भो सज्जनपिं ! छिमिसं तथागतयागु थुगुहे आत्मभावे दृष्टान्त फल बीगु, समय बितेयाना फल मबीगु, अर्थात तुरन्त फल बीगु चिन्तनायानां याय् मफुगु, आश्चर्यगु थ्व आनुभाव छको स्व ॥१॥

२. पसन्न मनसा बुद्धे द्विन्न पानीयकं मया।
विपच्चति इद्धानेव तं द्धानं मुनिवाहसा ॥२॥

भगवान तथागतयात प्रसन्नगु मनयाना जिं त्वने योग्य जुया च्वंगु सर्बत पान प्रदानयाना व दानयाना आ तुरन्त हे बुद्धया आनुभाव प्रतापंयाना विपाक-फल बिल।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

३. ओजवन्तं सुधन्नंव सीतलं मधुरोदकं ।
दिब्बपानंव देवानं जातमब्भुतमक्खयं ॥३॥

देवतापिनिगु ओजस दुगु अमृत भोजन समानगु दिव्यपान थें च्वंगु अद्भुतगु गवलें मफ्वीगु थ्व।उस्य च्वंगु चाकुगु ल उत्पन्न जुल ॥३॥

४. सीलवन्तेसु को नाम न दद्देय्य विचक्खणो।
इध लोके परत्थे च सुखद दान मुत्तमं ॥४॥

सुनां जक विचक्षणपिसं थुगु लोके व परलोके सुख बीयोगु उत्तमगु दान शील वानपित मबी ? (अवश्यमेव बी) ।

५. यथिच्छितं गहेत्वान पिवन्तु मधुरोदकं ।
भाजनानि च पूरेत्वा यन्तु सब्बे यथिच्छितन्ति ।५।

चाकुगु ल य य ह्मस्या यक्को यक्को कया थ्वं इच्छानुसारं थल बल जाय्का सकसिनं यंकि (धका धाल) ॥५॥

थथे धया जुलसां सकल मनूत व दोहँ तयेत नापं अंगूरयागु रसं हे लुदंक त्वंकल हानं हनं अन व:पित नं ल: त्वंकलं नं ल: फुना मवं । अनंलि व व्यापारि, व्यापारितय् नाप व्यापार यायां थ:गु नगरे वया च्वं बले तथागतयागु दर्शनयाना जक वने धका मत्ती तया वेलुवने वंना शास्तायात वन्दनायाना तथागतं अनुमति बोका छखे लिक्क

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

फेतुत । तथागतं नं इपिनाप मधुर नकसां कुशल वार्तायाना बिज्यात । उपासकं भन्ते ! छलपोलयागु प्रातिहार्य – ऋद्धि खना प्रसन्न जुया छलपोलयात बन्दनायाना वँने धका वया । प्रातिहार्य थुगु थुगु जुल धका बिस्तार पूर्वकं बिन्तियात । तदनन्तर वयात तथागतं धर्म उपदेशयाना बिज्यात । व व्यापारि धर्म न्यना शास्तायात कन्हे खुनुया निम्ति निमन्त्रणायाना महादान बिया थःगु छेँ संतुं लय हाँ वन । व व्यापारिं अबलेसं निस्यें दान बीगु इत्यादि पुंण्य कर्मयाना उगु आत्मभावं च्युत जुया वना देवलोकस भिंनिगू योजन दुगु लुँयागु विमनस देव अप्पसरापिसं चाहुयेका देव ऐश्वर्य सम्पन्न जुया जन्म कावन । वैगु ह्लापायागु कर्म प्रकाश यायया निम्ति उगु उगु थासे रत्नयागु थले दिव्य मयगु अंगूरयागु रसं परिपूर्ण जुल । अंगूरयागु रस ल त्वना देवतापिं प्याखं हुया बाजं थःना क्रीडायाना-ह्निता चवन ।

६. न विपुल जिन सारं जानमानो जनेव ।
लभति विपुल भोगं तोयमत्तस्स द्राना ॥
विद्वित गुणगणा भो तीसुवत्थूसु तुम्हे ।
लभथ बहु विसेसं सोलवन्तेसु द्रानाति । ६ ।

तःधंगु सर्वज्ञ तथागतयागु गुण सार ह्मसयू ह्म सत्व प्राणि थुगु प्रकारं ल मात्र दान यागुलि महानगु भोग सम्पत्ति लाभ जुल । भो सज्जनपिं !

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

त्रिरत्नया उपरे स्यूगु गुण समूह दुह्म जुया छिमिसं शीलवार्नावित दान बिया आपालं विशेष सम्पत्ति लाभयाना का ॥६॥

बुद्धकम्म ब्यापारिया बाखं

नवम—गुँ पू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

रूपदेविया बारवनस

८व छस्यँनिस्येंया आनुपूर्वि कथा

न्हापा जुलसां विपश्वी तथागतया समयस वन्धुमती धैगु नगर छगू दया च्वन उगु नगरस छह्म मिसा मचा बिहारे चाय्‌हू वंना छह्म उसाय् मवुह्म भिक्षु खना हृदय कम्पमानयाना. नाप लाना वन्वनायाना, भन्ते छःपित गुगु रोगं शरीरयात कष्ट बिया च्वन ? धका न्यन । व भिक्षुनं केंहे मयेजु त:धंगु कडागु बेदनां जित: पीडा बिया च्वन धका धया बिज्याय्‌व व मयेजुं भन्ते अथे जूसा जि छ:पिनिगु रोगयात लाय्‌का बी धका निमन्त्रणा याना छें वना उगु समाचार थः मां बौपित कँ वंना इमिसं अनुमति बीका फन्हे खुनु अने अनेगु रस नाप वासः दयेकल, अनंलि व भिक्षु कन्हे खुनु चीवरं पुना भिक्षाचारया लागी बिज्याना वया छेंया न्ह्योने दना च्वना बिज्यात । वं स्यविर बिज्यागु खना प्रसन्नगु मनयाना भिक्षा पात्र कया आसन लाया बिल । अन फेतुना बिज्याह्म व भिक्षुयात आहार द्वारा बांलाक सेवा सत्कारयात । अनंलि वैगु श्रद्धायागु बलं आहार अनुभव याय् मात्रहे व रोग लाया वन । अनंलि व भिक्षु रोग लाह्म जुया फन्हेखु वया छें मबिज्यात। अनलि व मिसा मचा

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

विहारे वना व भिक्षुयात बन्दनायाना छाय् छें मविज्यानागु ? धका न्यना व भिक्षु केहें मयेजु रोग लाल उकि मवयागु धका धया बिज्याय्व असल जुल भन्ते धका प्रसन्नगु मनयाना (थःगु) छें संतु ल्याहा वन । व मिसा मचा उगु पुंण्य कर्मयाना अनं सिना वना देवलोके वना जन्मका वन । वैत अन भिनिगू योजन दुगु लुंयागु बिमान उत्पन्न जुया वल । अन देव सुख अनुभव यायां खुगू बुद्धान्तर कल्प बितेयाना श्री (गौतम) बुद्धया समयस जम्बूद्वीपे देवपुत्र नगरस उद्दिच्च ब्राह्मण कुले थकालिह्म ब्राह्मणया कलाया गर्भे जन्म कावल । व मिसा मचा गर्भ भिला दया सम्पूर्ण जुस्येंलि मांया प्वाथं जन्म जुल । व मिसा मचा मांया प्वाथं प्याहाँ वस्येंनिस्यें न्हि च्यामना च्यामना मासि जाकि (आफै) उत्पन्न जुया वल । वैगु रूप सम्पत्ति खना प्रसन्न जूपि मां बौपिसं वैत रूपदेवी धका नां छुना तल । लिपा वैत योग्यह्म पुरुष छह्म नाप विवाहयाना बिल । अनंलि व मिसा मचां जाकि छमना कया जा थ्वीगु आरम्भ याय् व (थः) यः योगु न्या ला आदि तरकारी व ध्यो नउनि, ध्यो, धौ, दुरु आदि गोरस व जो मले आदि मशला व केरा फँसि कसित साखः आदि उपकरण नं थल जायक दया वैगु जुया च्वन । व मिसा मचां थिया ब्यूगु छुं छगू नयेगु त्वनेगु वस्तु गबलें ब्वगिना मवं । जासि थल ज्वना सकल नगरवा-सीपित भोजन याकूसां तभि जा छचतं तुय कागु

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

याय् हे सीदैमखु । थज्यागु आश्चर्य जनकगु (वंगु) पुंण्य कर्म जुया च्वन । सकल देवपुत्त नगरस चन्द्र सूर्य थें प्रसिद्ध जुल । अनंलि वं न्यासःह्म भिक्षुपि निमन्त्रणायाना न्हि न्हि थःगु छें भोजन याकल। उगु समयस वसपोल पिनि मध्ये प्रतिसम्भिदास थ्यना बिज्याह्म महा सङ्घरक्खित स्थविर धैह्म (भन्ते नं) वंगु पुंण्यया आनुभाव दिव्यचक्षुं खना, थ्वं थःगु पूर्व जन्मयागु खँ मस्यू ज्वीमा, जि वंत प्रकाशितयाना बीदःसा उत्तम ज्वी धका छन्हुया दिनस वया छें भोजनयाना अनुमोदनायाना बिज्यास्य केहें मयेजु! छं थःगु पूर्व जन्मयागु खँ स्यूला धका न्यना बिज्यात । मस्यू भन्ते न्यनेगु इच्छा दु धका धाल । अनंलि वंत वसपोलं पूर्व जन्म यागु खँ प्रकाश यायां:-

१. एकनवुते इतो कप्पे विपस्सि नाम नायको ।
अहोसि लोके लोकनायको छिन्नबन्धनो ॥१॥

थुगु कल्पं ग्वींछगू कल्प ह्लापा, थुगु लोकस लोकेया अनाथतय् नायो जुया बिज्याकह्म, संसार बन्धनं मुक्त जुया बिज्याकह्म विपस्सि धैह्म तथागत उत्पन्न जुया बिज्यात ॥१॥

२. तद्वा तस्मिं पुरे रम्मे आसि त्वं गामद्वारिका ।
आहिण्डन्तो विहारस्मिं अद्दक्खि जिनसावकं ॥२॥

३. रोगातुरं किसं पण्डुं अस्ससस्तं मुहुं मुहुं ।
दिस्वान कम्पित चित्ता निमन्तेत्वान तं मुनिं । ३॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

उगु सयथस रमणीयगु उगु नगरस छ (जुलसां) कन्या कुमारि छह्म जुया च्वन, बिहारस चाय्हू जुजुं रोगं आतुर जुया गंसिचाह्म ह्मासुस्य च्वंह्म बारं बार सासः ल्हाना च्वंह्म तथागतया श्रावक शिष्य (छह्म) खन, ख्नालि कम्पमान जूगु मनयाना व भिक्षुयात (थःगु छें) निमन्त्रणायात ॥२॥३॥

४. भेसज्जञ्चेव भत्तञ्च अद्दा त्वं तेन सो यति।
अब्याबाधो अनीघो च अहोसि अनुपद्दवो ॥४॥

छं वासः व भोजन दान बिल उकियाना व भिक्षु रोग मदुह्म निरोगिह्म उपद्रव छुं मदुह्म जुया वन ॥४॥

५. ततो त्वं तेन कम्मेन सुकतेन ततो चुतो।
जातासि देवलोकस्मिं सब्बकाम समिद्धिनी ॥५॥

अनंलि छ उगु आत्मभावं च्युत जुसेंलि भिक वांलाकयाना दःगु उगु कर्मयाना दिव्यलोकस उत्पन्न जूवन सकल काम सम्पत्ति नं समृद्धह्म जुया च्वन ॥५॥

६. तत्थ ते पुञ्ञतेजेन पासादो रतनामयो,
मणि थूपिसताकिरणो कूटागारेहि लङ्कतो ॥६॥

अन छंगु पुण्ययागु प्रतापं लुं दयेकातःगु सलंसःगू माणिक्य गजुलिं शोभायमान जुया च्वंगु

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

कूटागारं अलंकृत जुया च्वंगु प्रासाद-दरवार दया च्वन ।६।

७. नेक गब्भसताकिरणो सयनासन मण्डितो ।
अच्छरा सत संकिरणो नच्चगीतादि संकुला ।७।

अनेक सलंसःगू कोठां चाहुयेका तःगु सेनासन लासा फांगा आदि छायूपा तःगु. सलंसः देव अप्सरापिसं चाहुला च्वंगु. प्याख ह्वीगु म्ये हालेगु आदि आकुल व्याकुल जुया च्वंगु ।।७।।

८. रम्भाम्ब जम्बुसन्नीर पूगपुन्नाग पाटलि ।
नागादितरु सण्डेहि मण्डितुय्यान पन्तिहि ।८।।

केरा, अं, जम्बु, नैक्या, ग्वे, पुन्नाग पाटली, नाग आदि सिमा समूहं शोभायमान जुया च्वंगु उद्यान छभोलं (संयुक्त जुया च्वंगु) ।।८।।

९. पदुमुप्पलक ल्हार कुन्दकानन मण्डिते ।
मधुमत्तालिपाली हि सारसिसर संकुले ।।९।।

कस्ति मस्त जुयां च्वंपि भंबः पुचलं युक्तगु पलेस्वां, उत्पल, कल्हार, कुन्द (धैगु) जंगलं शोभायमान जुया च्वंगु हस भोया सलं गुञ्जायमान जुया च्वंगु ।।९।।

१०. देवपुत्तेहि नेकेहि तथा देवच्छराहिं च ।
निच्चुस्सवे महा भोगे विमाने मननन्दने ।।१०।।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

अनेक प्रकारपि देवपुत्रपिसंयाना अथेहेतुं देव अप्सरापिसंयाना न ल्ह्यावलेसं उत्सव जुया च्वनीगु महानगु सम्पत्ति दुपि चित्त प्रसन्न ज्वीगुली देव विमानस ॥१०॥

११. त्वमेवं देवलोकह्मि विन्दमाना म्हायसं ।
अद्धानं वीतिनामेत्वा निब्बुते गोतमे जिने ॥११॥

छ थुगु प्रकारं देवलोकस च्वंगु महानगु यश अनुभव यायां ताकाल तक्क बितेयाना गौतम तथागत महापरि निर्वाण जुया बिज्यास्येंलि ।११।

१२. जम्बुद्वीपे इद्धानि त्वं निब्बत्ता उद्दिते कुले ।
पुञ्ञपञ्ञा गुणा वासा रूपेनग्गा पियं वदा ॥१२।

छ (जुलसां) आ जम्बूद्वीपे प्रसिद्धगु कुलस उत्पन्न जुया पुंण्य प्रज्ञा गुणया वासस्थान जुया च्वन । रूपशोभां नं अग्र जुया च्वन, प्रियगु वचन खँ ल्हाईह्म नं जुया च्वन ॥१२॥

१३. एवं ते देवलोकस्मिं देविस्सरिय मब्भुतं ।
इमं ते इध लोकस्मिं सब्बं मानुसिकं सुखं ॥१३॥

अभ्दुतगु छंगु देवलोकस व देव ऐश्वर्य व्याक्क व छंत थुगु लोकस (प्राप्त जुया च्वंगु) सकल थ्व मानुसिक सुख नं ॥१३॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

१४. विपस्सि मुनिनो काले त्वं हितस्सेक भिक्खुनो।
अद्दा दानं गिलानस्स तस्स तं फलमिदिसं ।१४।

वसपोल विपस्सि तथागतया सयमस छुं उसाय्
मदुह्म छह्म भिक्षुयात दान बिल उगु दानया थ
थिज्यागु थ्व फल जुल ॥१४॥

१५. कातब्बंहि सदा पुञ्ञं इच्छन्तेन सुखप्पदं।
तस्मा त्वं सब्बदा भद्दे उस्सुक्का कुसले भवाति ।१५।

सुखीगु पदवि इच्छायापिसं सदानं पुंण्य
याय् हे मा भो उपासिका ! उकिया निंम्ति न्ह्याबलेसं
छ कुशल कर्मयाय् गुली उत्साह दुह्म ज्वीमा ।१५।

थुगु प्रकारं वसपोलं व मिसा मचायागु
न्हपायागु आत्मभावे यानावःगु कर्मं प्रकाशयाना
आनं पुंण्य कर्म याय्‌गुलि प्रमादित ज्वीमते धका
उपदेश बिया बिज्यात । व मयेजु स्थविरयागु
धर्म देशना न्यना अत्यन्त मन प्रसन्नयाना अबलेसं
निस्यें दान आदीस लगे जुया पुण्य कर्म यायां
वहे प्रसन्नगु मनयाना स्रोतापन्न आर्य श्राविका
जूवन ।

१६. इति तरुण कुमारी पुञ्ञकम्मेसु सारं ।
अविदित गुण मन्ता दत्वा भिक्खुस्स दानं ॥
दिवि मनुज सुखं सा लत्थ तुह्मे भवन्ता
विदित कुशलपाका किं न लब्भेथ सन्ति ।१६।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

थुगु प्रकारं पुंण्य कर्मया सार मस्यूह्म केवल (श्रद्धा) गुण मात्र दुह्म व तरुणह्म कंन्या कुमारि भिक्षु छह्म सित दान दिया मनुष्य सुख लाभयाना काल, भो सज्जनपिं! कुशल कर्मया विपाक सीका छिमिसं निर्वाण सम्पत्ति छाय् साक्षात्कार याना काय् मफै ? (फ़हे फै) ।

रूपदेवीया बाखं

दशम—क्विपू ।

धम्मसोण्डक वर्ग प्रथम ।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

नन्दिय जुजुया बारवनस
थ्व छस्येंनिस्येंया आनुपूर्बि कथा

थनि जुलसां सच्छि दोल कल्पह्लापा पदुमुत्तर धैह्म तथागत शास्ता लोके उत्पन्न जुया बिज्याना, लोकजनपिंत थ्व संसार सागरं उत्तीर्णयाना बिज्याना चवन । उगु समयस जुलसां छह्म कुटुम्बिक शास्ता यागु धर्म देशना न्यना प्रसन्नगु मनयाना तथागत प्रमुख भिक्षु संघपिंत निमन्त्रण याना तःधंगु दान तैय्यारयाना यःगु छेँ दिव्य भवन थें च्वंक छायपा शास्ता तथागतयात योग्य ज्वीक महानगु आसन लाया (विहारे) वना भो भन्ते भगवान भोजनया लागी बिज्याय्गु समय जुल धका याचना यात । तदन्तर भगवान तथागत भिक्षु संघपिसं चाहुएका तःधंगु बुद्धानु भाव क्यना बिज्याना लायातःगु उत्तमगु बुद्धासने फेतुना बिज्यात । अनंलि कुटुम्बिक उपासकं प्रसन्न मनयाना परिसदपिं सहित तथागत यात अने अनेगु मधुरगु अन्नपान द्वारा सेवा सत्कार यात । उगु समयस वसपोल तथागतयागु शासनस धुतङ्ग धारो भिक्षुपिनि मध्ये अग्र जुया बिज्याकह्म वसभ स्थविर धैह्म महा श्रावक छह्म झोलाक छेखा पक्तिकं भिक्षा फों फों व कुटुम्बिकया छेँ लुखाया न्ह्योने दना बिज्यात । उगु समयस व कुटुम्बिकं

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

स्थविरयात खना भन्ते शास्ता तथागत छें दुने बिज्याना च्वंगु दु छलपोलनं दुने बिज्याँहुँ धका याचनायात । स्थविर जुलसां (छें) द्वाहा मबिज्यासे (तप्यंक) बिज्यात । कुटुम्बिक तथागतया थाय् वना उगु समाचार बिन्तियाना भो भन्ते तथागत ! छु देवतापिं सहित थुगु लोकस् गुण पाखें स्वेबले तथागतया सिनं तःधंह्म सुंदनिला ? धका न्यन । अनंलि पुत्रयागु उपमा बयना बिज्यास्य स्थबिरयागु गुण वर्णणायायां थथे आज्ञा जुया बिज्यात:-

१. पालेन्ति निम्मलं कत्वा पाति मोक्खादिसंवरं ।
समादिन्न धुतङ्गा च अप्पिच्छा मुनि सूनवो ॥१॥

(व भिक्षु) अल्पेक्ष (=छुं म्वाह्म) जुया च्वंह्म बुद्ध पुत्र प्राति मोक्ष आदि सवर शील शुद्ध रूपं रक्षायाना धारणयाना च्वंगु धुताङ्ग शील दुह्म जुया च्वन ॥१॥

२. निच्चमन्तक युद्धम्हि नद्ध योधाव दप्पिता ।
पुञ्ञानं वत्थु भूता ते देवमानुसकादिनं ॥२॥

इपिं सर्वज्ञ पुत्रपिं न्ह्याबलेसं मार युद्धस वीर कवचं फ़िना च्वंपिं सिपाःहितथें देव मनुष्य सम्बन्धि पुंण्यया लागी कारण नूपिं ॥२॥

३. धारेमहं वराग वन्नं सीवेय्यम्पि च चीवरं ।
बुद्ध पुत्ता महानागा न धारेन्ति तथाविधं ॥३॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

जि (जुलसां) वर्ण-रंग बांलागु शिविदेश यागु रेशमी चीवर धारणयाना, अत्यन्त श्रेष्टपिं किसि समानपिं (धुतङ्गशील धारणयाना चवंपिं) सर्वज्ञ तथागत पुत्रपिसं अथिज्यागु चीवर धारण मया ॥३॥

४. धारेन्तिते पंसुकूलं संधाटेत्वा पिलोतिके ।
वराच्छादनचोलं व इच्छालोभ विवज्जिता ।४॥

इच्छा व लोभं तापाना चवंपिं इपिं भिक्षुपिं घाः त्वप्वीगु काप समानगु श्वाथः मुंका कुचाकुचा जोडेयानातःगु पांशुकूल चीवर धारणयाई ॥४॥

५. सादियामि सद्धाहम्भो उपासक निमन्तनं ।
नेव साद्रेन्ति सम्बुद्ध पुत्तो पासक याचनं ॥५॥

भो सज्जनपिं ! जि न्ह्यावलेसं उपासकपिसं निमन्त्रणायागु (भोजन) स्वीकारयाना, बुद्ध पुत्र जुया चवंपिं इमिसं उपासकपिसंयागु निमन्त्रणा नं स्वीकार मया ॥५॥

६. सपदानेन यं लद्धं लूखं वापि पणीतकं ।
तेन तुस्सन्ति मे पुत्ता रसगेध विवज्जिता ॥६॥

छें लिस्य झोलाक भिक्षा वना सागुं मसागुं प्राप्त जूगुलि (यापनयाना) सासागु नयेगुलि अलग जुया बुद्ध पुत्रपिं शंतोष जुया चवन ॥६॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

७. निपज्जामि अहं साधु सन्थते सयने सुभे ।
न ते सेय्यं पकप्पेन्ति संसार भयभीरुका ।।७।

जि (जुलसां) बां बां लाक लासा लाया-
तःगु शोभायमान जुया च्वंगु खाताय् घना संसार
भयं ग्यांपि इपिं बुद्ध पुत्रपिं श्रज्या थाय् मद्यं ।७।

८. ठानासनेन गमनेन कप्पेन्ति इरियापथं ।
नेक भूमि समाकिरण पासादेसु वसा ग्हं ।८।।

(इमिसं) दना च्वनेगु फेतुना च्वनेगु इरू
थिरू ज्वीगु इरियापथ सेवनयाना च्वन जि जुलसां
आपालं तँ तँ दुगु प्रासाद–महलस वासयाना ।८।

६. बुद्धपुत्ता तथा छन्नं न कदाचि वसन्ति ते ।
रुक्खभूले सुसानस्मिं अब्भोकासे रमन्ति ते ।
भावेन्तो भवनासाय हेतुं भावन मुत्तमं ।६।

बुद्ध पुत्र जुया च्वंपि इपिं अथे त्वप्पुयातःगु
ततः धंगु प्रासाद महलस गबलेसंहे द्वाहाँ वनी मखु
इपिं बुद्ध पुत्रपिं भवसंसार नाशयाय्‌या लागी कारण
जुया च्वंगु उत्तमगु ध्यान भावनायाना सिमा क्वे
दिपे (=स्मशाने) खुल्लागु आँकाश क्वे (च्वनेगु)
प्रसन्न याई ।।६।।

१०. अहं गामे वसिस्सामि पापेन्तो जनतं सिवं ।
रमन्ति मम पुत्ता ते पन्तसेनासनेकका ।१०।।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

जि (जुलसां) जनतार्पित निर्वाणे च्छ च्छं गामे वासयाना बुद्ध पुत्र जुयाच्वंपि ईपि (जुलसां) वानप्रस्थ सेनासनस याकःचा च्वना प्रसन्न ताया च्वनी ॥१०॥

११. तेसं अब्भन्तरो सन्तो थेरोऽयं वसभो महा।
धुतपापो धुतङ्गो आतोऽयं मम सासने ॥११॥

ईपि श्रावक पिनि दथ्वी थ्व महावसभ धयाह्म खः अत्यन्त शान्तह्म थ्व (जुलसां) पाप नाशयाना च्छे धुंकुह्म धुतङ्ग धारितय् दथ्वी दकले अग्रह्म धका जिगु शासने प्रसिद्ध जुया च्वन धका (कना बिज्यात) ॥११॥

थुगु प्रकारं तथागतं (थःगु) ल्हा च्वे च्छया चन्द्र मण्डल थिया क्यना बिज्या थेंतुं स्थविर यागु गुण प्रकटयाना बिज्यात । अनंलि व कुटुम्बिकं वसपोल वसभ स्थविरयागु गुण कथा न्यना थःगु उगु पदवि इच्छायाना जि लिपा अनागतस सुं छह्म संम्यक् सम्बुद्धया शासनस धुतङ्ग धारीपिनि दथ्वी अग्र – उत्तमह्म ज्वीदःसा गुलितज्यू धका उगु पदवि प्रार्थना यायां तथागतया पालि तःले भोस्सुत शास्तानं उगु कारण परिक्षायाना स्वया बिज्याना थनि छगूलाख कल्प लिपा गौतम धैह्म शास्ता तथागत उत्पन्न ज्वी छ जुलसां उगु समयस धुताङ्ग धारीतये दथ्वी अग्रह्म जुया काश्यप नामं प्रख्यात ज्वीतिनि धका भविष्य वाणियाना

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

बिज्यात । अवलेसं निस्यें व कुटुम्बिक प्रसन्नगु मनयाना उगु आत्मभावं च्युत जुया वना देव मनुष्य निगू लोकेसं दिव्य ऐश्वर्य अनुभव यायां विपश्वी संम्यक् सम्बुद्धया समयस एक शाटक धैम्ह ब्राह्मण जुया महा दान बिल। उगु आत्मभावं नं च्युत जुया वँना काश्यप तथागत महा परिनिर्वाण जुया बिज्यास्येंलि वाराणसी नगरस वाराणसी महाजन जुया. जन्म कया दान आदि (आपाल) पुंण्ययाना अनं नं च्युत जुया वना संसार चक्रे चाचाहुला भिंदो दँ आयु दुंपि मनूतय दथ्वी वाराणसी नगरस छम्ह कुटुम्बिक जुया जन्म कावन। व थ्व कुटुम्बिक जुलसां जंगलस (ह्मितेया लागी) पैदल हे उखें थुखें चाय्हू जुया प्रत्यन्त जनपदस जंगले च्वंगु आरामे सुं छम्ह प्रत्येक बुद्ध खन । व प्रत्येक बुद्ध जुलसां अन चीवर सुया बिज्याना च्वंबले सि छ्वालाचा मगाना चीवर फुक्कं मुना छखे लिक्क तयाबिज्याय् त्यंगु कुटुम्बिकं अथेयाना बिज्यागु खना भन्ते छुयाना बिज्यानागु धका न्यन। वसपोल प्रत्येक बुद्ध अल्पेक्ष भावंयाना वं न्यं सानं छुं धया मबिज्या । व कुटुम्बिकं चीवर स्वीत कापः मगात धया सीका थःगु गा त्वया प्रत्येक बुद्धया चरण कमले तया वन । प्रत्येक बुद्धं व कापः कया सि छ्वाला तया चीवर सुया न्यया बिज्यात । कुटुम्बिक जीवितया अन्तस मृत्यु जुया वना तावतिंस भवनस जन्म कावना अन आयूदतल्ले दिव्य सम्पत्ति अनुभवयाना अनं च्युत जुया वया

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

वाराणसीं स्वंगू योजनति तापागु छगू नगरे जन्म कावन । वया मां बौपिसं वयात नन्दिय धका नां छुना तल । वया न्हेह्म दाजु किजापिं दया चवन । मेपिं खुह्म दाजुपिं अनेक ज्यास लगे जुया मां बौपिंत पालन पोषणयाना च्वन । नन्दिय छह्म जुलसां ज्या छुं मयाइह्म जुया छें जक च्वं च्वनीह्म जुया च्वन । उकिं वखना मेपिं दाजुपिं तंचाल । मां बौपिसं नं नन्दिययात सःता समझे बुझे याकल । व नंमवास्य सुमुक च्वंच्वनी । अनंलि लिपायागु समयस गामे नक्षत्र उत्सव घोषणा जुल । उगु समयस वं यःमा ! जिल लं छपाव्यु नक्षत्र उत्सव ह्नितः वंने धका मांह्म सित धाल । मां ह्नस्यां हिया तःगु वसः छजु पिकया बिल । मां थ्व ववाच्चुम्यं स्वं (धाल) वं मेगु लं हया बिल । वनं प्रतिक्षेप यात अले वयात मांह्मस्यां पुता ! थज्यागु छें भी जन्म जुया थ्वया सिनं नाईस्य चवंगु वस्त्र लाभयाना काय्त पुंण्ययाना वयागु मदु धका धाल । भो माता ! (अथे जूसा) लाभ ज्वीथाय् वंने धका धाल । पुता ! जि थौंहे छंत वाराणसी. नगरया राज्य लाभ ज्वीगु स्वेयो धका धाल । व नन्दिय कुमारं भो माता ! ऐ जूसा ज्यू-असल जुल धका मांयात वन्दनायाना प्रदक्षिणायाना जि वने धका धया वन । वया मां या जुलसां थथे मत्ती वन थ्व मचा गन हे वनी धका ? ह्नापा थें उगु छें थुगु छें फेतुना त्याहां वैतिनि" । धका मत्तीतल व जुलसां पुंण्ययागु बलं उत्साहित याका गामं प्याहां वया वाराणसी वन सेनगुप्तया छें वना च्वं च्वं

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

वन । अनंलि छन्हुया दिनस व वया दासतय् नाप खँ ल्हाना चव चवं न्ह्यलेव्वाना ह्लगसे खन कि "थ:गु म्हुतुं मातापुति प्याहाँ वया सकल जम्बूद्वीपे फिजे जुया वँना हानं थ:गु प्वाथे संतुं द्वाहाँ वन"। न्ह्यले चाय्व व ग्याना तता सलं हाल । अले वैके महा सेनगुप्तं न्यन- नन्दिय छं ह्लगसे खनाला ?" अले इमिसं गज्यागु स्वप्न धका न्यने व फुक्कं कना बिल । अनंलि सेनगुप्तं व स्वप्न थ:गु कुले वैह्म परिव्राजक याके न्यन । थुकियागु विपाक-फल छु धका । परिव्राजकं भो ! यदि (थ्व स्वप्न) मिसां खंसा न्हेनुया भितरे अभिषेक लाभ ज्वी । यदि मिजं नं खन धासा अयेहेतुं जुजु ज्वीदै धका फन । सेनगुप्तं वैगु व खँ न्यना, थ्वयात जि थ:परे याय् माल धका थ: न्हेह्म ह्माय्पि स:ता छसेंनिस्यें न्यन नन्दिय याथाय् थ्वने न्ह्याला ? न्हू:वःह्म थ्व कुल भिह्मला मभिह्मला धका जिमिसं मसिया धका मेपिं सकल ह्माय्पिसं इच्छा मया । उगु समयस दकले चीधिक:ह्म ह्मांह्मसिके न्यन। वं मां बौनं जित थुयात बिया वछै जि इमिगु वचन स्यंके मखु धका माने जुल । अले सेनगुप्तं नन्दिययात स:ता थ: ह्माय् बिया वयात त:धंगु सम्पत्ति बिल। अनंलि न्हेनु दुखुनु नन्दिय अन अन उगु उगु थासे चा चाहिला जुजुयागु मंगल उद्यान स्वे धका वना मंगल लोहँ पाटाया द्योने थहँ कोहँ गां त्वपुया ग्वत्तुला चवन। उखुनु जुलसां वाराणसी जुजु स्वर्ग जुया न्हेनु दुगु दिन जुया च्वन। मन्त्रीगणपि व पुरोहित

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

ब्राह्मणपिसं जुजुयागु शरीर अग्नि संस्कार याय् सिथेका पटांगिरी चवना (थथे) सल्लाहायात। जुजुया छह्म हे जक ह्याय् मचा दु वसपोलया काय् छह्म हे मदु। जुजु मदुगु राज्य रहे जुया चवनी मखु। कुष्य-मंगल रथ तोता व्छे माल धका ईवि मन्त्री-गणपिसं कुमुद्र स्वांया तुयूगु रंग दुवि प्यह्म सिंधव सलत जोतेयाना तःगु स्वेत छत्र प्रमुख न्यागू प्रकारमा राज ककुध भाण्ड (खड्ग, श्वेत छत्र, श्रीपेच, पादुका, तुयूगु चवामो) धैगु न्यागू रथेहे तया रथ तोता व्छया ल्यू ल्यू बाज थ बिल। रथ पूर्व पाखेयागु ध्वाखां प्याहाँ वना उद्यान पाखे स्वया वन। गुह्मं गुह्मं सिनं अभ्यास अनुसारं रथ उद्यान पाखे वना चवन रोकेयायनु धाल। पुरोहित ब्राह्मणं रोके याय् मते धका धाल। रथ जुलसां कुमारयात प्रदक्षिणयाना रथे थाहाँ वनेत ठीक्क ज्वीक चवना दिना बिल। पुरोहित ब्राह्मणं फायातःगु गा कुंचा उला पालितः स्व स्वं थ्व जम्बूद्वीप छगु जकला छाय् निदोल द्वीप समूहं चाहुला चवंगु, प्यंगू महा द्वीपस छह्म जक जुजु ज्वीगु समर्थ दुह्म खः धका धया व नन्दिय कुमारया ध्यान परिक्षायाना स्वेत स्वको तवक तूर्य नाद बाजं थाके बिल। उगु समयस कुमारं ख्वा उला स्वया छुकिया निर्मित छिपिं थन वया चवनागु धका धाल। महाराज! छःवित राज्य प्राप्त जूगुदु धका (न्यंकल) छिम्हि जुजु गन वन? धका न्यनेव भो स्वामि-मालिक!. परलोक ज्वी धुंकल

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

धका (न्यंकल) गोन्हु विते ज्वी धुंकल धका न्यनेव र्थानं न्हेनु दत धका लिसः बिल (व जुजुया) काय् जूसां ह्याय् जूसां सुं मदुला धका (न्यन)। भो देव ! ह्याय् छह्म दु काय् मदु धका (न्यंकेव) अथे खूसा जि राज्य यायगु जुल धका धाल। ईमिसं तुरन्त हे अभिषेक मण्डप दयेके बिया जूजुया ह्याय्यात सकल तिसा अलङ्कारं छायेपा उद्यानस बोनायंका कुमारयात राज्याभिषेकया।ना बिल। उगु समयस अभिषेक या।य् सिधेका व नन्दिय जुजुयात छगू लाख मूवंगु वस्त्र हया बिल। व नन्दिय जुजुं हे मंत्रिपि ! थ्व छु ख धका न्यन। महाराज! थ्व तीःत वसः खः धका (बिन्तियात) हे मन्त्रिपि! (थ्व) ख्वाच्चुस्य मच्वंला (धका धाल) भो महाराज ! मनुष्यतय् परिभोग याय्गु वस्तुतय् दथ्वी थ्वया सिनं नाइस्य च्वंगु वस्त्र मन्त धका (न्यंकल) छिमि जुजुं थज्यागु वस्त्रं तिल ला (धका न्यन) ख देव ! धका (लिसः बिल) छिमि जुजु पुंण्य दुह्म धका समझे मजुया धका धया ऐ जूसा आ लुँयागु कलस कया हति वस्त्र प्राप्त ज्वी धका (धया बिज्यात) लुंयागु कलस छगः कया हया बिल व नन्दिय जुजुं दंना ल्हा सिला म्हुतु च्वला ल्हाति लपासः कया पूर्व दिशा पाखे त्वला च्छुत उगु क्षणंहे ख्वातुगु महा पृथ्वी तज्याना कल्पवृक्षमा झिखुमा प्यहाँ वल हानं ल ल्हाती कया दक्षिण दिशा, पश्चिम दिशा, उत्तर दिशा पाखे नं थुगु प्रकारं प्यंगू दिशा पाखेसं होला च्छुत। सकल

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

दिशास भिखुमा-भिखुमा जुया स्वीप्यमा कल्पवृक्ष बुया वल । व नन्दिय जुजुं छपु दिव्य धोंति चिना छपु गां न्यया नन्दिय जुजुया राज्ये कपाय् पयनीपिं मिसातिसं कपाय् पयनेत्वाल धका नायखिं च्वेकाव्यु धका धया छत्रं स्वीका अत्यन्त छाय्पा प्रबन्ध मिलेयाना तःगु उत्तमगु किसिह्मस च्वना नगरे ह्लाहाँ बिज्याना प्रसाद दरवास थाहां वना महानगु सम्पत्ति अनुभवयाना बिज्यात । ह्लापा प्रत्येक बुद्धयात दानयाना वःगु सि छबालाचिया विपाक फल गज्यागु आश्चर्य ? ।

ह्लापायापिं आचर्यपिसं उकिं धयातलः—

१२. यथा सासत मत्तह्मा बीजा निग्रोध पादपो ।
जायते सतसाखद्धो महानीलम्बुद्रोपमा ।१२।

गथेकि तूपाय् गोगु पुसां सलंसः कचां चाहुला च्वंगु महानगु वँचुगु सुपाय् ग्वारा समानगु बरमा बुया वै ॥१२।

१३. तथेव पुञ्ञकम्मह्मा अगुह्मा विपुलं फलं ।
होतीति अप्पपुञ्ञन्ति नावमञ्ञेय्य पण्डितो ति ॥१३॥

अथेहेतुं चिकीचा धंगु पुंण्य कर्मयाना महानगु फल विपाक प्राप्त ज्वो यो धका बुद्धि दुपिं सत्व प्राणीपिसं पुंण्य चिकिचा धंगु धका हेला याय् मते ।।१३॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

थुगु प्रकारं समय विते जुया य वँ छन्हुया दिनस महारानीं जुजुया सम्पत्ति खना "अहो तपःस्याया फल" धका करुणां खिन्न जूगु भाव क्यन। जुजुं महारानी ! थ्व छु खः धका न्यनेव महाराज ! ह्लापा छःपिसं पुंण्ययाना बिज्यागुलिं याना आ महानगु सम्पत्ति प्राप्त जुल । लिपाया लागी पुंण्ययाना बिज्याय् माल । स्वीत दान बीगु ? शीलवानपिं सुं खने मदु । महाराज ! जम्बूद्वीप अरहन्तपिसं शुंन्य मजूनि छलपोलं दान बीगु तँय्यारि याका बिज्याँहु अरहन्तपिं प्राप्त ज्वी धका धाल। कन्हे खुनु जुजुं अत्यन्त अनर्घगु दान तँय्यार याके बिल। महारानि यदि थुगु दिशास अरहन्तपिं दुसा थन बिज्याना जिमिगु भिक्षा ग्रहणयाना बिज्याहुँ धका उत्तर दिशा हिमालय पर्वत पाखे स्वया स्वां छ्पास कया थ्वे आँकासे होला व्छया भोसुना वन्दनायात अले व स्वां आँकासं वना हिमालय पर्वत पाखे बासयाना बिज्याना च्वंपि पदुमवतीया पुत्र जुया बिज्यापिं न्यासःह्म प्रत्येक बुद्धपिनि थकालिह्म महा पदुम प्रत्येक बुद्धया पःलिव्वे वँना कुत्युं वन । उकि धयातलः—

१४. अहो पस्सथ भोद्रानी विह्मयं पुञ्ञकम्मुनो ।
अचेतनापि पुप्फानि दूतकम्मेसु व्यावटा ॥१४॥

भो सज्जनपिं ! अहो आश्चर्य पुंण्य कर्मया छगू अद्भूत आ थ्व (आश्चर्य छको) स्व चेतना मदुगु स्वां जूसानं दूत यागु ज्याय् लगे जुल ।१४।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

१५. कत्तु कामेन लोकस्मिं सकलं अत्तनो वसं।
सब्बत्थामेन कत्तब्बं पुञ्ञं पञ्ञवता सदाति। १५।

संसारस सकल थःगु बसेतयेगु इच्छा दुपिं प्रज्ञावानपिसं न्ह्याबलेस दवको बल लगेयाना पुंण्य यायगु स्व ॥१५।

अनंलि महा पदुम प्रत्येक बुद्ध व खँ सीका बिज्याना मेपिं किजापिंत सःता भो किजापिं! नन्दिय जुजुं छिमित निमन्त्रणयाना हल वैगु निमन्त्रणा स्वीकारया धका (धया बिज्यात) इमिस स्वीकारयाना तुरन्त हे आकासं बिज्याना उत्तर पाखे च्वंगु ध्वाकाय् क्वाहाँ बिज्यात। मनूतिसं वँना न्यासःह्म प्रत्येक बुद्धपिं बिज्यात महाराज धका जुजुयात वना कँवन। जुजु महारानी नाप्पं वँना बन्दनायाना पात्र कया प्रत्येक बुद्धपिंत दरबारे बिज्याका अन वसपोलपिंत दान बिया भोजन सिधेका बिज्याय्‌व जुजुं संघ स्थविरया व महारानीं दकले कोकालिह्म प्रत्येक बुद्धया पालिस्वे भ्वस्सुना, आर्य भन्तेपिं प्यंगु प्रत्यय द्वारा कष्ट ताया बिज्याय् मते जिपिं जुलसां पुंण्य द्वारा क्वह्याना च्वनागुन सदु थन जिमि थाय् बासयाना बिज्याय्‌गु अनुमति बिया बिज्यांहु धका अनुमति कया उद्याने च्वनेगु ग्यनेगु आदि स्थान दयेके बिया जन्म भर तक्क प्रत्येक बुद्ध पिनिगु उपस्थान–सेवायाना वसपोलपिं परिनिर्वाण जुया बिज्याय् व अग्नि डाह संस्कार उत्सव याके बिया श्रीखण्ड अगरु आदि सुगन्धं शरीर डाह याके बिया

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

धातु कया। चैत्य प्रतिस्थापना याके बिया थथि ज्यापि महानुभाव दुपि बुद्धपि नापं मरण ज्वीतिनि धास्येंलि जिपिथें ज्यापिनिगु छु खँ दु धका संवेग उत्पन्नयाना जेठाम काय् राज्ये स्थापनायाना थ श्रमण प्रव्रज्याभावस प्रव्रजित जू बिज्यात। महारानी नं जुजु प्रव्रजित ज्वी धंकुस्येंलि जि जक छुयाना च्वनेगु धका प्रव्रजित जुया निह्मं उद्याने च्वना ध्यान अभिज्ञा साक्षात कारयाना कया ध्यान सुखस च्वना समय बितेयाना आयू फुना वँस्येंलि ब्रह्मलोके वना जन्म कावन। इमि म्ही (गौतम) तथागतया समयस ब्राह्मण कुले जन्म जुया बुद्ध शासनस प्रव्रजित जुल। उगु समयस नन्दिय जुजु जुलसां धुतङ्ग धारीपिनि मध्ये दकले अग्रह्म महा काश्यप स्थविर धैह्म जुया चन्द्र सूर्य थें लोके प्रकट जुया भगवान तथागत महा परिनिर्वाण जुया बिज्यास्येंलि बुद्ध शासन अत्यन्त शोभायमानयाना बिज्यात, वसपोलया जहान भद्दाकापिलानी धैह्म धूगु जुल।

२६. दत्वा पुरेकं विपिने चरन्तो,
पच्चेक बुद्धस्स'नुवात मत्तं।
कत्वा सरट्ठं कुरु द्वीप सोभं,
महानुभावो वसुधाधिपो'सि ॥२६।

२७. तुम्हे च भोन्तो खलु सीलवन्ते;
दद्दाथ दानानि अनप्पकानि।
तं वो पतिट्ठा च भवन्तरस्मिं,
चिन्तामणिं कप्पतरुं'व सारन्ति ॥२७।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

१६·१७, ह्लापा – ह्लापा महावने चाय्हू ववं छह्ल मनूनं प्रत्येक बुद्धयात सि छबालाचा जक दान बिया थः राष्ट्र उत्तर कुरु द्वीप छगुलि शोभायमान याना अत्यन्त महानगु आनुभाव सम्पन्न जुया पृथ्वीया अधिपति जुन । भो भो सज्जनपिं ! छिपिं शील-वानपिं ऋषिमुनिपिसं प्रशंसायाना तःगु दान जुलसां निश्चय रूपं बोगुसो व दानं छिमित लिपा लिपा यागु जन्मस चिन्तामणि रत्न थें सारगु कल्पवृक्षया समानं प्रतिष्ठा जुई ।१६—१७।

नन्दिय जुजुया बाखं

प्रथम—छपू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

सुंछह्म मनूया बाखनस

थ्व छसेंनिसेंया आनुपूर्वि कथा !

श्री भगवान तथागत महा परिनिर्वाण जुया विज्याय् धुंकुस्येंलि पाटलि पुत्र नगरया लिक्क छगू गामे छह्म गरीबह्म मनू छह्म वासयाना च्वन। व मनु जुलसां छन्हुया दिनस छगू गामे वना च्वबले निपु गां न्यया ताधंगु जंगले थ्यंक वन। व अथे वना च्वंगु खना "थ्वयागु वस्त्र लाका काय्" धका खुं छह्म ल्यू ल्यू वल। वं तापाकं निस्येँ वया च्वंह्म खुं खंका चिन्तनायात जि वयासिनं (थ्वांबना) विस्युं बनेगु जुसां, वनाप युद्ध याय् नं फुह्म मखु। थ्व वया अवश्यन मयेक मयेकं हे जिगु वस्त्र काई। जि जुलसां वैत निरर्थक ल्पं बीफैमखु, दानया रूपं बिया च्छे माली धका निश्चय यात। अनंलि खुं वया वस्त्र जोन, अले व मनूनं चित्त प्रसन्नयाना थ्व जिगु वस्त्र दान भाव भोग सुखया लागी ज्वी दय्मा धका वस्त्र बिया नांगा जूगुलि मूल सडक तोता जंगलं जंगलं चिकि वालागु लँ वना च्वँ च्वंं सर्प छह्मस्यां न्याना मृत्यु जुया हिमालय प्रदेशे झिनिगू योजना दुगु लुंयागु विमानस अनेक दोल अप्सरापिसं चाहुएका जन्म कावन। विमानया छचा खेरं स्वंगू योजन तक्क कल्पवृक्षमा बुया वल। वं

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

त:धंगु दिव्य सम्पत्ति खना मन प्रसन्न जूगू भाव प्रकट याय्त धाल:—

१. परिणामित मेत्तेन दानस्स सकसन्तकं ।
दद्दाति विपुलं भोगं द्दिब्ब मिस्सरियं व ।।१।।

थ:गु वस्तु दानया लागी परित्याग याय् मात्रं त:धंगु भोग सम्पत्ति व उत्तमगु दिव्य ऐश्वर्य ब्यू (बनी) ।।१।

२. व्दाद्दस योजनुब्बेधं द्वद्दिक्खं चक्खुमूसनं ।
कूटागार वरुपेतं सब्ब सोवण्णयं सुभं ।।२।।

झिनिगू योजना ताजागु मिखा हे अकमके ज्वीगु स्वयां स्वे थाकुगु उत्तमगु कूटागारं संयुक्त जुया च्वंगु सकल लुँ दयेका तगु शुभ - मंगल जुया च्वंगु ।।२।।

३. मम पुञ्ञेन निब्बत्तं नेक रागद्धजाकुलं ।
तथेव परिसुद्धेहि वितानेहि च लङ्कतं ।३।।

अनेक प्रकारगु रंग बिरंगगु ध्वाचं आकुल ब्याकुल जुया च्वंगु अयेहेनुं परि शुद्धगु इलां प्यना छ्यूपा त:गु (बिमान छगू) जिगु पुंण्यया प्रतापं उत्पन्न जुया वल ।।३।।

४. पासाद्द परियन्तह्मि द्दिब्ब वत्थानि लम्बरे ।
वातेरिता ते सोभन्ति अव्हेन्ताव सुधासिनो ।।४।।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

प्रासादया सिये सिये छचाखेरं दिव्य वस्त्र वाया तल व दिव्य वस्त्र फसं याता प्याता सनी बले देवतार्पित स:ता च्वं थेंतु शोभायमान जुया च्वन ॥४॥

५. पासादस्स समन्ता मे भूमि भागे तियोजने ।
इच्छितिच्छितदातारो जातासुं सुरपादपा ॥५॥

जिगु प्रासाद-दरबारया छचाखेर स्वगू योजन तक्क भूमि भागस यय:गु सम्पत्ति बीगु कल्पवृक्षमा उत्पन्न जुया वल ॥५॥

६. तत्थ नच्चेहि गीतेहि वादेहि तुरियेहिच ।
नेकच्छरासहस्सेहि मोदामि भवने मम ॥६॥

अन जिगु विमानस अनेक सहस्र अप्सरापिसं चाःहुयाना त:गु प्याखं व बाजं मं प्रमुदित जुया च्वना ॥६॥

७. न सम्मादिन्नवत्थस्स अखेत्तो फलमीदिसं ।
खेत्तो सम्मा ददन्तस्स को फलं वण्णयिस्सती'ति ॥७॥

पुंण्य क्षेत्र मखुगुली अशुद्धगु चित्तं दान ब्यूगु वस्त्रयागु फल-विपाक थये च्वं (धार्थयागु) पुंण्य क्षेत्रे बांलागु श्रद्धा चित्तं दान ब्यूह्मसिगु विपाक फल सुनां जक वर्णनायाना च्वने फै ? ॥७॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

८. एवं विधम्पि कुसलं मनुजो करित्वा ।
पप्पोति द्विब्बविभवं मुनिवराणनीयं ॥
मन्त्वान भो द्वद्रथ द्रानवरं सुसीले ।
सद्धाय सुद्धमनसास्सु विमेसभागीति ॥८॥

भो सज्जनपि ! मनुष्यत थज्यागु जक जूसां पुंण्ययाना मुनि तथागतं वयान याय् योग्यगु दिव्य ऐश्वर्य सम्पत्ति लाभ ज्वी धका सीका शीलवन्तपित श्रद्धा पूर्वकं शुद्धगु मनयाना उत्तमगु दान वस्तु बीगु स्व, उत्तमगु सुख सम्पत्ति लाभयाना काय्गु स्व ।

खुंखगु मन्या बाखं

द्वितीय—निपू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

विसमलोम कुमारया बाखनस

थ्व छसेंनिसेंया आनुपूर्वि कथा !

अतीत कालस जुलथां थुगु जम्बूद्वीपे काश्यप धैह्म सम्यक् सम्बुद्ध पारमिता धर्म पूर्णयाना सर्वज्ञ भावस प्राप्त जुया लोकजनपित दुःखं मुक्तयाना सुख पूर्वकं वासयाना बिज्याना च्व। लोकजनपित निर्वाण महा नगरस थायकु जायकुं – उगु समयस छह्म मनू शास्तायागु धर्म देशना न्यना प्रसन्न जुया भिक्षु संघपित दान बिया, शील रक्षायाना उपोसथ कर्मयाना अमे अनेगु पुंण्य कर्मयाना थन। दनावःह्मथें सकल रत्नं दयेकातःगु दोछिह्म अप्सरापिसं चाहुला चवंगु दिव्य विमानस वना जन्म कावन । अन आयू पुंण्य दतल्ले चवना अनं च्युत जुया वया भी तथागत महा परिनिर्वाण जुया बिज्याय् धुंकुस्येंलि जम्बूद्वीपे पाटलि पुत्र नगरे आणा चक्रवर्ति धर्माशोक महाराजाया महारानीया गर्भें जन्म कावन । वैत नां छूबले वया छय्ले चिमिस समान मजूस्य जन्म जूह्म जुया विसमलोम कुमार धका सकसिनं ह्मसिया चवन । व कुमार छस्येंनिस्यें ज्ञांदुह्म जुया वया अत्यन्त बल सम्पन्नह्म जुया वल । महान शक्ति दुह्म अत्यन्त रूपवानह्म नं जुया चवन। दर्शनीयह्म स्वेहे ययापुस्य चवंह्म परिवार सम्पत्ति नं सम्पूर्णह्म

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

जुया वासयाना च्वन । अनंलि लिपायागु समयस धर्माशोक नरेन्द्र महाराज चये प्यदोह्म जुजुपिसं थाहुएका अनन्त सिपाहि बल सेनापिं यान वाहन मुंका ह्मितेया लागी हिमालयस वना अन यत्तल्ले ह्मिता ल्याहाँ वया च्वंबले चन्द्रभाग धैगु खुसि सिथे थ्यंकः बिज्यात । व खुसि जुलसां छगू योजन तक्क तःव्या, सोंगू गावुत ताजा जुया च्वन । उगु समयस व खुसि नकतिनि वर्षात जूगु सुपाचं आपालं दासी वया च्वंगु पीजा दया ततः धंगु लहरा निखे सिथेसं बिलि-बिलि जाया महा वेगं न्ह्याःवना च्वन । उगु समयस जुजुं खुसि स्वना सुधैह्म मनूनं थुगु प्रकारं न्ह्याना च्वंगु महा गङ्गाजी यात लाल्कया पार तरेयाना वनेगु समर्थ ज्वी धका धया बिज्यात । व खं न्यना विसमलोम कुमार वया वन्दनायाना महाराज ! जि थ्व गंगाजी लाल्कया पार तरेयाना वना हाकनं ल्याहाँ नं वेफु धका बिन्तियात । जुजुं ज्यू धका स्वीकारयाना बिज्यात । अनंलि कुमारं क्वातुक धोति चिना सपः बांलाक मफरदन्ति धागु वेतं हित्तुहिना गंगाजिया सिथे च्वना भिंच्याकु च्वे आकासे तिन्हुया थाहाँ वना छगू उसभति तापाथाय् जूवना लाल्काय्गु थालेयात । अनंलि वेगं न्ह्याना च्वंगु ल धायात काटेयाना लाल्कया वना वया च्वंगु बखते वैत जोना नये धका वया च्वंपिं हारांपि मगर मच्छ (=सोज गोंज) तयेत ह्लांति दाया चुं चुं थथं सच्छि व मीह्म स्याना लाल्कया वं वं जमोने च्वे थाहाँ वया

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

जुजुयात वन्दनायाना दना च्वन । जुजुं उगु कारण थना ग्याना थ्वं जुलसां जित स्याना जिगु राज्य समेतं काय्‌त छुं वेर मदु थोयात स्याना व्छेमाल धका मत्ती तया नगरे थ्वंका कुमारयात सतके व्छुया मन्त्रिपित थ्यें धया विज्यात-"भो मन्त्रिपि थ्व यात वन्धना गारे कुना व्यु" इमिसं अथेयाना बिल । अनंलि दयात वन्धना गारे कुना तःगु थ्यला बिते जुया वन । तदनन्तर जुजुं थ्यलादये धुंका हाकलं छवीकु हाकःद्गु छ्वीपु पं काय्‌थय व्छुया गौं (=गवः) सप्का याके विया दुने नं स्या थंके बिया पटांगिरी तयेके बिया विसमलोम कुमार वन्धना गारं ह्येके बिया मन्त्रिपित थथे धाल-"भो मन्त्रिपि ! थ्व कुमारयात थ्व खड्गं थ्व पंकले थ्यलांगू थ्यलांगूयाना पाय्‌थय व्यु, अथे पाले भकुत धासा थ्वयात स्याना छो' धका आज्ञा जुल । व खँ न्यना कुमारं "जि वन्धना गारे च्वं च्वनागु तादये धुंकल नयेपित्याना आहार द्वारा पीडित व ल्कांत जुया च्वना जि आहार नया त्वाह्लाय् दःसा उत्तम ज्वी धका धाल । छंत आथयें आहार दंमजु धका धाल । अथे जूसा पुखुली वँना ल. तोने धका धाल । इमिसं ज्यू धका स्वीकारयाना पुखुली यंकल । कुमार पुखुलो ववाहाँ वना मोल्हुया लखे डुबे जुया थःत माको स्यातना नया ल तोना दँना वया खड्ग जोना महाजनपिसं सोया च्वंक च्वंकंहे च्ये च्याकु च्वे आंकासे तिम्हुया वँना सकल पंकले ात थ्यलांगू थ्यलांगू टुकडा

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

टुकडा यायां ववाहाँ वया मो पाखे त त्यागु नँ त्या थ्यंका किरिण-किरिण धैगु सः ताया खङ्ग वां व्छया खोया चवन । अनंलि जुजुया मनूतिसं छ छाय् खवया चवनागु धका न्यने व थुलिमछि मनूतय् दथ्वी जित यःयि सुंमदु खनो । यदि थ्व पंया दुने नँ छुला तःगुदु धका ह्लापांतुंहे जितः कँगु जूसा जि जुलसां थ्व पं फले छलांगू छलांगू पावक त्वा ल्हाना बीगु खं धका धाल । अनंलि जुजुं कुमारं याना क्यंगु बहादुरि खना प्रसन्न जुया उपराजयागु पदवि व आपालं विभव सम्पत्ति नं बिया बिज्यात । वैत थथि ज्यागु बल सम्पत्ति लाभ जूगु जाति, गोत्र, कुल, प्रदेशया बलं मखु नतु प्राणहिंसादि दुश्चरिभया बलं हे ख । छुकि यागु बलं धासा ? काश्याप सम्यक् संबुद्धया समये भिक्षु संघपित व्युगु दान आदि सुचरित्रया कर्म विपाकं खः । उकि धयातसः-

१. कस्संपस्स मुनिन्द्रस्स काले अञ्ञतरो नरो ।
सम्बुद्धमुपसंकम्म सुत्वा धम्मं सुद्देसितं ॥१॥

काश्यप तथागतया समयस छह्म मनू तथागतया सत्तिक वना बांलाक देशनायाना बिज्यागु धर्म श्रवण याना ॥१॥

२. पटि लद्ध सद्धो हुत्वान सीलवन्तस्स भिक्खुनो ।
मधुरन्न पाने पचुरे अदासि समनो तदा ॥२॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

अत्यन्त श्रद्धावान जुया उगु समयस भिगु
मनयाना शीलवानपि भिक्षुपित आपालं मधुरगु अन्न
पान दान बिल ॥२॥

३. अदासि चीवरे पत्ते तथेव कायबन्धने ।
अदा खीर सलाकं च बहु कत्तर यट्ठियो ॥३॥

चीवर वस्त्र, भिक्षा पात्र दान बिल अथेहेतुं
काय बन्धन (=जनी) दुरुया सलाक दान,
आपालं तुतांनं दान ब्यूगु जुल ॥३॥

४. अदा सुफस्सयं दानं मञ्च पीठादिकं तथा ।
पावारकम्बलादीनि अदा सीत निवारणं ॥४॥

बांलागु भिगु नायूगु स्पर्श दुगु, चिकुगु पीडा
मदेका बीगु खाता कुशि आदि दान बिल, अथेहेतुं
उत्तमगु गा सांगा आदि नं दान बिल ॥४॥

५. अदा भेसज्जदानानि अरोगत्थाय भिक्खुनं ।
एवं नानाविधं पुञ्ञं कत्वान तिदिवं गतो ॥५॥

भिक्षु पिनिगु रोग मदयेकेया लागी भैषज्यं-
वास दान बिल, थुगु प्रकारं अनेक प्रकारयागु पुंण्य
यानालि देवलोकस वन ।

६. तत्थ दिब्ब विमानह्मि उप्पन्नो सो महिद्धिको ।
देवच्छरापरिवुतो देव सेना पुरक्खतो ॥६॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

अनेक देवलोके द्योपिनिगु विमाने उत्पन्न जुह्म व महानगु ऋद्धि दुह्म देव अप्सरापिसं चाहुएका देव सेनापिं न्ह्यो न्ह्यो तया ॥६॥

७. दिब्बेहि नच्चगीतेहि दिब्ब वादित तन्तिहि।
मोदमानो अनेकेहि दिब्बसम्पत्तिया सह ॥७॥

दिव्य-द्योपिनिगु सुसताप अनेक प्रकारगु दिव्य प्याखं नं याना, दिव्य-द्योपिनिगु वीणा बाजं आदिया कारणंयाना खुशि प्रसन्न जुवं ॥७॥

८. यावतायुं तहिं ठत्वा जम्बुद्दीपे मणोरमे।
पुरे पाटलिपुत्तह्मि धम्म सो कस्स राजिनो ॥८॥

९. पुत्तो हुत्वान निब्बत्ति महा थामो महाबलो।
महायसो महा भोगो आसि बुद्धादिगामको ॥९॥

उगु देव लोकस आयु दतस्ले चवना जम्बूद्वीपे अत्यन्त मनोरम-वांलागु पाटलि पुत्र नगरे धर्माशोक जुजुया पुत्र जुया जन्म जुल। महानगु शक्ति दुह्म तःधंगु यश दुह्म, विशालगु (उपभोग परिभोग) वस्तु दुह्म बुद्धादि रत्न त्रयस मामिकह्म जुया श्रद्धा-भक्ति दुह्म जुल ॥८॥९॥

१०. कातब्बं कुसलं तस्मा भवसम्पत्ति मिच्छता।
पालेतब्बमथो सीलं भावेतब्बा च भावना ति ॥१०॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

उकिया निन्ति भव भोग सम्पत्ति इच्छाया पिसं कुशल कर्म याय्मा, शीलनं पालन याय्मा हानं मेगु ध्यान-भावना नं याय् सयेकेमा। धका (धयातल)

अनंलि कुमारं उपराजयागु पदवि लाभयाना कया सम्पत्ति सुख अनुभव यायां मोग्गलि पुत्ततिस्स महा स्थविर प्रमुख महा भिक्षु संघपित चीवर, पिण्ड पात्र, सेनासन, गिलान प्रत्यय-वास इत्यादि दान बिया सत्कारयाना शील रक्षायाना, उपोसथ कर्म याना आयु फुना अन्त जुस्येंलि थःगु कर्म अनुसारं परलोक वन।

११. एवं विधं सुचरितं सुमनो करित्वा।
आगिरस नेकविभवस्स भवा भवेसु।।
तुम्हे पि भो सुचरितं विभवानु रुपं।
कत्वान निब्बुतिपद्दं करग करोथा'ति।।११।।

भिगु चित्त दुपिसं थुगु प्रकारं सुचरित्र कुशल कर्मयाना दुःख आपा दुगु थ्व भव संसारस अनेक प्रकारगु सुख सम्पत्तिया स्वामि-मालिक ज्वी दं। भो सज्जपि! छिमिसं नं थः थःगु सम्पत्ति अनुसारं सुचरित्र कुशल कर्मयाना निर्वाण पद हस्तगतयानाका।।११।।

विसमलोम कुमारया बाखं

तृतीय—स्वँपू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

कञ्चनदेवीया बाखंस

४व छस्येंनिस्येंया आनुपूर्वि कथा !

जम्बूद्वीपे जुलसां देवपुत्त नां जुया च्वंगु छगू नगर दया च्वन । उगु नगरस मनूत आपालंयाना पत्तमहं धैगु पूजा याई, भगवान तथागतं सेवनयाना बिज्यागु भिक्षा पात्र हया अनेक प्रकारयागु पूजा विधियाना महानगु उत्सव याइगु जुया च्वन । उकियांत पत्तमहं उत्सव धका धाई । उगु समयस देवपुत्त नगरे जुत्तुं सकल रत्नं दयेका तःगु रथयात सकल अलंकारं छाय्प्येयाना अर्थात सजे धजेयाना कुमुद्र स्वां हःया रंग दुपि प्यह्म सिन्धव सल जोतेयाना तःगु बांलाक ज्यास पिं कालिगरतिसं न्हेगू रत्न जरेयाना दयेकातःगु चय्कु हाकःगु पं दयेके बिया तथागतं छ्यला बिज्यागु लोहँयागु भिक्षा पात्रयात मोतिमाया जालि आदि बांलाका-अलंकार याना पंया च्वकाय् तया पं रथे तया, नगरयात देव नगर समानं छाय्प्यके बिया ध्वाय्, पताका आदि बीयेके बिया थाय् थासे ध्वाका दयेके बिया पूर्ण कलस तयेका झोलाक मत च्याके बिया अनेक प्रकारगु पूजा विधियाना नगर चाह्वीका नगरया दथ्वी यंका बांलाक छाय्पा तःगु रत्नयागु मण्डपस

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

पात्र धातु तया ?हेतु तक महा धर्म श्रवण याकीगु जुया च्वन । उगु समयस छ्चाखेरं जनपदय च्वंपि आपालं मनूत व देवतापि व यक्ष राक्षस, नाग, गरुड आदिपि नं मनू तयेगु भेष कया आपालंयाना उगु उत्सव स क्वाहाँ वैगु जुया च्वन । थुगु प्रकारं व पूजा विधान अत्यन्त महान आश्चर्य जनकगु जुया च्वन ।

उगु समयस छह्म नाग राजां अत्यन्त उत्तमगु रूप दुह्म पैन मवंनिह्म छह्म कुमारि भिसा मचा धर्म श्रवण यानाच्वंपि मनूतय् पुचले! खना वया उपारे आसक्तगु मन जुया अनेक प्रकारं वैत याचना यातं नं व प्राप्त मजुया क्रोधित जुया थ्वयात स्यानाच्छे धका ह्लास विष दुगु सासः तोताच्छत । व अथेयागु वैगु श्रद्धा बलंयाना वैत छुं छ्गू उपद्रव याय्गु समर्थ मन्त । अले व भिसा बात व नागं क्वे तुर्ति निस्यें सकल शरीर छगुलि थःगु शरीरं हित्तुमतु हिना छयँ रूपी फणं त्वप्पुया ख्याना च्वन । व भिसा मचां मेगु छुं छुं हे चिन्तना मयास्य एक चित्तयाना धर्म श्रवणयाना च्वंगुया बलं (वैत) स्याभचा हे कष्ट मजुल । (मनूतिसं) (चाकटे जुया) द्यो तुयुया बयेव न्यन । व खना थ्व छुख धका उकियागु कारण सत्य क्रिया व भिसां नं इमित कारण कँ कँ यथे यात । उकि घाल—

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

१. ब्रह्मचारिणाहों साहं आजाता इध मानुसे ।
तेन सच्चेन मं नागो खिप्पमेव पमुञ्चतु ।।१।।

जि जुलसां थुगु मनुष्य लोके जन्म जुस्यें
निस्यें कोमारि ब्रह्मचारिणी जुया च्वना, उगु सत्यया
कारणंयाना नागं जितः याकनं त्वतावनेमा ।।१।।

२. कामातुरस्स नागस्स नोकासमकरिं यतो ।
तेन सच्चेन मं नागो खिप्पमेव पमुञ्चतु ।।२।।

गुकिया निंति कामं आत्तुर जुया च्वंह्म
नागयात (जिं) अनुमति मबिया, उगु सत्यया
प्रतापंयाना नागं जित याकनं त्वता वनेमा ।।२।

३. विसवातेन खित्तस्स कुपितस्सोरगस्सहं ।
अकुद्धो तेन सच्चेन सोमं खिप्पं पमुञ्चतु ।।३।।

विष दुगु सासलं कयेका हःह्म तंचाह्म
नागयात जिं कोप-तं पिमकया उगु सत्यया प्रभावं
व नागं जितः याकेनं त्वता वनेमा ।।३।।

४. सद्धम्मं सुणमानाहं गरुगारव भत्तिया ।
अस्सोसि तेन सच्चेन खिप्पं नागो पमुञ्चतु ।४।

सद्धर्मं न्यना च्वनाह्म जि अत्यन्त गौरव
भाव भक्ति तया न्यना च्वना उगु सत्यया प्रभावंयाना
नागं (जितः) याकनं तोता वनेमा ।।४।।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

५. अक्खरं वा पदं वापि अविनासेत्वाव आदितो ।
अस्सोसिं तेन सच्चेन खिप्पं नागो पमुञ्चतुति ।.५।

एवं निश्यें आखः छगः हे जक जूसां, पद छगू हे जक जूसां विनाश मयास्य (बांलाक) जि धर्म श्रवणयाना उगु सत्यया प्रभावंयाना याकनं हे (जितः) नागं त्वता वनेमा ॥५॥

सत्य क्रिया याय् सिधेका नागराजा व मिसा खना अत्यन्त प्रसन्न जुया हिना तःगु थःगु शरीर पयनाः सच्छिगू फण पिकया व मिसा मचायात थःगु फणया छोने फेतुका आपालं नाग माणवकपिं नाप लयागु पूजा धैगु पूजायागु जुल । व दृश्य खना आपालं नगर वासिपिं आश्चर्य अभ्दुत चाया झिंच्यागु कोटि धनं पूजायात। उकि धालः—

६. नत्थि सद्धा समो लोके सुभद्दो सब्बकामद्दो ।
पस्सथस्सा बलंसद्धा पूजयन्तेवं नरोरगा ॥६॥

लोकस श्रद्धा समानु सकल इच्छा पूर्णयाना बीह्म भिंह्म मित्र (मेपिंसुं) दमखु व मिसा मचाया श्रद्धाया बल छको स्व, मनुष्य नागपिंस थुगु प्रकारं पूजायात ॥६॥

७. इध लोकेव सा'लत्थ भवभोगमनप्पकं ।
तस्मा सद्धेन कातब्बं रतनत्तयगार वन्ति ।७।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

व मिसा मचां थुगु लोकेहे स्वल्प मजूगु भव भोग सम्पत्ति लाभयाना काल, उकिया निम्ति श्रद्धार्दुपि जनतापिसं त्रिरत्नयात गौरव भाव भक्ति याय् फय्केमाल ॥७॥

अनंलि थुगु प्रकारं व मिसा मचा आपालं भव भोग सम्पत्ति लाभयाना कया जन्म भर तक्क कुमारि ब्रह्मचर्यस च्वना आयु फुना वँस्येलि मृत्यु जुया वना वहे नगरे जुजुया जेठिम्ह महारानीया गर्भे प्रति सन्धि कया झिला दया वस्येलि मांया गर्भं प्याहाँ वल। व जन्म जूबुनु जुलसां सकल देव पुत्र नगरस रत्नयागु वा गात। उकिं वयात कञ्चन देवी धका नां छुत। व जुलसां सकलस्या योह्म जुल बांलागुली तयेमाल धासा देव अप्सरा समानह्म म्हुतुं पलेस्वांयागु सुगन्ध व। शरीरं श्रीखण्डयागु सुगन्ध फैले जुया च्वन। प्यकु पाय् धंगु कोठाय् मत च्याकेमा धैगु मदु सकल कोठा छगुलि शरीर यागु प्रकाशं छगू हे जक आलोकित जुया च्वनी। वैगु रूप सम्पत्तियागु वयान सकल जम्बूद्वीपे प्रकट जुया वन। अनंलि सकल जम्बूद्वीपस च्वंपि जुजुपिसं वया लागी बौह्म जुजुयात कोश्यालि व्छया हल। व जुलसां पञ्चकामस अनुलिप्त मजुस्य बौह्मसिके अनुमति कया भिक्षुणीतय्थाय् वना प्रब्रजित जुया विदर्शना भावनायाना प्रतिसम्भिदा सहितं अरहत पदस थ्यंकः बिज्यात।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

८. सुत्वान सादर वसेन कुमारिकेवं ।
धम्मं हि सील ममलं परिपालयन्ती ॥
लद्धान नेक विभवं विभवं पयाता ।
मा भो पमज्जथ सदा कुसलप्पयोगेति ।८।

गुकिया निर्भित कुमारि सयेंबु नापं पुगु प्रकारं सादर पुर्वकं धर्म थवखयाना निर्मलगु शील पालनयाना अनेक प्रकारगु भव भोग सम्पत्ति लाभ याना कया निर्वाणस समेतं व्यंकःवन (उकिया निर्भित) भो सज्जनपि ! कुशल कर्म याय् गुलि ह्यावलेसं आलसि चाय् मत्ये प्रमादित ज्वीमते ।८।

कञ्चन देवीया बाखं

चतुर्थ—प्यपू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

व्याघ्र-धुँया बाखँसः

थ्व छस्येंनिस्येंया आनुपूर्बि कथा !

जम्बूद्वीपस चूल राष्ट्रया लिक्क वाराणसी नगरे छगू चायागु पर्वतया बिच्चं तज्याना वना च्वंगु महानगु लँ छगु दु । अन दथ्वी लाक्क धुँ छह्म थः कांह्म बौयात पर्वतया गुफा छगूलि तया पालन पोषणयाना वासयाना च्वन । वहे पर्वत मार्गया जंगल लुखास तुण्डिल धैह्म छह्म आत्मैरामया मचा सिमा छमास वासयाना च्वन । इपिं निम्हं थवंथः प्रियपिं स्वाय्-पासा जुया च्वन । उगु समयस प्रत्यन्त गामे च्वंह्म छह्म मनू थः जहान नाप स्वापुयाना बाराणसी वँनेत व जंगलया लुखास थ्यंकः वन । अले आत्मैरामया मचां गंसिचाह्म दुःखिह्म व खना हृदय कम्पमानयाना वैत सःता भो ! छ गन वनेत वयागु धका न्यन । वं जंगलया पारी पाखे वँनेगु धका लिसः बी व तुण्डिलं भो ! थ्व जंगलया बिच्चे धुँ छह्म च्वं च्वंगु दु कडागु स्वभाव दुह्म-रोद्रह्म, नाप लाक्को सित स्याना नये यो छ थ्व लं वने मते धका धाल । थ्व दुर्भाग्यह्म मनू थःत हित याय्‌या लागी धागु वैगु वचनयात वास्तामयास्य जिला वँ हे वँनेगु धाल । तुण्डिलं अथे जूसा हे पासा छ ल्याहाँ मवंस्य वँहे

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

वनेगु जूसा व धुं जिमि पासाव: जिगु वचन छ पाखें न्यना छंत जोनी मखु धका धाल। वैगु व वचनयात वास्ता मयास्य वं ग्रात्मैरानया उपरे द्वेष भावयाना वैत मुगलं दाया स्याना ग्ररणि निपिकया मिच्याका (छुया) नल। असत्पुरिषतय् नाप सत्सगत याय्गु थैगु थुगु लोक परलोक निगु-लीसं दुःख दाई हे जक ज्वी। उकि धाल:-

१. मया कतं मय्हमिद्ं इति वेस्सानरं नरो ।
समालिङ्गति सप्पेमो द्रहतेवस्स विग्गहं ॥१॥

मनुष्यतिसं प्रेम पूर्वकं थ्व नि ययेकागु. थ्व जिगु धका मिंयात घय्पुत धासा थया शरीरयात मि अवश्यनं पुहे ध्वी ॥१॥

२. मधुखीराद्रि द्रानेन पेमसा परिपालितो ।
सोरगो कुपितो चस्स डहतेवस्स विग्गहं ॥२॥

कस्ति दुरु आदि थ्वंका प्रेम पूर्वकं (गुह्य सर्पयात) पालन पोषणयाना तं व सर्प तं चाल धाय्‌व वयागु शरीयात न्याहे न्याई (मन्याई हे मखु)

३. एवं निहीन जच्चेन पापेन अकतञ्ञुना ।
नराधमेन द्रीनेन कत्तो पि खरगसङ्गमो ।३॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

नीचगु जाति स्वभाव दुह्म, पापीह्म, यानागु गुण मदूह्म, अशरणह्म, अधर्मह्म मनू नाप यानागु क्षण भर जक जुसां संगतंयाना थथे (अनर्थ दायी ज्वीकु) ॥३॥

४. असाधुको अयन्तेवं जानमानेन जन्तुना,
मुहुत्तम्पि न कातब्बो सङ्गमो सो अनत्थद्वोति ।४।

थ्व मनू असत्पुरुष धका थुगु प्रकारं स्यूह्म व्यक्ति अनर्थ बीयोगु अर्थिज्यागु संगत क्षण भर हे जक जूसां याय् मत्यो ॥४॥

अनंलि व असत्पुरुषह्म मनूनं (आत्मैरामयागु) ला नया अनं वना जंगलया दथ्वी थ्यंकः वन। अले धुं वखना तःसकं गर्जे जुया वैत जोनेत तिन्हुया वल। व मनूनं धुं खना ग्याना तुण्डिलयागु वचन लुमंस्य वया थथे धाल— "भो ! जि छं पासा तुण्डिलया थासं वयाह्म ख" धका। व खं न्यना धुं प्रसन्न जुया वा पासा धका रंत सःता थः चवने थाय् बोनायंका नय् योग्यगु आहार द्वारा वैत शंतोष याना बौह्मस्या लिक्क यंका फेतुका हानं वन जंगल पाखेंतुं वन। अनंलि (धुंया) बौह्मस्यां कायह्म ल्याहाँ वना छ्वं तल्लें वनाप खं ल्हाल्हां वैगु वचनया अनुसारं तुण्डिलयात स्याना नया वःगु आकार सीका काल। अनंलि वं कायह्म ल्याहाँ वयेव- "छं पासायात थ्वं स्याना नया वये धुंकल"

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

धका कन । व खें न्यना धुं अप्रसन्न-दुःखि जुया वेगं व चवं थाय् वना 'पासा तुण्डिल' धका सता स्वया व मखना, पापुया तःगु खना निश्चय नं वं जिमि पासायात स्यात ज्वी धका शोक यायां, विलाप यायां ल्याहाँ वल। अनंलि व असत्पुरुषह्म मनूनं व अन वंना चवं तल्लें वया (कांह्म) बौयात लोहँतं कयेका स्याना आ धुंयातनं स्याय्गु धका व ल्याहाँ वैगु लँ स्वया सुला चवं वन । उगु समयस धुं नं ल्याहाँ वल। व मनू धुं ल्याहाँ वःगु खनते वैगु तेजं-प्रतापंयाना ग्याना, वना 'स्वामि जिगु जीवित रक्षायाना ब्युं' धका पालितःले वंना भोस्सू वन । धुं जुलसां वं यागु ज्या खना वया उपरे थःगु चित्त शान्तयाना जिमि पासाया समाचार जोना वःह्म सित द्वेष भाव याय्गु योग्य मजू धका चिन्तनायाना वैत भरोसा बिया हुँ पासा ! धका सुख पूर्वकं हे च्छया बिल । सत्पुरुष तय् नाप संगत यानागुया फल थये खः । थुगु लोके परलोके निथाय् सनं सुख दाई जुहे ज्वी । उकि धया तलः—

५. सब्भिरेव समासेथ सब्भि कुब्बेथ सन्थवं ।
सब्बत्थ सन्थवो तेन सेय्यो होती न पापियो ५।

सत्पुरुष तयेगु हे जक संगतया सत्पुरुष तय् नाप हे जक मित्रताया व ईपि सत्पुरुष तये नाप यानागु संगत-मित्र भावंयाना न्ह्याथासनं भि हे जक ज्वी मभि गवलेसं ज्वी मखु ॥५॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

६. सुखावहो दुक्खनुदो सदा सब्भि समागमो।
तस्मा सप्पुरिसेहेव संगमो होतु जन्तुनं'ति ॥६।

सत्पुरुषयय् नाप समागम ज्वीगु न्ह्याबलेसं सुख दायक ज्वी, दुःख तापाका च्वं, उकिया निम्ति सत्वप्राणिपिनिगु संगम सत्पुरुष तय् नाप हे जक ज्वीमा ॥६॥

अनंलि व व्याघ्र-धुं उगु मैत्रि चित्तयागु प्रभावंयाना अनं सिना वना स्वर्ग लोकस जन्म जूवनं ।

७. एवं विधोपि फरुसो परमंस भोजी,
व्यग्घो दयायुपगतो सुगतिं सुमेधो ।
तस्मा करोथ करुणं सततं जनानं
तं वो ददाति विभवं च भवेसु भोगन्ति ॥७॥

थथि ज्यागु आकार दुह्म कडागु स्वभाव दुह्म फरपिनिगु मेपिनिगु ला नये योह्म धुं नापं दया-करूणांयाना सुगती स्वर्गस वना जन्म कावन, उकिया निम्ति सदानं सत्व प्राणिपिनि उपरे दया-करुण तयेगुया, थुकिं छिमित भव भोग सम्पत्ति व निर्वाण सम्पत्ति समेतं बी ॥७॥

धुँ-व्याघ्रया बाखं

पञ्चम—न्यापू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

सिपू टुकड़ा दानयाह्मस्या बारवनस

थ्व छस्यँनिस्यँया आनुपूर्बि कथा ।

श्रावस्ती जुलसां छह्म रनू उत्तर पाखे च्वंगु प्रदेश पाखे वने धका लं स यात्रा याय्गु पालेयाना गर्मियागु मैनास शुद्ध वान्हितो न्हिने तःसतं कड़ागु निभालं स्यागु चाया सिमा किचले द्वाहाँ वना ग्वा नवं सिपू छपुती फेतुना च्वन । अनंलि उत्तर प्रदेश पाखें वया च्वंह्म मनू छह्मनं अथेहे निभालं ल्कान्त जुया वया, न्हापायाह्म मनूया सत्तिकंतुं फेनुना हे पासा ! लः दुला धका न्यन । मेह्मस्यां लः मदु धका धाल । अले वंत वं भो ! जितःनं ग्वा ब्यू लः त्वने प्याचाया च्वन धका धासानं प्राप्त मजुल । प्यटका दामं ग्वा छहः न्याना प्राप्त याना कया अनहे फेतुना नया लः त्वने प्याचागु लंका उगु उपाकारंयाना व छना स्नेह भावयाना थः वँनेमागु लँ लिना वन । अनंलि लिपायागु समयस व समुद्रया सिथे बन्दरगाहस वना व्यापार याय्या लागी जहाजे च्वना वना च्वच्वं समुद्रया दथ्वी थ्यंकःवन । अनंलि न्हेनु दुखुनु जहाज तज्यात, मनूत न्या, काउले, तयेगु नसा जूवन । वहे मनू छह्म जक निरोगि जुया सिपू छपू छाती तया समुद्रे लाल कया च्वन । तदनन्तर मेह्मनं अथेहेतुं

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

जहाज तज्याना छल्ह जक बाकि जुया समुद्रे लाल काकां न्हापायाह्म मनू नाप लात अनंलि इर्पि निह्म न्हेनु तक्क समुद्रे लात काकां थवं थः ह्मसीकल । इर्पि निह्म मध्ये दां बिया ग्वा न्याना काह्मस्या सिपू छाती तया लाल कया च्वन, मेह्मस्या अथे छुं मदु । अनंलि वं दां कया ग्वा ब्यूगु मात्र उपकार उलि जक लुमंका थःगु सिपू वयात बिल । वं उकी गोतुला लाल काकां वयात तोता वन मेह्म छुं आधार मदेक लाल काकां उत्साह हीन जुया लखे डुबे ज्वीगु थाले जुल । उगु समयस समुद्रे अधिग्रहित जुया च्वंह्म मणिमेखला धैह्म देवि डुबे जुया च्वंह्म व खना थ्व सत्पुरुष ख धका वंगु गुण स्मरणयाना वेगं वया वंत थःगु आनुभावं समुद्रया सिथे थ्यंके यंका बिल । मेह्मसित नं व देवि वंगु हे गुणयागु आनुभावंयाना सिथे थ्यंकः यंका बिल । अनंलि सिपूती च्वना वःह्म मनूनं व खना आश्चर्य चाया न्हापालाक थन गथेयाना थ्यंकः वया पासा धका न्यन, वं मस्यु अथे जूसां सुख पुर्वकं हे सिथे थ्यंकः वया धका धाल । अले देव धीता प्रकट जुया वया थःगु आनुभावं थ्यंकः हयागु कारण कना धालः—

१. यो मातरं वा पितरं वा धम्मेन इधपोसति,
रक्खन्ति तं सद्वा द्वेवा समुद्दे वा थलेऽपिवा ॥१॥

थुगु लोके गृह्मस्यां मांयात जूसां बौयात जूसां धर्मानुकूलं पालन पोषणयाई व सत्पुरुषयात

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

समुद्रे जूसां जमीने जूसां न्ह्याबलेसं देवतापिसं रक्षा याई ॥१॥

२. यो च बुद्धं च धम्मं च संघं च सरणं नतो।
रक्खन्ति तं सदा देवा समुद्दे वा थलेऽपिवा ॥२॥

गुह्म मनू जुलसां सर्वज्ञ बुद्ध, धर्म व संघया शरणे वनो व उपासकयात समुद्रे जूसां जमीने जूसां न्ह्याबलेसं देवतापिसं रक्षायाई ॥२॥

३. पञ्चविधं अट्ठविधं पातिमोक्खं च संवरं।
पालेति यो तं पालेन्ति देवा सब्बत्थ सब्बदा ॥३॥

गुह्मस्यां पञ्चशील अष्टशील पालन याई प्राति मोक्ष संवरशील रक्षायाई व शीलवानह्म मनूयात न्ह्याबलेसं न्ह्यायासं देवतापिसं पालन-रक्षायाई ॥३॥

४ कायेन वाचा मनसा सुचरितं चरतीधयो।
पालेन्ति तं सदा देवा समुद्दे वा थलेऽपिवा ॥४॥

थुगु लोके गुह्मस्यां शरीरं वचनं मनं सुचरित्र आचरणयाई वैंत समुद्रे जूसां जमीने जूसां न्ह्याबलेसं देवतापिसं रक्षायाई ॥४॥

५. यो सप्पुरिस धम्मेसु ठितोध कतवेदिको।
पालेन्ति तं सदा देवा समुद्दे वा थलेऽपिवा ॥५॥

थुगु लोके गुह्म सत्पुरुष धर्मस च्वं च्वनी कृतज्ञ गुण ह्मसी वैंत समुद्रे जूसां जमीने जूसां न्ह्याबलेसं देवतापिसं रक्षायाई ॥५॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

अनंलि वं धाल:-

६. नेव द्दानं अद्दा साहं न सोलं परिपालयिं ।
केन मे पूञ्ञ कम्मेन म मं रक्खन्ति देवता ॥
पुच्छामि संसयं तुय्ह तं मे अक्खाहि देवते'ति ॥६॥

जि दान बिया मवया शीलनं पालनयाना मवया जिगु गुगु पुंण्य कर्मया कारणंयाना जित: देवतापिसं रक्षायाना चवन शंका जुया चवंगु छुं के न्यना चवना हे देवता! व जित: छुं कनाब्यु। ६।

देवतां धाल:-

७. अगाधापारगे भीमे सागरे दुरिताकरे,
भिन्ननावो तरन्तो त्वं हदये कत्वा कलिङ्गरं ॥७॥

अत्यन्त तःजागु पारीवने मफुगु भयांनकगु उपद्रवया छें जुया चवंगु सागर समुद्रस जहाज स्यना छ जिपू बकू छातीतया माल कया चवन ।७।

८. ठत्वा सप्पुरिसे धम्मे अत्तानमनपेक्खिय ।
खरास न्थवस्स पुरिसस्स अद्दासि फलकं सकं ॥८॥

सत्पुरुष धर्मस चवना थःत वास्ता मयास्य क्षण भर जक संगत दुह्म मनूयात थःगु सिपू बिया बिल ॥८॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

९. तं तुम्हं मित्त धम्मं च दानं च फलकस्स ते,
पतिट्ठासि समुद्दस्मिं एवं जानाहि मारिसा'ति । ९॥

छंगु उगु मित्र धर्म व थ:गु मिपू मेंपित
ब्यूगुया कारणंयाना छंत सागर-समुद्रस प्रतिष्ठा
जुल हे मारिस छं थये धका सीका का ॥९॥

थथे धया जुलसां व देवि इमित दिव्य
आहारं सन्तुष्टयाना दिव्य वस्त्रं अलंकार छायपा
थ:गु आनुभावं इमित श्रावस्ती नगरे हे यंका तये
यंका बिल । अबलेसं निस्यें इमिसं बहे आरम्मण
याना दान बि ब्युं शील रक्षा यायां उपोसथ
कर्म यायां आयुया अन्तस स्वर्ग परायन जुया वन ।

१०. एवं परित्त कुसले नपि सागरस्मिं,
सत्ता लभन्ति सरणं खलु देवता हि ।
तुम्हेपि सप्पुरिसतं अवि नासयन्ता,
मा भो पमज्जथ सदा कुसलप्पयोगे'ति ॥१०॥

थुगु प्रकारं भतीचा जकगु कुशल कर्म नापं
सत्व प्राणिपिं सागर समुद्रस देवता पिनिगु निश्चय
रूपं प्रतिष्ठा लाभ ज्वी भो सज्जनपिं ! छिपिसं नं
सत्पुरुष धर्म नाश मयास्य न्ह्याबलेसं कुशल कर्म
याय् गुली प्रमादित जुया च्वने मते ॥१०॥

खिपू दानयागु बाखं
कड्म—खुपू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

खुँ पासाया बारवनस

७व छसेंनिसेंया आनुपूर्वि कथा ।

श्री भगवान तथागत महा पर्िनिर्वाण जुया विज्याय् धुंका जम्बूद्वीपे देवदह नगरस छह्म मनू दुःखी जुया अन अन उगु उगु थासे चाय्हू जुजुं प्रत्यन्त प्रदेशस छगू गामे वना अन छगू कुलगृहे वना वासयाना च्वन । अन मनूतिसं वयातयागु (=जाख्याति) जा विया पोसेयाना तल । अनं लि वं अन मनूतये नाप मित्रता दयेका निनु प्यनु अन च्वना मेगु थासे वना लिपायागु समयस खुँ यागु ज्यायाना जीविका याय्गु थालेयात । अनं लि छन्हुया दिनस खुया च्वंह्म वैत जुजुया सिपाहितिसं जोना जुजुया थाय् बयने यंकल । जुजुं वयात झ्यालखाना- नाय् छ्वया ब्यु धका आज्ञा जुल । इमिसं वयात झ्यालखानाय् यका सिखलं चिना पालेतयेत जिम्मा बिया वन, व झ्यालखानाय् च्वँ च्वं भिनिदँ समय बितये जुया वने धुंकल । अनं लि लिपायागु समयस वया न्हापायाह्म पासा प्रत्यन्त गामे च्वंह्म मनू छह्म छुं छगू ज्यांयाना देवदहस वया अन अन उगु उगु थासे चाय्हू जुजुं वन्धनागार झ्यालखानाय् कुना तःह्म वैत खना खनालि वैगु हृदय कम्पित जुल, व मनू खोया विलापयाना जि छंत छुयाना

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

वीमाल पासा ? धका न्यन । अथेंलि वं पासा जि ख्यालखानाय् चवं चवनागु भिंनिदं समय वितये जुया वने धुंकल, थुलि मछि समय तक्क मभिंगु भोजन आदियाना महा दुःख भोगयाना चवना । गबले तक्क जि आहार माला भोजनयाना न्याहाँ वये मखुनि अबले तक्क वितः थनं मुक्तयाना छ्वेगु उपाय छगू माला वा धका धायव व सत्पुरुषं—

१. रुपेन किन्तु गुणसील विवर्जितेन,
मिच्छा लयस्स कितवस्स धिया किमत्थं ।
दानादि चाग वि गतेन धनेन किंवा,
मित्तेनकिं व्यसनकाल परम्मुखेना'ति ।१॥

गुण शीलं अलग जुया च्वंगु रुपं जक छु प्रयोजन ज्वी, भूठ वं ल्हाईह्म आलसिह्म खुं अथवा कपटिह्म मनूयात प्रज्ञा-बुद्धि छु प्रयोजन ज्वी, दान बीगु इत्यादि त्यागं अलग जुया च्वंगु धन-दौलतं छु प्रयोजन ज्वी ? विपत्ति जुया च्वनीगु समयस फस्सोया च्वनीह्म मित्र - पासा दयां छु प्रयोजन ज्वी ? ॥१॥

थुगु प्रकारं जुलसां धया ज्यू पासा छंगु वचनयाना वीगु जुल धका पाले तय् थाय् वंना भो पाले दाजुपि ! थ्व जानया थन ल्याहाँ मवः तल्ले जि वया जिम्मेवारी जुया वी थ्वयात तोता व्छया व्यु धका धाल । इमिसं भो ! थ्वयात तोता

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

व्छये फैमखु तयापि थ्व गबले तक्क वैमखु अबले तक्क छ थ्व नँयागु सिखलं चिका च्वने खःसा थ्वयात त्वता व्छयावो नतरसा त्वता व्छये फैमखु धका धाल। अथे जूसा ज्यू पासा धका धया वया तुती च्वगु सिखः लिकया थःगु तुती चिका इयालखाने द्वाहाँ वना मेह्मसित तोतका व्छया बिल। व नं असत्पुरुषह्म सनू बन्धनं मुक्तयाना व्छस्यें नित्यें हानं छको उगु थासे ल्याहाँ मवस्यहे वना बिल। अहो! अकृतज्ञ तयेगु स्वभाव सीखे थाकु खनी। उकिं धालः—

२. वारिपूरे यथा सोब्मे नेवन्तो विसमं समं।
पञ्जायतेवं साधुस्स भावं मनसि सम्भवं ॥२॥

लखं जागु गाले दुने विसम थाय् समथाय् गथे खंके फैमखु अथेहेतुं असत्पुरुषतय् मने उत्पन्न जूगु विचार (सीका काय् फैमखु); ॥२॥

३. भासन्ति मुखतो एकं चिन्तेन्ति मनसापरं।
कायेनेकं करोन्तेवं पकतायमसाधुनं ॥३॥

म्हुतुं छगू खँल्हाई मनं मेगु चिन्तनायाई शरीरं हानं मेगु हे ज्या यावनी थुगु प्रकारं असत्पुरुष पिनि थज्यागु स्वभाव जुया च्वन ।३।

४. तेसं यो भाव मञ्ञा सोव पण्डित जातिको।
बहुस्सुतोंऽपि सोयेव परचित्त विद्रूपिसोऽति ॥४।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

गुह्मस्यां ईपि असत्पुरूष पिनिगु स्वभावयात सीका काई वहे जक पण्डित स्वभाव दुह्म ज्वी वहे जक बहुश्रुत (=विद्वान) नं ज्वी, वहे मेपिनि मन ह्मस्यूह्म ज्वी ॥४॥

अनंली व श्यालखानाय् च्वं च्वंगु भिनिदँ विते जुया वन । उलि मछि समय नयेपित्यागुलि कष्ट जूह्म वं नयेगुया लागी मेपिंके स्वीकें फोना फागु मदु । चिप रूजूगु आहार प्राप्त जूगु दिनया सिनं प्राप्त मजूगु दिनहे अप्पो जुया च्वन । अले भिनिदँ कटे जुया वंस्येंलि जुजुया पुत्र छह्म जन्म जुल । उगु समयस जुजुं थःगु राज्ये सकल श्याल- खाना चायका बिल । अन्तिम रूपं पगु पंछित नाप्पं बन्धनं मुक्तयाका बिल । श्यालखानायागु हुला चायका वी मात्रं अन कुना तःपि मनूत थः थःथः थाय् (पाखे) वन । व छह्म जुलसां इपिं नाप मवंस्य अनंतुं लिकुना च्वन । पालेतिसं इपिं नाप मवंस्य अनंतुं लिकुना च्वन । पालेतिसं भो ! छ छाय् मवनागु धका न्यने व भो ! जि जुलसां स्कस्यां खंक प्रकट ज्वीका आथथें वने मखुनि तसकं शरीर दुर्बल जुया च्वन धेः ध्यूंया वयेव वने धका धया, ध्यूंया वयेव प्यहाँ वया नगरे दुने सुं विश्वासी ह्मस्यूपि मदया गन वंसा आहार प्राप्त ज्वी धका चिन्तना यायां प्याहाँ वया चान्हसिगुं अन्धकारस कचिगु स्मशान - दीप पाखे वन । थन आहार लाभ ज्वी धका । अन वं नकतिनि हयातःह्म सोह मनू छह्म खना मनू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

तयेगु क्वँचं ला ध्येना छ्वों क्वे कपा छगले तया मनू तयेगु स्वंगः कपा वछ्वों चूलाका धुतू दयेका उकी तया सीउनातःगु चिताय् वंना बच्छि च्याना च्वंगु सिँ कया हया (भुतुली) मि च्याका स्मशाने मि स्याय्‌या लागी हयातःगु ल तया मनू तयेगु क्वँचं (धवो) याना संका ला दाय्‌का पवकया, सिमा फचां थःगु लाज त्वपुया तिया तःगु स्वाथःगु कापतं फ़येकू तया फेतुत । उगु क्षणस अन पिपीमास अधि अहित जुया च्वंह्म देवतां वंगु व ज्या सना श्वयाके वना म्यंवने धाल धका वैथाय् वया थये धाल भो ! छ अत्यन्त ख्वातुस्य च्वंगु अन्धकारया दुने चायाएात्री अन अन उगु उगु थासे चिच्चा दना च्वंगु मनू तय्‌गु क्वे दुथाय् खिवा धों आदि मनूसी नैपिनि बिच्चे, मनूया ला नैपि यक्ष राक्षस तय्‌सं चाहुला च्वं थाय्, अन अन उगु उगु थासे च्याना च्वंगु चिता दया भयांनक जुया च्वंगु स्मशाने मनूया ला दय्‌का आम छं छुयानागु धका न्य न्य धालः—

५. रत्तन्धकारे कुरणपादकेहि,
समाकुले सीवथिकाय मज्झे ।
मनुस्समंसं पचसीध सीसे,
वद्देहिकिं तेन पयोजनं तेति ॥५॥

थन चान्हसिगु अन्धकारस मनू तय्‌गु लाशं अःकुल व्याकुल जुया च्वंगु स्मशानया दथ्वी, मनू यागु छ्वोंग्वले मनूया ला दायेका च्वन। व मनूया

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

ला दायेकागुलि घंत छु प्रयोजन ज्वी ? धा घका न्वन ।

अले वं धाल:—

६. न यागहेतु न च दानहेतु,
सुसान मज्झम्हि पचामि मंसं।
खुद्दा समो नत्थि नरस्स अञ्ञं
खुद्दाविनासाय पचामिमम्भो'ति ॥६॥

भो सज्जन ! श्मशानया दथ्वी ला दायका च्वनागु यज्ञ–होम याय्‌या लागी मखु दान बिया च्छेया लागीनं मखु मनू तयेत नयेपित्यागु समानगु (दु:ख) मेगु छुं मदु नय्‌पित्यागु तं केया लागी थ्व दायेका च्वनागु खः ।६॥

अनं लि देवतां व ला अथेहे ज्वी व्यु थ्व स्वाथःगु काप छकुति कये पना तयागु छुया निंम्ति अले ? धका न्यं न्यं:—

७. निवत्थ साखो हिरिसंवराय,
पिलोतिकं तत्थ पसारयन्तो।
करोसि वातावरणं च सम्म,
किमत्थ मेतं वद पुच्छितो मे'ति ॥७॥

स्वाय् – पासा ! लज्जा त्वप्वीया लागी सिमाकचां ज्याकया स्वाथःगु काप: त्वया अन

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

फेनेयाना फये पना तल व अथेयाना तयागु छुया निर्म्ित ख ? न्यना चवनाह्म जित: छको कँनाब्यु ॥७॥

वं व द्वेवतायात वखँ कॅ कं धाल:-

८. सुभासुभामिस्सित वातो,
सयं अचित्तोव अचित्त भावा ।
द्रेहं फुसित्वान असाधु कस्सा,
कतञ्ञुनो मित्त । . पधंसकस्स ॥८॥

चेतना मदुसां भि, मभि ल्वाक ज्याना च्वंगु खवाउस्ये च्वंगु फय्-वायू स्वयं थः चेतना मदुगुलि याना, याना तयागु गुण मस्यूपि मित्र द्रोहीपि असत्पुरुष तयेगु शरीरे थिया ॥८॥

९. समावहन्तो गद्दि मे सरीरे.
फुसाति तं वायुसमा वि'सित्वा ।
दुक्खं दद्दातीति विसंव तं भो,
विवज्जितुं बद्धमिम कुचेलन्ति ॥९॥

बावया च्वंगु फय् यदि जिगु शरीरे थिया भो ! व फ़य् विष समान जिगु शरीरे ध्वया दु:ख बील। छुखें? उकि मुक्त ज्वीया लागी थ्व स्वाथ:गु काप:या टुकडा छकू अन चिना प्पना तयागु ख: ॥९॥

द्वेवतां धाल -

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

१०. किंकासि भो सो कतना सको ते,
धनं च धञ्ञं तव नासयीनु ।
माता पिता बन्धवो खेत्तवत्थुं,
विनासिता तेन वद्देहि किं तेऽति ॥१०॥

भो पासा ! व यानागु गुण मस्यूह्म अकृतज्ञह्म मनूनं छंत छुयात ? छंगु धन व धान्य जकं नाशयाना बिलला ? व असत्पुरुषं छं मां बौ थःथिति नाता कुटुम्ब इस्तमित्र छें बु आदि जकं विनाशयाना बिलला ? धा धका धाल।

अनंलि वं धाल:-

११. यं राजतो होति भयं महन्तं,
सब्बहाराद्रि वधाद्रिकं च ।
अकतञ्ञुनाऽसप्पुरिसेन होति,
आराव सो भो परिवज्जनीया ।११॥

भो पासा ! जुजुया पाखें सर्वस्व कायगु इत्यादि व स्याईगु पालीगु जुया च्वंगु गुगु महानगु भय जुया वै (वसकल भय) अकृतज्ञह्म असत्पुरुषया तरफं जुया वै (उकि) व यानागु गुण मस्यूह्म मनूयात यानं निस्यँहे तापाका छ्वेमा ॥११॥

१२. यमत्थि चोरारि भयं ही लोके,
अथोद्रकेनापि च पाव केन ।
अकतञ्ञुना तं सकलम्पि होति,
आराव सो भो परिवज्जनीया ।१२॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

भो पासा ! गुकिया निर्मित थ्व संसारस गुगु खुं आदियागु भव दया च्वंगुख हानं लखं व मि (ज्वीगु भयनं) व सकल भय अकृतज्ञतायागु कारणंयाना जुया वै व असत्पुरुषयात यानं निस्येंहे तापाका छ्वे मा ॥१२॥

१३. पाणातिपातम्पि अदिन्न दानं,
परस्स दारुपगमं मुसा च ।
मज्जस्स पानं कलहं च पेसुणं,
सम्फं गिर धुत्त जनेहि योगं ॥१३॥

प्राण घात याय्गु, मेपिसं मव्यूगु वस्तु खुंया काय्गु, करपिनि मिसातय् थाय् वनेगु, भुठगु खँ ल्हाय्गु, अयेला थ्वँ त्वनेगु, मेपिनाप ल्वाना-भकरा याय्गु, चुगलि खँ ल्हाना ज्वीगु, व्यर्थ-ज्यालगे मजूगु खँ ल्हाना ज्वीगु, धुर्ततय् नाप सत्संगतयान, ज्वीगु धैगु (थ्व) ॥१३॥

१४. सब्बं अनत्थं असिवं अनिट्ठं,
आपायिकं दुक्खमनन्त मञ्ञं ।
अकतञ्ञुना'सप्पुरिसेन होति,
आरा व सो भो परिवज्जनीयो'ति ॥१४॥

स्थिर मजूगु-अनित्यगु इष्ट मजूगु नरके ववफाय् यंके योगु सकल अनर्थ व मे मेगुनं अनन्त-अन्त मदुगु दुःख व्यावकं अकृतज्ञ जुया च्वंपि अस-

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

त्पुरूषतय् पार्खे हे जुया वै (उँकं) भो पासापि !
व अकृतज्ञता भाव यानं निस्यें हे तापाका च्छेमा
॥१४॥

धका धया थमं असत्पुरूष नाप सत्संगतयाना
जूगु सकल दुःख कँन । अनंलि देवतां जिनं भो
शास्तानं मङ्गल सूत्र देशना याना। विज्या खुनु थ्वहे
सिमाय् चवना (न्यना)

"असेवना च बालानं पण्डितानं च सेवना।
पूजा च पूजनीयानं एतं मङ्गलमुत्तम"न्ति ॥

(थुगु लोक परलोक मस्यूपिं) अज्ञानि मूर्ख
तय् नाप सत्संग सेवन मयायगु पण्डित विद्वान
जनपिं हे जक सत्संगत सेवन याय्गु पूजायाय्
योग्यपित पुजा-सन्मान याय्गु थुगु थ्व उत्तमगु
मंगल खः ॥

गाथा द्वारा बाल मूर्ख जन पिनिगु दोष
न्यना तयागु दु धका धया व खना प्रसन्न जुया
वैत थःगु विमाने यंका मोल्हुका दिव्य वस्त्रा लंकारं
अलकृतयाना दिव्य नयेगु त्वनेगु विया महानगु
सत्कार सन्मानयाना थःगु आनुभाव द्वारा उगु नगरे
राज्यस अभिषेकयाना बिल । वं अन राज्ययाना
च्वं च्वं दान आदि पुण्ययाना आयु अन्त जुया
वयेव थगु कर्मया अनुसारं (च्युत) जुया वन।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

१५. एवं असाधुजन सङ्गम सन्निवासं,
सं वज्ज साधु सुचि सज्ज सङ्गमेन ।
दानादि नेक कुसलं परिपूरयन्ता,
सग्गा पवग्ग विभवं अभि सम्भुणाथा'ति ॥१५॥

थुगु प्रकारं असत्पुरूषतय् नाप सत्संगतयाना वासयाना च्वनेगु तोता पवित्रपिं सत्पुरूषपिं नाप बांलाक दान बीगु आदि अनेक कुशल समूह सम्पूर्ण याना च्वंपिं (छिमिसं) स्वर्ग मोक्ष सम्पत्ति साक्षात्कारयानाका ॥१५॥

खुँ पाखाया बाखं

सप्तम—न्हेपू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

मरूत्त ब्राह्मणया बाखनस

थ्व छस्यँनिस्येंया आनुपूर्बि कथा !

जम्बूद्वीपस चन्द्रभागा धैगु खुसि सिथे होमग्राम धैगु (गां छगू) दया च्वन। उकी मरुत्त धैह्म ब्राह्मण छह्म बासयाना च्वन। उगु समयस व ब्यापारया लागी तक्षशिलास वना छें ल्याहाँ वया च्वंबले लँया बिच्चे छगू सतले कुष्ठ रोगं श्रात्तुर जुया च्वंह्म बिचा छह्म खना दैत करूणा तया नीलवल्लि धैगु गुंबि पाऊगु मट्ठानाप ह्वाया ह्वंका बिल। बिचाया रोग लाया न्हापाथेंतुं स्वस्थ जुया ब्राह्मणं थःतयागु उपकार समभे जुया वया ल्यू ल्यू वन। लिपायागु समयस ब्राह्मणया कलाह्मस्या गर्भ दया वल। गर्भ सम्पूर्ण जुया वया मचा बूबले मचा छेरंकि ध्वाहाँ वःगुलि ध्वाथे दुने हे सित। उगु समयस वैत शस्त्रं टुकड़ा टुकड़ा ह्वाह्लाना पिकाल। अले ब्राह्मणं व खना घृणाचागु हृदय जुया छें गृहस्थाश्रमे च्वनेगु तोता ऋषि प्रव्रज्यास प्रव्रजित जुया जंगले वना च्वंवन। अनंलि वया कलाह्म मेह्म पुरूषनाप बासयाना च्वना थ्वं जित तोता प्रव्रजित जूवन धका ब्राह्मण खना प्रदुष्टगु चित्तयाना (व) ब्राह्मणयात स्याना छ्व धका थः भातह्म नाप सल्ह्लायात, इमि सल्ह्लायागु बिचां

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

ताया ब्राह्मणया ल्यू ल्यू हे जक जुया च्वन । अनंलि छन्हुया दिनस व मिसाया (न्हूह्म) भातह्म तपस्वीयात स्या वनेगु धका तीर धनुष जोना प्याहाँ वल। उगु समयस तपस्वि फलमूलया लागी जंगले वना च्वन, खिचा आश्रमेहे पिया च्वन। व पुरुष तपस्वि वैगु लँ स्वया सिमाभ्याया दुने सुला पिया च्वन। खिचां वैगु प्रमाद स्वया धनुषयागु खिपः वांन्ह्याना चप्फुना बिल। वं ह्यानं खिपः स्वाना धनुषे कसेयात, थुगु प्रकारं वं धनुषे कसेयाको-कसेयाको (खिपः) चानाहे बिल, अनंलि व पापिह्म मनू तपस्वि वःगु सीका वैत स्याय् धका धनुष ज्वना वन। अनंलि वैत खिचां तुती न्याना गोत्वीका वया ख्वाले न्याना दुर्बलयाना उना च्वन। थुगु प्रकारं जुलसां सत्पुरुषतिसं थःतयागु उपकारयात प्रति उपकारयाना बी उँकि धया तलः-

१. उपकारं करोन्तो सो सुनखो कतवेद्दिनो ।
सत्तु पघात्तनं कत्वा इसिनोद्दासि जीवितं ॥१॥

यानातयागु गुणस्यूह्म व खिचां उपकार याय्या लागी शत्रुयात हिंसायाना ऋषि-तपस्वियात जीवित दान बिया बिल ॥१॥

२. तिरच्छानापि जानन्ति गुणमत्तनि कतं सदा ।
इति ञत्वान मेधावी कतञ्ञू होन्तु पाणिनो'ति ॥२॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

पशु हे जूसां तभि थःतयागु गुण उपकार म्ह्यावलेसं स्यू प्रज्ञावानपि सत्व प्राणिपिसं थुगु प्रकारं सीका व्वोका कृतज्ञ जुया यानातःगु गुणयात लुमंका तयेगु सो ॥२॥

अनंलि तपश्वि-ऋषि खिचायागु सलं अन वया वंगु व विपत्ति खना करूणतया वासःयाना घा लायेका बःमला तल्ले लहिना अनहे च्व च्वं ध्यान अभिज्ञा लाभयाना कया आयू पवीव ब्रह्मलोके वंना जन्म कावन ।

३. सुत्वान साधु सुनखेन कतूपकारं,
मेत्तिं द्विसस्स पकतं इसिना च सुत्वा ।
सम्मा करोथ करुणं च परुपकारं,
तं सब्बद्रा भवति वो भव भोगहेतू'ति ॥३॥

भो सत्पुरूषपि ! खिचांयागु उपकार न्यना ऋषि शत्रुयात यागु मैत्रि भाव न्यना करूणा-तया व मेपित याय्गु उपकार बांलाकया व छिमित म्ह्यावलेसं भव भोग सम्पत्तिया लागी हेतू जूवनीगु ज्वी ।

मरूत्त ब्राम्हया बारवं

अष्टम—च्यापू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

लः ब्यूह्मस्या बाखनस

९व छस्येंनिस्येंया आनुपूर्वि कथा

जम्बूद्वीपे छगू जनपदस जुलसां छह्म मनू छगू राष्ट्रं मेगु राष्ट्र छगू जनपदं मेगु जनपदस चाह्य जुया छस्येंनिस्यें चन्द्रभागा खुसि सिथे थ्यंका नाँचाय् चवना पारो वना च्वन । अनंलि मेह्म प्वाःथय् दुह्म मिसा छह्मन वहे नाँचाय् चवना वना च्वन । अनलि नाँचा खुसिया दथ्वी थ्यंबले व मिसाया मचा ढिवगु ब्यथा जुया वल । अनंलि व मिसां मचा ब्वीके मफया क्लान्त जुया जितः ल भचा त्वंकाब्यु साप प्याचाया च्वन धका मनू तयेके फोन । इमिसं वैगु व वचन मताछूयाना ल मब्यू । अनंलि व जनपद याह्म मनूनं वया उपरे दया करुणा तया लः कया म्हुत्वी लुना बिल । उगु समयस व मिसां सासः ह्लाय् फया सुख पूर्वक काय् ब्वीकल । अनंलि इपिं निनु प्यनु दयेका थ थःगु थासे थ्यंकः वन । तदनन्तर लिपायागु समयस व जनपदे चवंह्म मनू छगू ज्यांयाना व मिसा चवं च्वंगु नगरस थ्यंका उखें थुखें चाय्हु यहुं बास मदया नगरया ध्वाकास सतले वना अन द्यन । उखुनु हे खुंत नगरे द्वाहाँ वना जुजुया दरबार प्वखना आपालं धन ज्वना बिस्युं वना च्वंबले

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

सिपाहितिसं लिका वना वहे सतले (घन) तोता बिस्युं वन । अले सिपाहितिसं वया खुंत मखना व जनपदे च्वंह्म मनू खना श्वहे खुंब घका ज्वना ववात्तुक पाटा कसेयाना जुलसां न्हिने जुजुयाथाय् यंका वयने यकल । जुजुं भो पुरुष छाय् खुंज्या यानागु घका न्यनेव महाराज जि खुं मखु जि आगन्तुक-पाहुना ख घका धायव जुजुं खुंत माय्के छ्वया ल्वीके मफया श्वहे खुंख श्वयात स्याना छ्व घका हुक्म जुल । सिपाहितिसं वैत ववातुक विना मनूत स्याईगु थासे यंका च्वंबले व मिसां वैत अथे यंका च्वंगु खना ह्यसीका हृदय कम्पनयाना क्षण भरं जुजुया थाय् वना नमस्कारयाना महाराज श्व मनू खुं मखु आगन्तुक-पाहुना खः श्वयात तोता छ्वया बिज्यांहु महाराज ! घका बिन्तियात । जुजुं वैगु खंस बिश्वास मयास्य यदि छं श्वयात तोतका छ्वे मंदुसा वैगु तौलया अनुसारं धन बिया तोतका यंकि घका आज्ञा जुल । व मिसां महाराज जिगु छे॑ धन मदु अथे जूसां तभि जिह्म न्हेह्म कार्षापण सहितं जितः दासियाना हूसां श्व मनूयात तोता छ्वया बिज्यांहु घका बिन्तियात । अले जुजुं श्वं श्वयात नकतिनि वःह्म आगन्तुक-पाहुना घका धाल, श्वया लागी थः सहित कार्षापि नापं भ्वाति ज्वीगु कवलेयात श्व मनू श्व मिसाया सुखः थथितिला अथवा उपकारयाह्म ला घका न्य न्यं धाल ;–

१. किं ते भोति अयं पुरिसो तुवं पुच्छामि संसयं ।
भाता वा ते पिता होति पति वा देवरोतव ...

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

भो मिसा ! थ्व मिजं छं सुखः छं दाजु
ला, बौला, भातला, छं भातया दाजु किजापिला
शका जुया च्वगु छंके न्यना च्वना ।।१।

२. ञाति सालोहितो किन्नु उद्दाहु इणद्दायको ।
अथोपकारको किन्नु कस्मास्स द्वेहि जीवितन्ति ।।२।

गथेख थ:थितिला छगू हे हि दुह्म नातेदार
ला ? अथेनं मखुसा दां त्याय् ब्यूह्मला ? हानं गथे
उपकार याह्मला ? छुया निम्ति थ्वया लागी जीवन
बीत्यनागु खः ?

अले व मिसां धाल:-

३. एसो मे पुरिसो द्वेव कतपुब्बोपकारको ।
अताणमेकिकं वेसो दुक्खितं मरण ठितं ।३।

४. विजायितुं मसक्कोन्ति गब्भिनि तिब्बवेदिनि ।
तोयेन मं उपट्ठासि तेनाहं सुखिता तदा ।।४।।

३-४. भो महाराज ! थ्व पुरुषं जित:याना त:गु
न्हापायागु उपकार दुह्म खः थ्वं प्वाथय् दया मचा
बवीके मफया च्वंह्म, तीव्र बेदना जुया च्वंह्म; दुखिह्म,
याक:चाह्म, रक्षायापिं सुंमदुह्म, सीथेसीथे चवं च्वंह्म
जित: ल खं उपकारयात उंकियाना जि अवले
सुखी जुया ।।३-४।।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

५. भङ्गकल्लोलमालाय उत्तरन्तं महण्णवं ।
पहाय पातुं कूपस्स याति लोको पिपासितो ॥५।

प्याचाँपि लोकजनँपि किनारा सछषाना बीयोगु
लहर दुगु दासिवया च्वंगु महासमुद्र तोता ल तोनेया
लागी तुं डुथाय् (गथे) वनोंगु खः ॥५॥

६. तथेव बिज्जमानेसु जनेसु मनुजाधिप ।
एकस्सेव मनस्मिं हि गुणं तिट्ठति साधुकं ।६॥

अथेहेतुं भो महाराज ! (आपालं) मनूत
विद्यमान जुया च्वं थाय् छह्मस्या मनेहे जक भिंगु
गुण धर्म दंगु जुया च्वन ॥६॥

७. पहत्वान मतं हत्थिं मंसत्थो केचि जन्तुनो ।
अनुबन्धन्ति मंसत्थं ससं धावन्त मेककं ।७॥

लायागु इच्छायाँपि गुह्मं गुह्मं सत्व प्राणिँपि
सीह्म किसि तोता लाया लागी छह्म जक ख्वांवना
च्वंह्म खराचित ल्यूवना च्वनी ॥७॥

८. तथेव विज्जमानेसु जनेसु मनुजाधिप ।
गुणवन्तमनुबन्धन्ति सप्पुरिसं कतवेद्दिकं ।८॥

अथेहेतुं भो महाराज ! आपालं मनूत मुना
च्वं थाय् (इमि मध्ये) कृतज्ञ ज्वीसःपिं सत्पुरुषपिं
गुण दुपिं मनूतय् ल्यू ल्यू वनी ॥८॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

९. तस्मा सप्पुरिसे धम्मे पतिट्ठास्मि नराधिप !।
अनुस्सरन्ती एतेन कतपुब्बूप कारकं ।९॥

भो महाराज ! उकिया निर्मित व मनूनं यानात:गु उपकार लुमंका चवनाह्म (जि) सत्पुरूष धर्मस प्रतिष्ठित जुयागु खः ॥९॥

१०. अहं च मम पुत्ता च एतेनह्म सुखापिता ।
जीवितम्पिपरिच्चज्ज मुञ्चनीयो अयं मया'ति ।१०।

थ्व मनूया निर्मित जि व जिमि मचा सुखी जुया (उक्रिया निर्मित) जि थःगु जीवित परित्याग याना जूमां थ्वयात मुक्तयाना छ्वे योग्यजू ॥१०॥

अनंलि जुजुं द्वार पालत सःतके छ्वया इमिके नं न्यना न्हूतिनि वःह्म धका सीका वंगु सत्पुरूष धर्मस संतुष्ट जुया इपि निह्म सितं तःधंगु यश ऐश्वर्य बिया बिज्यात । इपि प्राप्त जूगु यश-ऐश्वर्य दया अबलेसं निस्यें दान आदि पुण्य कर्म याना स्वर्ग लोकस वंना जन्म कावनं ॥१०।

११. धम्मे पतिट्ठितमना अपि मातुगामा,
एवं लभन्ति विभवं च पसंसनं च ।
धम्मं च साधु चरितं मनसिकरोन्ता,
धम्मेसु वत्तथ सद्वा सुचिसज्जनाति ।।११॥

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

सत्पुरुष धर्मस च्वगु मन दुह्य मिसां नापं थुगु प्रकारं विभव सम्पत्ति त्र प्रशंसा नं लाभयाना काई, शुद्धपि सज्जनपि (छिमिसं) सत्पुरूष धर्म व भिगु चरित्र मने चिन्तनायाना न्ह्यावलेसं सत्पुरूष धर्मस च्वनेगु सो ॥११॥

ल त्वंकुह्मस्या बारनं

नवम—गुँपू

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

पासायात जीवन परित्याग याह्मस्या बारवनस

थ्व छस्येंनिस्येंया आनुपूर्वि कथा

तथागत महापरि निर्वाण जुया विज्यास्येंलि श्रावस्तिस सोम ब्राह्मण सोमदत्त ब्रह्मण धैंपि निह्म ब्राह्मणत बासयाना च्वन । अन सोमदत्त ब्राह्मण सोम ब्राह्मण नाप आपालंयाना जू ह्मिता ज्वी । अनंलि छन्हुया दिनस सोमदत्त सोम ब्राह्मयात जुलं बुका वैगु गा व अंगू (स्याका) कया थःगु छें वनेत सोम ब्राह्मणयात वा छें वनेनु धका धाल । अनंलि सोमं पासा जि धोति छपुं जक चिना सडके वने मछा वंनेयामिनं जित थन च्वं च्वनेगु हे बेशजू धका धाल । सोमदत्तं थथे जूसा पासा थ्व गा का धका धया वैत व बिया आ वनेनु पासा धका धालंनं मवं । हानं वं भो छाय् मवयागु धका न्यनेव पासा जिगु ह्माते अंगू मखनेव जिमि काय् कलापिसं जि नाप ल्वावै झकडा यांवं धका धाल । अले वं थथे जूसा छं फैबजे लितब्यु धका धया अंगू नं बिया व वोना छें वन । अनंलि इपि निह्म उलियाना तधंपि ल्वाय् पासा जुल । लिपायागु समयस सोमदत्त ब्राह्मणयात "थ्वं मेपिनि मिसा

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

स्यंकल" धका मनूतिसं जोना यंका जुजुयात वयने यंकल । जुजुं वंगु रूप सम्पत्ति खना दण्ड मब्युस्य श्रावंलि भो छं थुगु अकर्तव्य याय् मते धका उपदेश बिया तोता छ्वत । जुजुं वैत स्वको तक्क समझे बुझेयाना तोता छ्वया प्यकोया खुसी थ्वयात मनू पाले याय् यंका स्याना छ्वयाब्यु धका आज्ञा बिल । थुगु प्रकारं पाप कर्मंस लगे जुया च्वंपित अनेक प्रकारं समझे बुझे याकूसानं पने फैमखु । उकि धया तःगु दु :—

१. सोगा चेंव सिगाला च वायसा नीलमक्खिका ।
इच्चेते कुणपे सत्ता न सक्का ते निसेधितुं ॥१॥

२. तथा पाणाति पातेसु परदारे सुराय च ।
मुसावादेसु थेय्येसु सत्त सत्ता न वारियाति ॥२॥

२-३. खिचात व धोंत व कोत व वँचुंपि भुजित थुपिं जुलसां कुणप-लाशव आसक्त जूपिं जुया च्वन । इमित उकि अलग याय् फैमखु अथेहेतुं प्राणघात यायगुली, मेपिनि मिसा विग्रे याय्गुली, अयेला थ्वँ त्वनेगुली, भूठ खँ ल्हाय्गुली, खुया काय्गुली लगे जुया च्वंपित (उकि) पनां पने फैमखु ॥२-३॥

अनंलि सिपाहिंतिसं वैत [illegible] यंका च्वन । उगु समयस सोम ब्राह्मणं सोमदत्तयात अथे यंका च्वंगु खना हृदय कनि[illegible] सिपाहिंतयेत याय्

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

वँना भो थ्वयात घौ पलक स्याय् मतेनि, गबले तक्क जि जुजुयात बिन्तियाना वये मखुनि धका धया जुजुया थाय् वना नमस्कारयाना दना च्वना भो महाराज ! जिगु जीवन सोमदत्त ब्राह्मणयात बीगु जुल थ्वयात तोता छ्वया बिज्यांहुँ । यदि स्याना छ्वे हे मा धंगु जूसा जित स्याना छ्व धका धाल जुजु सुमुक च्वना बिज्यात । सिपाहिँ तिसं सोमदत्तयात तोता छ्वया सोम ब्राह्मणयात मनू पाली थाय् यंका स्याना छ्वया बिल । आश्चर्य अहो ! थतः यानातःगु गुण-कृतज्ञता भाव सीकाकागु उकि थन थथे धया तल :—

३. कतूपकार महानं सरन्ता केचि मानुसा ।
जीवितं देन्ति सोमोव सोमदत्तस्स अत्तनो'ति ॥३॥

थःतयाना तःगु उपकार मात्र लुंका गुह्मं गुह्मं मनूत सोमदत्त ब्रामणयात (थःगु जीवन ब्यूह्म) सोम ब्राह्मण थें थःगु जीवन प्रदानयाई ।३।

व उगु जीवन दानयागुया प्रभावं देवलोके जन्म कया तःधंगु लुँयागु विमाने दोछिह्म अप्सरा-पिसं चाहुयेका दिव्य सम्पत्ति अनुभोग यायां बास याना च्वन । उगु समयस सोमदत्त ब्राह्मणं थ्वं जि सी त्यंह्मसित मुक्तयाना बिल धका धया वया लागी दान बिया पुंण्य तोता बिल । उगु धरिमे हे वया, वया सिनं त.धंगु देव ऐश्वर्य सम्पत्ति दया वन देवता पिनि आनुभाव नं बढे जुया वल ।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

अनंलि व सोमदेवतां थःगु देव ऐश्वर्य सोया त्वाय्-पासायात थःगु जिवन दान बिया वयागु खंकल। खंकालि थःगु आत्मभाव तोता माणवक छह्म सिगु रुप कया सोमदत्त ब्राह्मणया थाय् वना कुशल वार्ता खँ ह्लाना थः देवलोके जन्म जूगु कारण प्रकटयाना थःगु आनुभावं वैत देवलोके बोना यंका छं यथे कामसुख अनुभवया धका धया न्हेनु तक्क देवतापिनिगु सुख ऐश्वर्य अनुभव याका न्हेनु दुखुनु वँगु छे हे यंका तये यंकल। देव सुख अनुभव याय् धुंकूपित मनुष्य सुख धूनित ज्वी, अनंलि वं दिव्य सम्पत्ति जक लुमंका गंसि दुवर्ण जुया शरीर छगुलि ह्यासु-ह्यासु धाह्म जुया वन। अनंलि छन्हुया दिनस देव पुत्रं वैत खंका अथे दुःख सिया च्वंगु खना मनूतिसं दिव्य सम्पत्ति अनुभव याय् फैमखु धका थःत यःयोगु सम्पत्ति बीफुगु चिन्तामणि रत्न छगः बिया वया कलाह्म सितनं थःगु आनुभवं रूप दुह्म, यश दुह्म, वर्ण दुह्म, मनूतय् मिसातय् वर्णया सिनं अत्यन्त सुन्दरिह्म याना बिल। लिपा यागु समयस इपि निह्म तिपुलि प्रत्यक्ष रूपं दिव्य सम्पत्ति धन दुपिं जुया दान बिया शील रक्षायाना त्वाय् पासाह्म देव पुत्रया थाय् हे वना जन्म जूवनं।

४. मन्द्रेन नन्दितमना उपकार केन,
पारम्पि द्रेन्ति सुजना इति चिन्तयित्वा,
मित्तद्रु:मा भवथ भो उपकार कासु,
पासंसिया भवथ साधु जनेहि निच्चं ॥८०॥

[stamp]

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

भो सज्जनपिं ! भतिचा जकगु उपकारं प्रसन्नगु मनयाना सज्जन-सत्पुरूषपिसं प:गु प्राणहे समेतं बी यो धका चिन्तनायाना, उपकारयापिं मन् तयेंत मित्र द्रोहि छुता ज्वीमते, न्ह्याबलेसं सज्जन सत्पुरुषपिसं प्रशंसा याय् योग्यपिं ज्वीगुसो ॥४॥

पासायात जीवन दान

क्यगु बाखं

दशम—भिपू

नन्द्रिय राज वर्ग द्वितीय।

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

शुद्धि-पत्र

अशुद्ध	शुद्ध	पौल्या	ञो ल्या	अशुद्ध	शुद्ध	पौल्या	ञो ल्या
फस्सेन	पस्सेन	६	४	तरोन्ते	करोन्ते	५८	१७
न्यांकव्यु	न्वंकाव्यु	१४	२०	न्याना	स्याना	५९	२०
मकु	मखु	२०	३	मिस्रातयेगु	मिसातयेगु	६०	६
नित्थरमाय	नित्थरणाय	२०	२१	आकारण	अकारण	"	१८
जुव	जुल	२१	७	व्यया	व्यथा	६२	४
छेगू	छगू	२३	९	खंत्येंनिस्यें	खँस्येंनिस्यें	६३	२३
गुँख	गुँखि	२३	१३	श्रोग्रापन्न	श्रोतापन्न	६४	१६
स्त्रोत्र	स्तोत्र	२४	१	खयमपि	खणमपि	"	२१
जन्हुया	छन्हुया	२४	१७	करेयूगू	कयूगू	७४	२२
रिव्यमयगु	दिव्यमयगु	२७	१२	रत्नतं	रजतं	७५	२२
उपु	उगु	२८	११	वसपोखं	बसपोलं	७६	२३
न्य हे	न्यनेहे	३०	१४	दिया	बिया	९५	३
दिष्य	दिव्य	३१	१६	बाज थ	बाजं थाका	१०४	१०
मदुर्गुलियादा	मदुगुलियाना	३१	७	दरवास	दरवारस	१०६	७
स्वाम	स्वामि	"	२१	ईमि	ईपि	१०९	१०
थय्	थाय्	३४	८	अद्धावान	श्रद्धावान	११९	१
व्यू बले	त्यू बले	३५	१४	गामको	मामको	१२०	१२
सखत्ति	सुखन्ति	३७	१२	पातिगोक्खं	पातिमोक्खं	१३५	८
(दाद)	(दान)	३९	१७	छिलिसंनं	छिमिसंनं	१३७	१८
भगवामं	भगवानं	४६	१	सीखे थाकु	सीके थाकु	१४०	६
स्यां	स्वां	"	२१	घाल	धाल	१४२	११
घ्यना यना	घ्यना दना	४९	२	भव	भय	१४६	२
सज्जनबिं	सज्जनपिं	"	११	चाह्य	चाह्यू	१५२	५
तथायत	तथागत	५५	१४	प्व खना	प्वाखना	"	२२
श्रवस्ती	श्रावस्ती	५६	३	ब्रह्मण	ब्राह्मण	१५८	५
यल	वल	"	१९	२–३	[illegible]	१५८	१४
ज्वीयावैबले	जुयावैबले	५७	१३	२–३	[illegible]	"	१९
ममाइपिसं	मयाइपिसं	५८	१५	लुंका	[illegible]लंका	१६०	१४

Digitization by Arya Samaj Charitable Foundation, Chennai

अनुवादकया मेगु सफूतः—

प्रकाशित ज्वी धुंकुगुः—

१. धर्म चक्र सूत्र (शद्वार्थ भावार्थ सहित)

२. बुद्ध भक्ति शतक (संस्कृत श्लोक, नेपाल भाषा, श.भा. सहित)

३. लोकनीति (नेपाल भाषा, नेपाली, हिन्दी स्वंगुलीसं शद्वार्थं भावार्थ सहित)

४. महोसध महा जातक (बर्मी भाषं नेपाल भाषा अनुवाद)

५. अम्बट्ठ सूत्र (हिन्दी भाषं नेपाल भाषा अनुवाद)

६. महाचीन यात्रा (नेपाल भाषं हिन्दी अनुवाद)

७. महाचीन यात्रा (नेपाली अनुवादिका सुश्री नानि मैंजा)

८. रसवाहिनी (प्रथम-भाग, २०पु, बाखं पालि नेपालभाषा अनुवाद)

प्रकाशकया प्रतिक्षाय्ः—

१. विपस्सनाया पनी (बर्मी भाषं नेपाल भाषा अनुवाद)

२ आमगान्ध सूत्र (पालि भाषं नेपाल भाषा अनुवाद)

३. रसवाहिनी, भाग—२